

**KIẾU MỸ DUYÊN – VẦN: NHỮNG
NGƯỜI ĐÃ RA ĐI. VÀ CHƯƠNG
TRÌNH “CÁI NHÀ LÀ NHÀ CỦA TA”
(Cập Nhật Mới Nhất) - VỚI
NHIỀU THÔNG TIN CỘNG ĐỒNG RẤT
THÚ VỊ.**

**VTLV CHÚC MỪNG NGÀY TÌNH YÊU.
Happy Valentine's Day!**

**Hôm Nay, Happy Valentine's
Day!**

Lời Chúc Lạ Tình Yêu 2025!

Nhà thơ Xuân Diệu đã từng viết:

“Làm sao có thể nghĩa được tình yêu!

Có nghĩa gì đâu, một buổi chiều.

Nó chỉ làm hèn ta bằng nắng nhạt,.

Bằng mây nhẹ nhẹ, gió hiu hiu!”

Không ai định nghĩa được Tình Yêu c̣! Thậm chí là không biết có thật hay không? Vì không ai thấy, không ai sờ, không ai nắm được c̣! Mơ hồ như khói, vậy mà khói giới vẫn dành một ngày đặc biệt, hôm nay! mừng cho thứ tình c̣m này, mà mọi người đều công nhận, nó là thứ tình c̣m êm ái, ngọt ngào, cần thiết nhất trong đời sống!

Hôm nay, Thứ Sáu, ngày 14 tháng 2, là Ngày Lễ Tình Yêu! Happy Valentine's Day! Đây là một trong những ngày Lễ mà giới trẻ Mỹ yêu thích nhất, vì ý nghĩa của nó! Giờ thì đã lan ra khắp thế giới!

Tình Yêu, là món quà quý báu nhất, mà Thượng Đế ban cho con người. Nơi nào có tình yêu, nơi đó có an bình, hạnh phúc. Ngược lại, hận thù, chiến tranh, chiến tranh!

Cuộc đời, tình yêu, cần như hơi thở. Chính vì thế mới có câu: “Người không có tình yêu, khác gì... xác chết! mà... biết thở!”

Nhân ngày Lễ Tình Nhân, xin gửi lời chúc tốt đẹp nhất, ngọt ngào, hạnh phúc nhất, cho những cặp tình nhân đang yêu nhau. Nhưng đây chỉ là nghĩa hẹp, mở rộng hơn, là tình yêu thương giữa con người và con người, tình c̣m cao quý này, mang lại niềm vui hạnh phúc, an bình cho cuộc sống. Cần thiết nhất trong thời điểm hiện tại, vì bất cứ lúc nào, thế giới cũng có thể bùng nổ chiến tranh. Chỉ vì con người, vẫn còn thiếu chút tình yêu thương nhau. Ý nghĩa này, mới là cốt lõi, thông điệp của ngày lễ!

Chúc Mừng Ngày Lễ Tình Yêu 2025!

Lê V Hài

**Dù Trời Mưa Như Trút Nước,
Nhóm Mổ Nhân Ái, Vẹn Từng
Bừng Ăn Mừng Ngày Valentine
Với Khách Không Nhà!
(Homeless!)**

Khách Không Nhà vui mừng khi được tặng quà, đó là 2 bao lì xì trong có chút tỉn mặt. Một bà vui mừng ôm lấy anh trưởng nhóm tâm sự: “chúng con tôi, cũng quên ngày này, mà Nhóm lại nhớ!

Điều này, làm tôi cảm động quá! cảm ơn!”

Đây là mục đích hoạt động của Nhóm, đưa các không khí ngày lễ đến với họ, như một món quà tinh thần an ủi, những mảnh đời bơ vơ, không một người thân bên cạnh. Mà Nhóm đã bền bỉ thực hiện biết bao nhiêu năm nay. (trên 30 năm!)

Sau đây là một vài hình ảnh:

**Nhân Lạ Tình Nhân, giới thiệu
những mẩu truyện ngắn hay về
tình yêu, rung động trái Tim!**

Tình yêu là không thể chờ đợi

Có một chàng trai thắm yêu cô gái chung lớp đã lâu, nhưng

không dám bày tỏ. Chàng trai nhờ bạn bè và họ gợi ý chàng nên mua hoa và xếp thành hình trái tim trước sân trường và chờ cô gái đi học về rồi tỏ tình.

Chàng đã mua rất nhiều hoa hồng và làm theo gợi ý của bạn mình, nhưng sau khi xếp xong chàng trai lại quá nhút nhát, khi người yêu đi qua, không dám gọi tên người mình yêu. Những sinh viên tò mò đứng xem chặt kín hành lang của trường đại học. Cuối cùng đã phá đi không gian tò mò ngày một đông kia, chàng trai bèn đi giọng nói: “Có ai mua hoa không?”.

Lỡ một lời tỏ tình có khi lỡ nhau cả đời! cô gái ấy lẽ ra là của chàng trai rồi, nhưng cuối cùng lại chệch lướt qua nhau như người xa lạ mà thôi. Vì thế hãy nắm chặt lấy tình yêu của mình khi nó đến. Đừng để vượt mặt cơ hội mà tiếc nuối cả đời bạn nhé. Biết bao nhiêu cuộc tình vượt mặt, chỉ vì không dám nói!

Tờ tiếu 100 USD

Trong một lễ cưới, người dẫn chương trình của lễ cưới lấy ra một tờ tiếu, 100 đô la, hỏi tất cả những người trong hội trường rằng ai cần xin hãy giơ tay: “Nếu ai muốn xin hãy giơ tay”.

Cuối cùng cũng có người giơ tay, sau đó càng ngày càng có nhiều người giơ tay.

Người dẫn chương trình liền đổi tờ tiếu lúc này thành tờ tiếu cũ, những người giơ tay liền ít đi rất nhiều.

Người dẫn chương trình vừa cười vừa đổi lấy một tờ khác nhãn nhoe cũ kỹ hơn, trong hội trường chỉ còn lác đác mấy người giơ tay.

Người dẫn chương trình mời một vị thanh niên lên sân khấu, và đưa tờ tiếu cho anh ta, nói rằng: “Tại vì anh giơ tay từ đầu đến cuối”, mọi người trong hội trường liền cười lớn. Người

dân chương trình nói với cậu thanh niên: “Tôi đi cho cậu tờ mới này lấy tờ cũ được không?”,

Cậu thanh niên nói: “Không cần đâu ạ, cũ mới đều giống nhau”.

Người dân chương trình gạt đầu và mời cô dâu và chú rể đi lên sân khấu, anh nói: “Nhan sắc có đẹp thế nào đi nữa, rồi cũng sẽ có ngày già đi. Một cuộc tình lãng mạn thế nào đi nữa, rồi cũng thuận theo cuộc sống mà thay đổi. Giống như tờ tiền tôi cầm trên tay, cũng theo thời gian mà trở nên cũ kỹ nhăn nhoe, giống như cậu thanh niên vừa rồi nói, cũ và mới thì giá trị của nó không vì những nếp nhăn trên bề mặt mà thay đổi. Có phải vậy không?”.

Cô dâu chú rể nhìn nhau gạt đầu. Mọi người ở hội trường vỗ tay hồi lâu chúc mừng.

Chúng ta đôi khi có thể quên đi giá trị và ý nghĩa thực sự của tình yêu, đừng đợi đến lúc già rồi quên đi lời thề hôm nay rằng sẽ yêu nhau trọn đời, đầu bạc răng long. Đừng đợi đến khi mất rồi mới biết trân trọng! Mà hãy trân trọng những gì bạn đang có hiện tại.

Con trai hay con gái

Người chồng đang chăm sóc vợ đang nằm trên giường trong phòng thai sản vì cô sắp sắp lâm bồn.

Người vợ hỏi anh: “Anh hy vọng em sắp sinh cho anh con trai hay con gái”.

Người chồng mỉm cười: “Nếu đó là một bé trai, hai bố con anh sẽ cùng nhau bảo vệ em. Nếu đó là một bé gái, anh sẽ bảo vệ cả hai mẹ con. “

Tình yêu không nhất thiết phải là vinh hoa phú quý, mà là có nhau trong lòng. Hôn nhân là một điều hạnh phúc, thật may mắn nếu bên cạnh bạn là một người đàn ông xem bạn như báu vật cuộc đời.

Trong tình yêu luôn luôn phải có sự nhường nhịn

Nhà cô gái vừa thay một chiếc cửa công nghệ cao, chỉ cần nhận diện giọng nói thì cánh cửa sẽ tự động mở ra. Cô đem mật khẩu cài đặt thành “Anh yêu em!” để anh thoải mái đi vào.

Một ngày họ cãi nhau to. Cô một mạch nói lời chia tay. Lại suýt ngày ở nhà ởo não hời hận không thôi. Cô đem mật khẩu đổi thành “Thực xin lỗi!”, mỗi ngày khi mở cửa đều như giọng nói “Thực xin lỗi” với cánh cửa. Dường như làm như vậy cô có thể giảm bớt sự hời hận cùng mong nhớ trong lòng.

Một ngày, cô đang ngồi bên thềm trên ghế, cánh cửa lại đột nhiên mở ra. Anh ta và cô đều kinh ngạc nhìn thấy nhau, rồi chạy vào ôm nhau thắm thiết!

Hóa ra khi yêu nhau, họ cùng ý tưởng, cùng nói một ngôn ngữ!

Trong tình yêu luôn luôn phải có sự nhường nhịn đến từ hai phía! Đừng chen tự ái vào tình yêu!

Câu hỏi khó

Buổi tối, trước khi đi ngủ nàng quay sang hỏi ông xã: “Nếu em mắc bệnh nan y, anh có chạy chữa cho em không?”

Ông xã đang buồn ngủ, mơ mơ màng màng rằng: “Em đừng nói bừa... Bán hết gia sản cũng phải chữa chứ!”

Nàng nói: “Nếu anh mắc bệnh thì sao?”

Ông xã: “Không trị!”

Nàng ngạc nhiên: “Vì sao?”

Ông xã: “Còn lại một mình em, kiếm tiền không dễ. Anh không để em làm như thế được”

Người vợ còm động, rướm rướm nước mắt!

Bạn không biết khi bạn gặp nguy hiểm, người ấy sẽ quan tâm lo lắng cho bạn như thế nào. Như Chúa phán: “Tình yêu cao cả nhất, là dám hy sinh, chết cho người mình yêu!”

Hai quýt táo

Vì nàng thích ăn táo nên mỗi ngày anh đều gọt hai quýt táo một cho cô một cho anh, cô rất thích cảm giác chăm sóc ấm áp này. Chỉ là cô hơi khó chịu, khi anh luôn cần một miếng quýt hai quýt táo trước khi đưa cho cô.

Một ngày nọ, thừa lúc anh đang gọt táo, thì ra ngoài nghe điện thoại, cô liền cần lên quýt táo của anh để thử. Cô chợt phát hiện quýt táo này nhạt nhách, không ngon ngọt bằng quýt táo của mình. Nước mắt không tiếng động. lướt nhanh qua khuôn mặt của nàng

Yêu là thế! những gì tốt nhất, người đó sẽ luôn dành cho bạn! vui khi chịu thiệt thòi!

Yêu người bạn thân!

Di động rung, một dòng tin nhắn hiện lên: “Anh quyết định đi tìm tình với cô ấy! cho anh một lời khuyên!”

Anh chàng là bạn thân với cô từ lâu, cô nén chặt cảm xúc rồi trả lời rằng: “...Vậy anh cần lên.”

“Anh đứng ngoài cửa nhà cô ấy đã lâu, không dám gõ cửa!”

“Đánh bạo gõ cửa đi! Ôm lấy cô ấy rồi nói anh yêu em!”

“Em nghĩ, cô ấy có đồng ý không?”

“Em không biết nữa!”

Cô buông điện thoại nằm xuống, nước mắt rơi xuống không ngừng,

người ta không yêu mình!

Di động lại rung, là điện thoại.

“Anh đánh bạo gõ cửa ròi đây, đứng trước nhà em nè! ra mở cửa đi nào, cô bé!”

Khi yêu là thế, luôn mang đến chuyện bất ngờ, nhiều khi đúng tim! với người mình thương!

Có thể chăm sóc anh không?

Buổi sáng nọ cô mở cửa thì thấy chú mèo con có đeo nơ đỏ cửa anh chàng lười trên, trên cổ mèo lộ ra một tấm băng: Chờ nhân đi công tác xa, xin cô giúp, có thể chăm sóc tôi vài ngày được không ?

Cô ôm lấy mèo con đi vào phòng chăm sóc cẩn thận. Ròi sau đó chú mèo nhí kia thường xuyên xuất hiện với diện mạo giông như trên. Hôm nay, cô lại nghe tiếng gõ cửa. Nhưng ngạc nhiên chưa khi lén này lại thấy anh chàng kia, mà không phải con mèo! anh ta vừa cười vừa gỡ tai: “Con Mèo đi công tác xa, em có thể chăm sóc anh không?”

Thích một người, sẽ luôn dành sự bất ngờ nhất cho người đó!

Chàng ngốc

Chàng và cô gái hẹn hò đã khá lâu. Một ngày nọ, cô gái chia tay anh và nói với anh, “Em không muốn gặp lại anh nữa.”

Vài tháng sau, cô nhận ra mình còn yêu chàng trai, vì vậy cô tìm gặp và nói với anh, “Hãy cho em thêm một cơ hội. Suy nghĩ kỹ rồi, em yêu anh và em cần anh. Em hứa sẽ không làm anh bị tổn thương thêm nữa.”

Nhưng chàng trai cười lớn và nói với cô, “Chờ có anh chàng ngốc mới quay lại với người đã làm cho hèn ta tổn thương, tan nát cả trái tim, nhiều lần như thế.”

Cô gái thất vọng và bật đầu khóc òa, nhưng chàng trai vòng tay quanh người cô “Em chưa nghe hết mà,... và anh là một trong những chàng ngốc đó mà! Nín đi em!”

Không th_đ chờ đợi!

Nàng và bạn trai ra ngoài ăn tối và có một cặp vợ chồng già ngồi gần họ. Chợt nàng nghe thấy người chồng nói “Em còn nhớ khi chúng ta còn trẻ, chúng ta....?”

Tôi quay sang nhìn bạn trai tôi và cười khúc khích, tôi ý rằng cặp đôi họ thật hạnh phúc. Nhưng tôi ngạc nhiên khi thấy anh bạn trai cầm một chiếc khăn c_u hôn trong tay và nói “Anh không th_đ chờ đến tận lúc chúng ta già đi gì_{ng} như họ! Mình yêu ngay đi em!”

T_đm hình

H_đi còn bé, cô có một anh bạn thân trạc tuổi thường chơi chung gần nhà, thời gian sau nhà bạn trai chuyển đi đâu m_đt cô không rõ. Thứ duy nhất cô giữ là t_đm hình này cho đến tận khi cô l_đy chồng.

Một ngày nọ khi dọn nhà, chồng cô chợt thấy t_đm hình được cô cất kỹ trong một quyển nhật ký và h_đi cô cậu bé trong t_đm hình là ai. Cô trả lời hóm h_đnh: “M_đi tình đầu c_đa em!”

Sau đó chồng cô cười và nói: “Anh đánh m_đt t_đm hình này khi anh 7 tuổi! Em giữ, thì cho anh xin!”

Dành thời gian bên em

Nàng bật đầu câu chuyện: “Anh biết không...”

Chàng trai đáp ngay “Em yêu, anh có việc, hôm khác trò chuyện nhé...”

Nàng bật đầu n_đng n_đu “Cái đó...”

Chàng kiên nhẫn “Thôi nào em yêu.”

Cô vẫn tiếp tục “Nhưng mà...”

Chàng kết thúc “Ngoan, ngoan nhé!”

Cô cúp máy “Ờ...” rồi nằm cuộn mình trong chăn lặng lẽ khóc lóc, đã mấy tuần nay anh không ở bên cô, anh thật sự bận rộn như vậy sao?

Hôm sau cô kinh ngạc khi anh xuất hiện trước cửa nhà, với đôi mắt thâm quầng thiêu ngốt. Cô hỏi “Sao anh lại ở đây thế?”

Anh dụi mắt nói: “Ngày hôm qua anh thức khuya làm xong công việc cửa hôm nay, cuối cùng cũng có thời gian ở cùng em rồi!”

Khi yêu thì “mấy núi cũng trèo, mấy sông cũng lội, mấy đèo cũng qua!”

Lá thư tình

Cô và anh học chung lớp từ cấp 2 và cô đã thích mến thương anh đã lâu. Một hôm nọ, anh đưa cho cô một lá thư tình.

Nhịp tim cô đập nhanh, đáp ứng: “Đây...đây là...”

Anh đỏ mặt nói “Tớ thiêu can đảm, không dám đưa, nhờ bạn chuyển dùm cho San San nhé” (San San là tên của bạn thân của cô)

Cô cười gượng cười: “Bạn bè với nhau mà! Ha ha,...không thành vấn đề!”

“Nhưng trước khi đưa cho San San, bạn có thể giúp tớ đọc qua và góp ý được không?”

“Được.” Khi cô mở thư ra, trên đó chỉ có một hàng chữ: “San San, tớ thích cô bạn thân của San, đã ý đã lâu! đưa giúp tớ thư này được không?”

Cô kinh ngạc ngơ ngẩn! trái tim đập loạn xạ! chưa kịp nói lời

gì, lại bị anh ôm vào trong lòng!

Tên trộm

Buổi tối trước ngày thi cuối kỳ, cô yên lặng ở nhà ôn tập toán học, loáng thoáng nghe tiếng gõ cửa, là anh: “Làm bài này coi như ôn tập môn toán học, sau đó nghỉ ngơi sớm mai đi thi nhé.”

Cô cảm ơn, dặn anh đi vào căn thận rồi đóng cửa lại. Xuyên qua màn cửa, cô nhìn thấy dáng đi của anh hơi kỳ lạ...chân cà nhèc?

Sáng hôm sau môn thi đầu tiên là toán học, cô ngạc nhiên phát hiện bài thi được phát ra y chang như bài ôn tập tối qua! Trúng题! mừng rên!

Một vài năm sau, khi đã cưới nhau, nhắc lại chuyện xưa, anh mới cười khoái chí. Anh nói khi ấy, anh làm học trò ngoan đứng đầu lớp vài năm như vậy, nhưng lại sợ cô bạn gái ngốc, rớt môn toán này, nên trèo tường đi trộm đề thi!

Khi yêu, thì chuyện gì cũng có thể làm được!

Những viên kẹo

Cậu bé nói với cô bé: Bạn đoán xem trong cái túi của tớ có mấy viên kẹo? Cô bé nhún vai nói: Đoán đúng rồi cậu sẽ cho tớ ăn sao?

Cậu gật đầu: Đúng thôi, bạn đoán đúng rồi tớ sẽ cho bạn!

Cô bé nuốt nước miếng: Tớ đoán có 5 viên kẹo!

Sau đó, cậu bé cười đặt đường vào tay cô bé, nói: Tớ còn thiêu cậu ba viên nhé.

Khi yêu, người yêu nói gì cũng đúng thôi!

Bận lĩnh

Họ cãi nhau khá lâu, cô gái tức giận vươn tay tát chàng trai. Chàng trai lớn tiếng thách thức: “Có bận lĩnh, thì em tát anh thêm một cái nữa đi! sẽ biết!”

Cô gái không do dự tát ngay. Chàng trai dừng một chút, nắm chặt tay cô gái: “Em đã nghe lời như vậy, anh nói gì em cũng làm! chúng mình đừng cãi nhau nữa, về nhà thôi!”

Lời cảm ơn

Sau một thời gian hẹn hò, tối đó chàng trai đưa nàng về nhà và nói với nàng: “Anh muốn em làm cho anh một việc quan trọng.”

Cô gái: “Dạ. Việc gì vậy anh?”

Chàng trai đáp khi em về nhà, em hãy cảm ơn mẹ em giúp anh.”

Cô gái: “Nhưng vì sao h?: “K anh?”

Chàng trai mỉm cười: “Em hãy cảm ơn mẹ vì đã sinh ra một thiên thần đẹp thương, an ủi cho cuộc đời anh và một ngày anh hy vọng thiên thần đó sẽ trở thành vợ của anh!”

Cô sung sướng, ngó đầu vào vai anh!

Là em

Một buổi sáng nọ, anh vừa tỉnh ngủ liền nhìn thấy cô đang nhìn mình chăm chăm, anh nghi hoặc hỏi: “Sao vậy em?”

“Em chợt suy nghĩ ra một vấn đề muốn hỏi anh rất lâu rồi, em không xinh đẹp, còn không giỏi việc nhà. Lúc này vì sao anh vẫn cưới em?”

Anh trông thấy vẻ mặt mong chờ của cô, bật cười nói: “Thì ra em cũng biết mình có nhiều khuyết điểm như vậy à?”

Cô hơi khó chịu: “Nghiêm túc chút đi!” Anh cười véo mặt cô: “Bị vì đó là em!” Không có ai trên đời giống em cả! chính vì đó, anh yêu em!

Lễ Valentine này, Hãy Quan Sát Những Gì Mà Mọi Hình Thức Tình Yêu Mang Lại Cho Đời Sống Mình

-Ngày lễ Tình nhân dành cho những người yêu nhau – nhưng bạn không cần một người bạn tâm giao lãng mạn để ăn mừng.

Ngày lễ là cơ hội để xem xét mọi hình thức tình yêu phong phú, đa dạng và có lợi như thế nào trong trải nghiệm của con người, cho dù tình yêu đó đến từ gia đình, bạn bè, thú cưng, hàng xóm hay cộng đồng của bạn.

Ba chuyên gia đã chia sẻ cách nuôi dưỡng tình yêu dưới mọi hình thức khi cô đơn là một “đại dịch”, chính trị gây chia rẽ và việc chuyển sang kỹ thuật thường dễ dàng hơn trong các tương tác xã hội ngoài đời thực.

Bạn Cần Nhiều Hơn Là Chỉ “Tình Yêu Yêu” của Cuộc Đời Mình

Tình yêu lãng mạn – mối quan hệ sâu sắc, thân mật với một người hoặc nhiều người khác – là một phần giá trị của cuộc sống. Nhưng các chuyên gia cho biết chúng ta nên nhớ rằng chúng ta cần có nhiều nguồn kết nối.

“Đặc biệt là khi chúng ta già đi, chúng ta nhận ra rằng không có mối quan hệ nào có thể cung cấp cho chúng ta mọi thứ”, bà Mikaela Frissell, một nhân viên xã hội của UT Health Austin nói.

Tình yêu cũng không phải là thứ có thể dễ dàng được xác định bằng một định nghĩa hoặc hành vi duy nhất.

Theo nhà dịch tễ học Tyler VanderWeele, người chủ đạo Chương trình Phát triển Con người của Đại học Harvard, nói. Là một

động từ, tình yêu có hai tác dụng. Nó có thể là cõ hai hoặc “hợp nhĩt” – nghĩa là bạn mong muốn và muốn ở bên người hoặc vật mà bạn yêu – hoặc “góp phĩn”, nghĩa là bạn muốn đóng góp thêm vào điũu tốt đẹp cĩa người mình yêu.

Các chuyên gia cũng cho biết một định nghĩa và quan điĩm mở rộng về tình yêu mở ra khả năng bạn có thể hướng những cảm xúc “thĩng nhĩt” và “góp phĩn” này đến ai và đến điũu gì.

Mĩi Liên Hệ Giữa Tình Yêu, Sự Cô Đơn và Sức Khĩe

Vào năm 2023, nguyên Tổng Y sĩ Hoa Kỳ Vivek Murthy đã tuyên bố sự cô đơn là một đại dịch sức khĩe cộng đĩng.

Phức trình cĩa ông Murthy cho biết một nĩa người Mỹ đã từng trải qua sự cô đơn và nó gây ra những rủi ro sức khĩe chĩt người như hút 15 điũu thuốc mỗi ngày. Nghiên cứu cũng phát giác ra rằng những người có mối quan hệ xã hội kém có nguy cơ đột quĩ và bệnh tim cao hơn, và sự cô lập làm tăng nguy cơ mắc chứng trầm cảm, lo âu và chứng mất trí nhớ cĩa một người.

Bà Frissell nói, các mối quan hệ xã hội, sự gắn kết và hỗ trợ mạnh mẽ cĩa tình yêu có liên quan đến sức khĩe tốt hơn, vì nó cho phép não bộ báo hiệu với cơ thể rằng bạn an toàn và đưa hệ thĩn kinh cĩa bạn ra khỏi trạng thái “chiĩn đấu hoặc bỏ chạy”. Nghiên cứu cho thấy việc ở bên những người thân yêu có thể làm giảm huyết áp, hormone gây căng thĩng, giảm viêm – thậm chí giúp bạn ngủ ngon hơn và kiểm soát cơn đau tốt hơn.

Nghiên cứu về sự Phát triển cĩa Người lớn cĩa Harvard đang điĩn ra, là nĩn tĩng cĩa cuốn sách “The Good Life”, đã chỉ ra giá trị cĩa các mối quan hệ trong suốt cuộc đời.

Ông Anthony Chambers, một nhà tâm lý học và là Giám đốc học thuật tại Viện Gia đình thuộc Đại học Northwestern, cho biết một trong những phát giác cĩa nghiên cứu Harvard là những người hạnh phúc nhĩt trong các mối quan hệ cĩa họ ở tuổi 50 là những người khĩe mạnh nhĩt về mặt tinh thĩn và thể chất ở tuổi 80.

“Kết luận là gì? Xây dựng các mối quan hệ có ý nghĩa và thắm mãn là chìa khóa cho sức khỏe và hạnh phúc của chúng ta”, ông Chambers, người đã làm việc về nghiên cứu này vào giai đoạn đầu sự nghiệp của mình, nói.

Làm Thế Nào Tôi Có Thể Nuôi Dưỡng Tình Yêu?

Các chuyên gia cho biết, nói một cách đơn giản, hãy cố ý tìm kiếm các mối quan hệ trực tiếp.

Điều không đơn giản là lên kế hoạch cho mọi thứ với người khác. Có thể bạn sẽ thấy không thoải mái khi phải lướt qua lịch để tìm một cuộc hẹn ăn tối với một người bạn bạn rợn hoặc gọi điện thoại cho anh chị em của mình, những người không có nhiều điều để nói. Có lẽ sẽ rất ngại khi bắt chuyện với người hàng xóm lớn tuổi mà bạn chưa từng gặp hoặc tham gia một đội bóng.

Bà Frissell cho biết hãy thừa nhận và thêm vào những nỗi sợ hãi hoặc gì đó định khiến bạn không thể tiếp cận trong những khoảnh khắc đó.

Cũng có thể làm những điều tốt đẹp cho người khác – ngay cả khi bạn không biết rõ về họ. Bà Frissell thách thức khách hàng khen ngợi ai đó mỗi ngày và sẵn sàng chấp nhận lời khen đáp lại. Bà cho biết lợi ích của việc nhận và trao tình yêu là như nhau.

Ông VanderWeele khuyên bạn nên thực hiện một bài tập mà ông thực hành: Chọn một ngày trong tuần, trong sáu tuần, để thực hiện năm hành động tốt. Ông cho biết, điều này buộc bạn phải lên kế hoạch và ưu tiên lòng tốt một cách có chủ đích, giống như bất kỳ nhiệm vụ hàng ngày nào khác.

Tình Yêu Có Thể Xây Dựng Khả Năng Phục Hồi

Vào Ngày 10 Tình nhân năm nay, các chuyên gia khuyến khích bạn suy nghĩ vượt ra ngoài các mối quan hệ một-một và suy ngẫm về cộng đồng và thế giới của bạn. Họ nói thêm rằng việc cam kết

với một mục đích hoặc nhóm sẽ xây dựng khả năng phục hồi và mặt tinh thần.

“Tất cả chúng ta đều muốn được hiểu và xác nhận, đặc biệt là trong những thời điểm khó khăn. Và các mối quan hệ được cho là bởi chính quan trọng nhất để chữa lành cảm xúc”, ông Chambers nói. “Khi thế giới xung quanh chúng ta có vẻ hỗn loạn hoặc chúng ta cảm thấy cô đơn, các mối quan hệ mang đến cho chúng ta cơ hội để cảm thấy được xác nhận”.

Ông VanderWeele cũng cho biết điều quan trọng là phải “yêu kẻ thù” – những người mà chúng ta không đồng tình hoặc phản đối chúng ta.

Ông nói: “Mức độ chúng ta yêu thương người khác, yêu thương hàng xóm của mình sẽ định hình nên xã hội mà chúng ta đang sống”.

Hoa H[ong Tình Nhân

Cành h[ong mới n[đóa hoa xinh
G[ì tặng em yêu những nụ tình
Tình nhân ngày l[hoa h[ong đ[
Đ[mãi yêu đương chuyện chúng mình.

Nghe nhịp thời gian chuyện gió mưa
Sông thu li[u r[thuy[on đong đưa
Loài hoa chớm n[thơm hương s[
Mây nước bèo trôi ngọn gió lửa.

Ôm bó h[ong hoa đ[tặng em
Nụ hôn n[ng [m ng[ngt ngây thềm

Rót ly rượu đỏ men tình ái
Ngày lòng tình nhân ngọn nến đêm.

Âm hưởng vang lên nhạc phách thơ
Cho tình lắng mạn phút mong chờ

Ái ân nồng ấm như ngày mới
Tóc xoã ngang vai mành lụa mờ.

Ngào ngạt hương xuân má đỏ hây
Tình em rạo rức phút sum vầy
Hồn em khép cánh hoa trinh nữ
Ngày này tình em đã rót đầy.

Tố Luân

Món Quà Valentine Cuối Cùng

Trời tháng Hai vốn mang cái lạnh khe khẽ, như một lời nhắc nhở về những ngày Lễ Tình Nhân đã qua. Ngồi bên cửa sổ, nhìn những cặp đôi dắt nhau trên đường, tôi không thể ngăn được cảm giác nhớ thương người đã xa.

Ngày 14/2/1985, đúng 40 năm trước, tôi có ca trực làm AOD (Administrative Officer of the Day) từ 4 giờ chiều đến 8 giờ sáng hôm sau tại bệnh viện quân đội Hoa Kỳ, Moncrief Army Medical Activity (MAMA), Fort Jackson, SC. Khi ấy, tôi đã gia nhập ngành Y của Lục quân Hoa Kỳ được 5 năm và mang cấp bậc Đại úy. MAMA cũng là nhiệm sở đầu tiên của tôi sau khi hoàn thành khóa huấn luyện quân sự và khóa Thực tập Dinh dưỡng gần hai năm.

Hôm đó, tôi tranh thủ hoàn thành công việc sớm hơn thường lệ và xin phép về nhà lúc 2:00 chiều để có thể trở lại bệnh viện nhận ca trực AOD lúc 4:00 chiều. Nhà tôi nằm trong khu cư xá

sĩ quan, cách bệnh viện chỉ một dặm, nên tôi nhanh chóng vào nhà chăm sóc mẹ chúng đang bị cúm (mẹ chúng tôi bị bệnh tiểu đường, áp huyết cao, bệnh tim và bệnh thận), giúp bà uống thuốc và tiêm insulin. Sau đó, tôi nấu súp bữa cơm chiều cho bà mẹ chúng và chúng con, rồi vội vã trở lại bệnh viện nhận ca trực trước khi chúng và con tôi đi làm và đi học nữa.

Đêm hôm đó, tôi rất bận rộn với trách nhiệm AOD. Ngoài những công việc thường trực, tôi còn lo thủ tục hành chính cho một binh sĩ tự tử bằng thuốc độc cùn cấp cứu và hai bệnh nhân qua đời. Mỗi đêm gần 11 giờ đêm, tôi mới có cơ hội trở vào phòng trực để nghỉ ngơi, người mệt mỏi và bụng đói meo vì từ trưa đến giờ chưa được ăn gì. Khi mở cửa phòng, tôi sửng sốt ngạc nhiên khi thấy chúng tôi đã nghỉ đó từ bao giờ. Bên cạnh anh là một lọ hoa với 12 đóa hồng nhung đỏ thắm, một hộp kẹo chocolate và bữa cơm chiều tôi đã nấu súp ở nhà. Anh đứng dậy, dịu dàng ôm tôi vào lòng, nhẹ nhàng hôn tôi và nói: “Happy Valentine vợ yêu của anh, chúc em một lễ. Anh đã mang hoa và cơm tối đến cho em đây. Anh đã đợi em từ lúc 7:00 tối để mình cùng ăn cơm với nhau...”

Tôi nghỉ ăn cơm với chàng mà nước mắt cứ ứa ra vì lòng cảm động nghẹn ngào và hạnh phúc. Chúng tôi đã lấy nhau được 16 năm, có với nhau ba con 11, 13 và 15 tuổi, đã định cư ở Mỹ được 10 năm sau ngày miền Nam Việt Nam bị mất vào tay Cộng sản. Nhưng đây là lần đầu tiên tôi nhận được hoa hồng trong ngày Lễ Tình Nhân từ chàng. Tôi biết không phải vì anh không yêu tôi – trái lại anh thương yêu tôi tha thiết – mà vì phong tục Việt Nam không có ngày lễ này, anh luôn cho rằng lòng yêu thương chân thành từ trái tim mới là điều đáng quý. Tôi cũng đã quen tính anh, không vì điều này mà buồn giận, cũng không mong nhận hoa hồng vào ngày Valentine.

Nhưng tôi nào ngờ đó là lần đầu tiên và cũng là lần cuối cùng anh tặng hoa hồng cho tôi vào ngày Lễ Tình Nhân. Chỉ vài tháng sau đó, định mệnh cướp anh ra khỏi đời tôi vào ngày Lễ Độc Lập Hoa Kỳ 4/7/1985, khi anh cố gắng cứu bạn đưa bé (trong đó có con gái út của tôi) bị sóng ngầm cuốn xa trong lần picnic cùng

bạn bè bên bờ biển Folly Beach, Charleston, SC.

Sau khi chàng mất đi, trong ngày Lễ Tình Nhân năm sau, tôi đã mua 12 đóa hồng nhung đặt trên bàn thờ và mộ chàng. Đêm ấy, lần đầu tiên chàng hiện vế trong giấc mơ...

CHIÊM BAO

*Trong giấc mơ anh trở về mờ ảo
Dáng anh gãy tóc rời mất hư hao
Anh nhìn em không nói một lời nào
Và cứ thế anh dần dần tan biến...*

*Trong khói sương dáng anh mờ ảo hiện
Em ghen ngào nứu kéo bóng hình anh
Một tí thôi tí nữa đừng đi nhanh
Xin anh đó xin anh đừng đi vội....*

Anh mờ dần tia mắt anh biến rời

Lần ngậm ngùi chua xót và yêu thương

Anh đi rồi em ôm lấy mùi hương

Đừng tan mất xin hương đừng tan mất...

phamphanlang

Valentine Nhớ Người Tình

Nhớ đến người yêu một thuở nào
Những ngày son trẻ sống bên nhau
Đêm mưa gió nét tình lưu luyến
Nắng lửa ngày trưa vẫn đợi nhau
Đất nước chia ly tình cách biệt
Quê nhà một cảnh nước thương đau

Qua rồi kỷ niệm sao vẫn thấy
Cách biệt nhưng hoài ta nhớ nhau.

Lê Nguyễn Nga

HAPPY VALENTINES' DAY!

VALENTINE ngày TÌNH YÊU

Chúc nhau nhận được bao điếu dỏ thương
Tình yêu hâm nóng thường thường
Thứ tha lờm lờỉ đoạn đường cùng ai
Dù cho đêm ngổn ngày dài
Dù cho bão táp bàn tay không rời
Quên đi những lúc sai lời

Nhớ thêm những buổi tình ngồi trăng khuya
Trời còn khi nắng khi mưa
Người tâm phàm tục ghét ưa chuyện thường
Trách nhau là chung chung đường
Chừ em hiểu được nên thương càng nhiều...
VALENTINE ngày TÌNH YÊU
Bố hoa hồng thắm mọi điếu...thăng hoa.

HAPPY VALENTINES' DAY!

Phương Hoa – FEB 14TH, 2025

ĐÓN MỪNG LỄ TÌNH YÊU

Tháng hai, mười bốn mãi YÊU
Chung lòng chia sẻ vạn điếu mến thương
Ngộ ra đời cũng vô thường
Nghe hồn thanh thản một đường bên ai
Nào lo tháng rộng năm dài
Nào lo vật vờ siết tay chông ròi
Hồn chi thà lấy không lời
Hai mình vui ngắm sao ngồi nhà khuya
Cho dẫu sáng nắng chiều mưa
Keo sơn bốn chặt hoài ưa lẽ thường
Giờ đây dạo khắp nào đường
Tình sâu nghĩa nặng đà thương thật nhiều
Tháng hai, mười bốn mãi YÊU
Tâm đầu ý hợp muôn điếu trổ hoa.

Như Thu

02/14/2025

**KIỀU MỸ DUYÊN: NHỮNG ĐIỀU Đ
NHỚ TRONG MỖI CHUYẾN ĐI – Và
YOUTUBE Xin Chung Tay Góp
Phần Xây Dựng Nhà Thờ Sa
Loong.**

**NHỮNG ĐIỀU Đ
NHỚ TRONG MỖI CHUYẾN ĐI KIỀU MỸ DUYÊN**

**Những bức tranh v
tình yêu
qua từng thời đại**

**KIỀU MỸ DUYÊN – NHỮNG SHOWS
CÁI NHÀ LÀ NHÀ C
A TA.**

THƠ SONG NGỮ – THANH THANH - HOÀNG LONG HỒI

Một Cõi Xa Người

Em đi mang nỗi buồn thiên c

Ta đứng nơi này ngọn lửa than

Buồn trôi theo gió đi biệt

Lửa ngấm thời gian cũng lạnh tràn

Một thân nơi đây, em nhìn lại

Tự thẹn hèn em khóc biệt ly?

Hỡi ơi mây trắng trôi về núi

Còn lại trong ta chút ngậm ngùi

Ngàn năm với một ngàn năm nữa

Nát đá phai vàng cõi t

Nghe như nhân thế còn hơi thế

Ai vẫn trông ai mắt mãi nhìn

Đây thăm thăm đời mưa gió

Gió gọi em về, ta đợi đây

Ngoảnh lại quê làng tre quạnh quẽ

Con sông thơ ầu nước với đời

Nửa đêm chợt thức hèn phiêu lãng

Một nửa đời ta lại hẹn người

Vẫn cứ tiếc hoài sao lại hẹn
Đời như con nước chảy buồm trôi
Mai mắt giông buồm ra biển rộng
Chân mây ai đứng gọi hân ta
Có phải ngàn năm em đứng đó
Ôm nàng Tô Thị ngó trăng tà
Vào đâu? Ta sẽ vào đâu nhé
Có đứng cùng em bạc mái đầu
Bao lâu trời đất còn đâu bờ
Vọng hân cỏi quấc tiếng thương đau
Khóc chi? Ta vẫn còn khóc mãi
Dòng lệ tuôn ngoài chén viển khơi
Đời vẫn trôi xa ngàn dặm thẳm
Mượn “be” Phạm Thái để quên đời
Ta vẫn cỏi quên, mà quên được?
Làm “con ngựa đá lội qua sông”
Tiếc một đời trai sông đã cạn
Bao nhiêu xương máu đã khơi dòng
Ừ nhé! Ta mê đời vọng ngữ
Một cỏi hư huyền tiếc mãi chi
Ta lại nhìn ta lòng chợt tỉnh
Trăm năm “thân thế lỡ qua thì”!

HOÀNG LONG HỒI

A World Away

You have left taking with you the eternal dole
And I remain here with the kiln of charcoal.
Sadness has gone with the wind to vanish forever;
Fire extinguished, time also grown cold however.
Alone in that domain you look back in frustration,
Feel for yourself your soul weeping separation?
Oh clouds, white clouds that drift to mounts ashen,
There still is in myself such a bit of compassion.
A thousand years and one more thousand a year
Rocks crumple, gold dissolves in this earthly sphere
But as long as there still is breath in this existence,
One is continuing to expect another at no distance.
Life here is rain and wind in a profound state;
That wind calls you back here where I am to wait.
Back around is the native village bamboo desolate,
The childhood's river water up and down at its fate.
Suddenly waking at midnight from a certain dream:
Half of my life I have broken my promise – I deem.
Always regretting that I failed by my word to abide,
So life is like the stagnant spring not to stir its tide.

I imagine someday I unfurl the sails to the sea wide,
Someone at the horizon calls my soul to her side.
Is that you stand there a thousand years through
Embracing in the moon the husband-waiting statue?
Where to go? Shall I go to what direction, gateway?
Shall I stand together with you until hair turns grey?
As long as vicissitudes still exist in this worldly life,
Tragic echoes of our old country's soul will grow rife.
Weep? I will always cry out of my deep emotion,
The stream of tears will effuse in the distant ocean.
Life is still elapsing thousand miles far-off in brine;
Frustrated, to forget things one has recourse to wine.
I have tried to forget, but how could I forget?
Even stone war-horses did cross rivers to pay the debt.
So to regret such youth, watercourses have gone dry;
How much blood and bones did the influx come by!
Oh well! I have used to admire illusory, alluring lies:
Nothing too repent – of wild dreams under the guise.
Looking back to myself suddenly wakes up my mind:
My human condition in life has ruefully fallen behind.

Translation by THANH-THANH

Thanh-Thanh.com

THƠ XUÂN MẶC KHÁCH

HẠNH NGỘ

Mừng bạn tha hương lại gặp nhau
Xuân v□ vi□n xứ n□i ni□m đau
Trà đàm LẠC VIỆT vui thanh nhã
Hạnh Ngộ VĂN THƠ thú vị cao
Tâm m□ lòng thành ơn đức g□i
Ý c□u phúc thọ nghĩa tình trao

Lời ca lay nhẹ hân xao xuy

Chạm đôn Quê xa lệ ghen ngào!

Mặc Khách

TRẦN CÔNG/LÃO MÃ SƠN – TIỀN TÁO QUÂN

CHÙM THƠ CAO MỸ NHÂN –

NỤ HÔN CẢ MẶT TRỜI.

CAO MỸ NHÂN

Em mãi còn say đ

Cuộc tình thơ hôm nay

Dưới mặt trời tươi th

Cánh hoa n ng t ngâ

*

Khi vườn tình một th

Đã khép mùa xuân đ

Cả thiên đường vội m

Chờ em trong vòng tay

*

Lời thánh ca tha thi
Anh có biết một mai
Chúng mình vẫn cỗi ch
Nhưng sống ở thiên thai

*

Em lịm dần hơi th
Anh hôn mặt trời chi
Đưa em vào quá khứ
Trọn vẹn với thương yêu...

CAO MỸ NHÂN

**

NỤ HÔN VÀ MẶT TRỜI. CAO MỸ NHÂN

Buổi sáng nếu anh hôn em
Mặt trời sẽ lên từ sớm
Rộn ràng đánh thức trái tim
Bằng lời chim khuyên chào đón

*

Buổi trưa nếu anh hôn em
Mặt trời chưa xa thành phố
Vội vàng đến trước công viên
Mỗi từng cánh hoa rực rỡ

*

Buổi chiều nọ anh hôn em

Mặt trời âm thầm từ giã

Trở lại cho mình bóng đêm

Với bao nhiêu điều kỳ lạ ...

CAO MỸ NHÂN

**

GA CUỐI TÀU ĐỜI. CAO MỸ NHÂN

Đường qua cội lý thây chung

Nơi không gian lại, vượt trùng quan xa

Anh vẫn sống với người ta

Bên em giữa chốn sơn hà quạnh hiu

*

Hồn sâu chiu chắt thương yêu

Sương pha từng sợi tóc chiều trăng mây

Mai kia tiếc đất trời này

Thật nguyên tâm sự trời đất mộng mơ

*

Núi mùa xuân biếc trong thơ

Nhớ anh nhện thừng màn tơ chập chờn

Gió thì thảo gọi van lơn

Quê hương buồn tôi, em hờn giận anh

*

Tàu đi cuối tỉnh đầu thành

Qua bao phố thị đông xanh mịt mù

Tàu dừng ga cuối thiên thu

Mai sau còn lại lời ru biệt đời ...

Rancho Palos Verdes 10 – 11 – 2024

CAO MỸ NHÂN

CAO MỸ NHÂN. VĂN – KHÓI TƯƠNG TƯ

KHÓI TƯƠNG TƯ . CAO MỸ NHÂN

Mấy hôm nay cứ tìm một bài hát mà mình rất thích ...

Nhưng bài gì và của ai, thì thật quá không nhớ, tại khi nghe, là lúc ca sĩ đã hát được nửa bài rồi, mà tôi thì cũng chẳng cần nghe tới kết thúc .

Nhưng cái nghề đời, càng dề dang sự việc, càng khiến mình phải tìm tòi cho ra cái chân lý lu mờ đó.

Đành chịu sắp xếp ...cơ sở lý luận .

Tuy không có năng khiếu thiên bẩm về ca nhạc, nhưng vẫn biết được dòng nhạc đó thuộc về ai chứ, chẳng lẽ ỉn tờ quá, huống chi còn thính thoắng lai rai vài câu “ cò lè ” tân thời, tức là nhạc sẵn theo ý tôi đây .

Tôi bèn nghi ngờ bài hát mình đi tìm trong sở tâm ca của nhạc

sĩ Trầm Tầm Thiêng, vì cái " e " nghe nó cứ vời vợi u buồn, như lời của người đứng trên bờ sinh hoá, một bên tròng xoá, một bên tối đen mờ mịt .

Nhạc của cò nhạc sĩ Trầm Tầm Thiêng thì đã mê ly lắm tôi không quý vị nghe cái bài thật kinh điển đối với tôi, là " Bài tình ca mùa đông ", và bài đó, tôi thuộc lòng như cháo chấy, còn phải tìm chi nữa .

Bài khác cơ, giọng điệu như của một người hợp hợp đang chờ người khách thân tình, không phải là bạn thiếp, nhưng cảm thấy không thể thiếu nhân diện này, nếu người đó chết đi, trong lòng họ sẽ trống vắng không khiếp ...

Thì thôi cứ xem như bài : " Tư niệm " .

Nhạc sĩ Trầm Tầm Thiêng viết tư niệm gì, tư niệm ai ?

Xin mời nghe :

Ta nghiêng tai nghe lại cuộc đời

Thì hải hùng, hoàng hôn chợt tới ...

Hoàng hôn tức là chiều tà, chiều sắp tối, có sao đâu .những buổi tiệc chiều bắt qua đêm, là rất thường đối với một văn nghệ sĩ chứ .

Không phải, đây là cuộc đời, đâu phải sân khấu, đã diễn xong, thì về nhà ngủ, hay tiếp tục đi chơi khuya ...

Với cuộc đời đã chiều rồi, là hoặc phải vội vã lên, làm nốt những công việc lỡ dở ...hoặc buông xuôi thôi ...

Nhạc sĩ soi thêm tình người, để tránh nghi ngờ, thì ôi thôi, bóng chiều đã ập xuống ...đường cái, hay phố xa ? Không , thưa quý vị, bóng chiều đó đã xuống đôi môi . Nhưng không phải đôi môi mê đắm, mà đôi môi ...lịm bật, bàng hoàng, vì tới giờ trần trụi ...xót xa...

Đang nâng niu cuộc tình lộng lẫy

Bỗng ngỡ ngàng vụt mất trong tay ...

Chúng có cái buồn nào hơn nỗi buồn bị mất một vật quý trong tay, ngay trước mắt mình chẳng hạn .

Tôi bị lây nỗi buồn tưởng là nhẹ nhàng, đâu ngờ nó bi thảm quá :

.

.. Ta khổ đau một thời

Đã mất nhau vài giờ ...

Vấn phải dùng chữ " không " để khẳng định, ý là không phải cái cuộc tình lộng lẫy nêu trên, chỉ tạm mất vài giờ ...

Mà trước đó, đã một thời khổ đau rồi , không níu kéo được, đôi khi chỉ vì một lý do khách quan, khi nào vài giờ sau là mất ...trông.

Nói kiểu như tôi thì chẳng còn gì thơ mộng, mất trông luôn, mới diễn tả được cái không còn lại với mình chứ . Tuy đau khổ thế, trong " Tư tưởng niệm ", nhạc sĩ Trầm Tầm Thiêng vẫn ...đắm thắm, thiết tha :

...Mang ơn em đau khổ thật đấy

Là nắng vàng dù trăn trong mây ...

Vâng, đau khổ nào rồi cũng được Thượng Đế cất cho thôi , người đau thương ấy, nhạc sĩ viết nhạc, tôi không dám liệt cái nỗi khổ trầm kha từ bấy giờ, vào danh phận nhạc sĩ, e võ đoán , nhưng nhạc sĩ Trầm Tầm Thiêng đã ngậm ngùi trước " con người " ông, như tất cả mọi người thế gian :

Mang ơn trên cho cuộc đời ta

Vài vụn ngày gió cuồn cuộn, mưa lũ ...

Thượng Đế khi sinh ra nhân loại, không nhất thiết ai cũng được

nằm trong chấn ảm, nệm êm ...mà cuộc sống trăm năm, hay ba vạn sáu ngàn ngày (là mấy) này chớ thấy gió cuốn, mưa lũ ...Nên:

” Trong cơn đau, một vùng nhang khói ...”

Ông đã rõ đoạn kết, nhang khói sẽ kéo ông về , về cõi ...hư vô ...đó chớ dứt bài ca ” Tư tưởng niệm ” của nhạc sĩ Trầm Tầm Thiêng :

Trong cơn đau, một vùng nhang khói

Kéo ta về, về cõi hư vô ...

Tới đây thì tôi lại nhớ hình như

Ngày ghi của nhạc sĩ Trầm Tầm Thiêng (1 -10 – 1937. / 25- 1- 2000) .

Như vậy nhạc sĩ Trầm Tầm Thiêng đã tự tư tưởng niệm ông từ thủa sinh thời .

Bài ” Tư tưởng niệm ” nghe hay quá, ý nghĩa quá, tôi tạm không đi kiếm bản nhạc nữa, tôi chớ còn nhớ mãi mãi cái giọng của nó thôi ...một giọng buồn khó tả lên khuất trong khói bay ...

Ôi sao tôi đang giận ...người ta mà, đã mấy ngày cây thị sau nhà, không rơi một quế, hay cái điện thoại không reng ...

Đã thế còn im re suốt ngày nay...cho tới khi chiều xuống ...

” Ta nghiêng vai soi lại tình người ...

Thì bóng chiều chìm xuống đôi môi ...”

Ngày nào cũng không reng, chớ điện thoại hư, chứ không phải tại lời ” Tư tưởng niệm ” của nhạc sĩ Trầm Tầm Thiêng đâu ...

Người ta đã ” hăm ” rồi, đừng soi (mới), thì họa may lòng lý tình người, chứ cứ chớ chớ lại đem kính viển vọng ra... rà soát ” khế tình Trương Chi ” như là ...mình ngày xưa , thì, coi

chùng mọt tròng ...nơi cây thị sau nhà đợy .

Bội lẽ ờ đời, khi đã phân tâm, phân tán hình ạnh vào hàng trăm quậ thị, thì còn đâu ý nghĩa mộng mơ đợ tôn thờ ... thật buồn ...

CAO MỸ NHÂN

KIẾU MỸ DUYÊN – SỨC MẠNH NIỀM TIN TÔN GIÁO.

SỨC MẠNH NIỀM TIN TÔN GIÁO

TIẾNG VIỆT TẠI HỘI NGOẠI SAU 50 NĂM VÀ VYEA – HỘI GIÁO DỤC TRẺ EM VIỆT NAM VÙNG HOA THỊNH ĐÓN

TRUYỆN NGẮN Màn Sương Đêm.

MINH THÚY.

Màn Sương Đêm

Tiếng đứa con nít khóc thét làm tôi giật mình thức dậy. Bóng tối trước mặt, tôi nhìn quanh ngơ ngác, nằm yên để định tĩnh nhận biết quang cảnh chung quanh. Chiếc “sofa” tôi đang nằm, chúng có đứa trẻ nào khóc, vò đầu lồm bồm “Lại là giấc mơ, lại là đứa trẻ quen thuộc”.

Tôi vùng dậy bật đèn sáng bước qua chiếc bàn gỗ đó, chiếc bàn gỗ gửi bày để thứ gì đó từ bộ phận thân thương. Ngồi nhìn ra

khung cửa kính rộng, màn đêm dày đặc, có lớp sương mù đang bao phủ. Thời dài! Khó để lại giấc ngủ, nhìn đồng hồ 2 giờ sáng. Căn bệnh mấy mươi năm vẫn không thay đổi tốt đẹp hơn, vẫn hằng đêm thức giấc. Tiếp tục đùa giỡn với thơ văn, dù không dám mơ mình là nhà thơ, nhà văn vì chữ “nhà” lớn quá, nhưng ít nhất trong máu tôi có sự đam mê, thì đó cũng là cứu cánh, là lối thoát cho tôi bớt đau khổ nỗi bất hạnh trong cuộc sống để tập viết văn, tập làm thơ.

Đêm tôi tĩnh lặng, nó là người bạn thân thiết nhất, gần gũi nhất của tôi trong lúc này. Có lúc viết thật nhiều, có lúc chỉ ngồi nhìn ra bóng đêm suy nghĩ mông lung qua cái dáng bất động. Tôi nhìn sâu ngoài khu vườn, ánh đèn sáng hắt ra vừa đủ thấy những chậu lá quỳnh xanh tươi sau mùa hoa nở, giàn lá mọng trời dày đặc, cây phượng vàng la đà trước gió, tất cả đều được phủ một màn sương trong mờ. Và đêm hình như đang sấm sảng chờ đợi tôi trút bầu tâm sự.

Tôi đến Mỹ đã 30 tuổi, cái tuổi hơi muộn màng nhưng phải bắt tay gây dựng cuộc sống thực tế trước, vợ chồng cùng hẹn hai năm sau sẽ tính chuyện con cái. Nhưng rồi sau hai năm vẫn chưa thấy gì. Chúng tôi bắt đầu nóng ruột tìm đến bác sĩ Hải Văn Phạm có phòng mạch trên San Jose. Ban đầu cũng từng bước: thử máu, khám phụ khoa, hướng dẫn những việc cần thiết tính ngày gần nhau. Hơn nửa năm chưa có kết quả, bác sĩ nghi tôi bị nghẹt ống dẫn trứng, ông mổ trên phần rốn, chuyển ống được bơm vào chậu nước lạnh pha màu để gọi là thông ống. Tuần sau ông hẹn gặp cho biết tình trạng một bên thông, một bên nước trào ngược lên, ông chẩn đoán lý do bị nghẹt ống và kết luận tôi khó có con. Lúc ấy chính tôi ngồi phòng đợi, gặp tôi hỏi dồn dập. Cả hai cùng ra về, ngồi trên xe tôi kể lại, nét mặt anh ngẩn ngơ im lặng suốt quãng đường dài.

Anh chỉ tôi tới tiệm phở nói “ăn cái đã, lo bao tử trước.” Tôi không nuốt xuống, ngồi nhìn anh ăn mà thù người, làm sao tôi quên được cảm giác tuyệt vọng đau khổ lần đầu tiên của buổi sáng hôm đó. Lời bác sĩ như phán tên tôi tội sếp bị ra xé bìn, người tôi run lên, mặt ráo hoảnh không khóc được. Nhìn anh

ngồi im lặng ăn mà lòng tôi tê đùng. Tôi cũng không biết anh đang nghĩ gì, riêng tôi cảm tưởng như có khoảng cách giữa hai người.

Chúng tôi cảm thấy mệt mỏi, sống như bộ máy di động, riêng tôi hẳn nghĩ tới là bị nhức đầu kinh khủng. May có ngôi Chùa vừa mở gần nhà, tôi như người chết đuối cầm nắm tøm phao trên tỉnh lại tinh thần. Mỗi tối thứ Sáu, tôi xem trại báo hiệu cuối tuần, tôi tới tụng kinh nghe pháp, nhìn lên Đức Phật thì thấy cầu nguyện những điều đang mong ước mà ước nước mắt tôi phẫn.

Một tối chị Phật tử dẫn ba đứa con trai khoảng tuổi rưỡi lên Chùa. Trong lúc thầy giảng pháp, ba cháu bò quanh chánh điện, chị nhờ tôi giữ một đứa, người khác giữ một đứa, chị ôm một đứa than th:

– Biết vậy trước kia đừng cóy con, mẹ mắt không ra cực quá đi. Lớn sau không dám tới chùa nữa, làm phiền thầy và đạo hữu quá.

Tôi hỏi dò thì chị cho biết cóy con trên bệnh viện Stanford một đứa ra ba đứa. Tôi xin số phone ông Milki, tâm trạng hỏi hộp của k vừa tìm ra ánh sáng cuối đường hầm.

Dù công việc bộn rộn, chị còn yêu cầu làm “overtime”, nhưng lòng tôi ước chừng ham muốn, tiền bạc đối với tôi chỉ vô nghĩa lúc y. Tôi được biết một lần cóy con, dù đau hay rớt phải trả mười ngàn. Bận tôi cũng đng bệnh nhưng không dám tính chuyện cóy con, lớp công việc vui đ, lớp sợ tốn tiền. Tôi thì lại suy nghĩ khác “y học ngày càng văn minh tiến bộ, phải khám tận cùng để biết lý do, phải xoay số nằm trên dù không được thì cũng xuôi tay mãn nguyện khi nhắm mắt, còn hơn cứ ước suốt đời mà không hiểu nguyên nhân.”

Chúng tôi lên bệnh viện Stanford gặp bác sĩ Milki, quy luật nơi đây mỗi lần gặp bác sĩ dù chỉ nói chuyện tham khảo đ phải trả hai trăm. Cũng trả lại như bác sĩ H từng bước một: th máu, lấy tinh trùng đàn ông b đng kính hi vi. Điều làm tôi nhói lòng, ray rức nhất là nhìn vào kính thấy những con

tình trùng của chúng bò ngang dọc. Nói chung là họ khám tôi nhiều hơn, theo dõi có rụng trứng, xem xét nhiều thứ khác.

Buổi hẹn khác bác sĩ đẩy tôi nằm trên băng ca, lên tầng lầu cao chuẩn bị sức ống dẫn trứng. Trong lúc chờ tới phiên, y tá đẩy tôi vào nằm chung dãy với nhiều bệnh nhân đang nằm, mũi giường được che tấm màn kéo ngăn lại. Tôi nghe tiếng y tá chúc mừng giường cạnh “Chúc mừng bạn, bạn có ý lần này là thứ mấy?”, tiếng bệnh nhân trả lời yếu ớt “Lần thứ ba, hai lần kia hỏng ...” Tôi giật mình, thì ra không phải có ý một lần là đậu thai, mà đến lần thứ ba bà kia mới đậu thai, như vậy tôi ba mươi ngàn, tôi vừa hít hộp chen lần sự lo âu.

Đến phiên tôi bác sĩ mở như lần trước, đẩy ống bơm nhuộm đỏ vào thông đường dẫn trứng. Dù có thuốc tê nhưng tôi vô cùng đau đớn từng như chọt mắt, tôi đuối sức nĩa tỉnh nĩa mê. Bác sĩ sau một thời gian loay hoay rất lâu, không như ông BS trước chỉ thời gian ngắn và cũng không đau. Ông nhìn tôi là người, ngưng công việc, các y tá phụ giúp đẩy xuống phòng khám của ông ở tầng hai, nhưng ông cảm ơn và tự một mình đẩy tôi xuống máy tầng bằng thang máy. Vẻ mặt ông nhìn tôi như chia sẻ nỗi đau, đúng là hình ảnh của một vị “lương y như từ mẫu”. Ông nắm tay tôi an ủi, nét mặt đẩy nhân ái luôn miệng “that ok, that ok!” Sau mấy tiếng nằm bất một nơi phòng mạch ông, tôi về nhà nhưng cơn đau còn làm người tôi run rẩy mãi như con búp.

Hai tuần tiếp tôi có cuộc hẹn để ông cho biết kết quả, ông mở màn hình được chụp X-quang trong bụng tôi. Màn hình đen tuy nhiên nổi lên một ống trắng như ánh đèn điện. Bác sĩ gật thích:

Trong khoang bụng có hai ống dẫn trứng thông xuống buồng tử cung, nhưng cấu tạo trong tôi chỉ có một ống, còn lại một ống bị thịt nằm bít lại, ông cố nong ra nhưng không được, đó là lý do khiến tôi bị đau quặn quại suốt chọt. Ông ví dụ như sóng mũi, có nhiều người nhìn bên ngoài bình thường nhưng bên trong bị thịt lấp kín nào ai biết. Đó là trường hợp bị tật bẩm sinh, và trường hợp tôi cũng xem như bị tật bẩm sinh không được cấu tạo bình thường như mọi người. Bác sĩ cho biết có thể

cho thụ tinh đặt vào giữa, nhưng trường hợp tôi không có đủ hai ống dẫn giữ bào thai. Đứa bé sẽ không ở trong bụng mẹ chín tháng mười ngày, mà sẽ chào đời sớm khoảng năm hoặc sáu tháng. Ông đã gặp trường hợp này trong nghề nghiệp, đứa bé sẽ không được bình thường. Ông nói:

– Nếu tôi muốn kiếm nguồn lợi tức sẽ im lặng hành nghề để nhận tiền, nhưng lương tâm tôi không cho phép khi nghĩ đến những trẻ em bị bệnh “Down”. Tôi nghĩ ông bà không nên cày, cho đứa bé bệnh tật chào đời sẽ khổ cả cha mẹ lẫn con, thà xin con nuôi.

Sau buổi nói chuyện ông đưa hai tay ra dẫu cảm chúng tôi “Don’t pay anything today.” Chúng tôi vô cùng cảm kích người bác sĩ đã đặt lương tâm lên trên quyền lợi và có tấm lòng nhân hậu biết an ủi bệnh nhân. Ông còn khiêm nhường bảo chúng tôi có thể lên San Francisco thử nghiệm thêm biết đâu gặp bác sĩ giỏi.

Chúng tôi nghĩ bệnh viện Stanford từ lâu nổi tiếng nhất về mọi mặt, nên không cần tìm nơi khác. Về nhà tôi tìm tài liệu đọc để hiểu thêm

“Ống dẫn trứng (vòi trứng)

Ống dẫn trứng nằm ở khoang bụng, được cấu tạo bởi 2 ống dẫn dài và hẹp. Thông thường, 2 vòi trứng của nữ giới sẽ thông với buồng tử cung. Chức năng chính của nó là giúp trứng và tinh trùng gặp nhau, tạo nên quá trình thụ tinh. Nếu vòi trứng bị tắc thì khả năng hiếm muộn và vô sinh của chị em sẽ tăng lên rất cao.”

Tôi đã bị kết án là tuyệt tự, lòng tức tôi muốn gào thét lớn rằng ông trời bất công. Tại sao cặp vợ chồng kia đi chích để trực bào thai vì bận làm ăn, vì đang gánh trên lưng cọc. Tin tức chiêu hàng ngày thiêu nữ tuổi mới lớn lỡ đại dĩnh bưu, chưa muốn có trách nhiệm, sinh ra rồi bỏ con lại nơi bệnh viện, hoặc khổ hơn là những phụ nữ làm nghề mại dâm, sinh con rồi vứt thùng rác. Khi còn ở VN, có lần tôi đến nhà bạn, nó đi

khám bác sĩ và ngồi than vãn thê dài, khóc lóc:

– Đã ba đứa rồi, thiêu ăn thiêu mặc, giờ có nữa lấy gì nuôi con đây, bị vỡ kế hoạch ngoài ý muốn.”

Trong khi chúng tôi chuẩn bị sẵn sàng để đón chào chào đời. Ước rồi lại đâm ra trách móc các thai nhi vụng tu, không tìm nơi sáng sủa chào đón mà lại đưa thai vào những chỗ người ta muốn hết hơi. Một đứa bé chào đời là như thiên thần, biết cười, biết khóc, biết lật, biết bò, biết chập chững đi rồi chạy... Tôi khao khát muốn gọi thông điệp đến những người mẹ có con, phải biết quý như vàng ngọc, nâng niu dạy dỗ nên người.

Ngày tháng qua đi trong nỗi điên loạn tuyệt vọng, nghĩ đến chỗ tức tưởi ghen ngào. Chẳng tôi vẫn tỏ ra bình thản như lần đầu tôi đi khám. Tôi tìm sự khuây khỏa chỗ muốn lái xe đến chùa, dành thêm ngày Chủ Nhật sinh hoạt. Có những buổi trưa tan lớp, nhưng tôi chẳng muốn về, ra ngồi trước tượng Phật Quan Âm lộ thiên ngoài vườn, ngồi hàng giờ nghe chim hót, nhìn trời đất, hoa cỏ mọc tươi đẹp sức, lòng an tĩnh ngời ngoai phần nào.

Tôi rất ngạc nhiên khi thấy đứa bé nét rất quen luôn vẫn trong giấc mơ của tôi, giấc mơ không rõ rệt, mơ hồ có khi nó cười, có khi nó khóc, có khi nó nằm ngửa đưa ngón tay vào miệng mút sữa. Tình cờ một hôm tôi dọn dẹp sách báo, các quyển Album, để mắt nhìn thấy hình xưa của chúng. Tôi thấy tấm hình đã vàng theo thời gian, đúng là nét đứa bé tôi thường gặp trong giấc mơ. Sức nhớ tấm hình này có lần chúng tôi khoe lúc mẹ sinh được hơn một năm. Có phải tấm hình đã nằm trong tiềm thức của tôi vì nhìn kỹ nó rất giống nét mặt chúng tôi, tại sao lại luôn trở về trong giấc mơ của tôi, nó luôn ám ảnh tôi, từ đó tôi nuôi dưỡng cho nó lớn theo ngày tháng...

Khi các em gia đình Phật tử Chánh Hòa sinh hoạt trước sân chùa, tôi đứng nhìn thấy nó lớn độ năm, sáu tuổi mặc quần xanh, áo lam đang chạy theo trò chơi anh huynh trưởng hướng dẫn. Có mấy chục em sau thời các ông bà nghe pháp tụng niệm tan hàng, thì các em được các anh chị huynh trưởng hướng dẫn

vào chánh điện lữ Phật. Các em đều bủ sách cặp ngoài sân có thứ tự theo hàng lữ, mợt tôi mờ dủn theo đũa bé cũng có động tác y như các bạn. Rồi chúng ra sau các lữ được mỷ phụ huynh lo buỷ cơm chay có khi là *pizza*, có khi *Spaghetti*, có khi mì hoặc phở, và đũa bé ỷ cũng ngỷ ăn chay thích thú như tôi vủn thường ăn. Ngày các cháu bên chủng ra trường, tôi lại phóng đại nét mặt đũa bé thành cậu thanh niên khoác áo mũ xênh xang tủt nghiệp. Cứ vậy mà tôi tự ru tôi trong ỗ giác từng sinh hoạt mình chứng kiủn.

Một lủn chủng tôi nói “con cái là trời cho, biủt bao cặp vợ chủng sinh nhiủu con rồi cũng ly dị không hạnh phúc, thôi thì mình vui vủ sủng tới già, người nào mợt trước thì khủe hơn người còn lại.” Từ đó hình như không có chuyện gì đủ nói với nhau, củ hai cùng thi đũa làm hai “*Jobs*”. Tôi muủn vủi đủu vào công việc đủ quên tủt củ, tránh suy nghĩ tránh nủi buủn ỗm ức.

Thời gian vủn trôi đủu lặng lẽ trong ngôi nhà của một cặp vợ chủng sủng như người máy, sủng gủn như lạnh củm. Thủ rồi một hôm có người chủ mách muủn xin con nuôi có dịch vụ nơi văn phòng luật sư. Chúng tôi lên văn phòng luật sư Robert Mullins International gặp anh Lê Minh Hủi gủng gượng tìm cứu cánh. Anh hủi tiêu chuủn đũa bé chúng tôi muủn tìm là trai hay gái, độ khoủng bao nhiêu tuủi, chúng tôi điủn thủ tục đón nhận củm giác mới lạ như vườn hoa lâu ngày bị khô héo nay được tưới ít nước vào. Chờ khoủng mỷ tháng, anh Hủi gọi chúng tôi cho biủt nguủn tin mới:

– Hiện nay chính phủ tạm thời ngưng trình trạng gia nhập con nuôi vào Hoa Kỳ vì sợ trủ em bị lợi dụng làm những việc xủu.

Tai tôi lòng bùng chủ biủt đại khái như vậy, chút niủm an ỗi vừa sáng lên thì lại vụt tủt, còn điủu gì tha thiủt trên cõi đời này nữa. Năm tháng dủn tăng tuủi, tôi cũng bớt nghe những câu nói làm đau buủt tâm can:

– Sao gà nhà người ta gáy rồi mình chưa gáy

– Lo chạy chữa đừng đủ mang tiủng “cây độc không trái, gái độc

không con.”

Có người còn tra hỏi như luật sư:

– Là của ai?

Những khi có chúng tôi nghe, thì được trả lời:

– Là của hai người

Làm chung chị bạn ngồi cạnh bàn, chị cũng có nỗi khổ muộn phiền đau. Sáng sớm nào đến cũng có câu chuyện mới để thõn rác qua tôi, để giải tỏa phần nào. Chị than:

– Chúng đến con trai đến đi vượt biên, gần mười năm sau mình mới qua, tội nghiệp ông chúng đi cày vừa lo con bên này, vừa gửi tiền nuôi vợ con còn kẹt bên Việt Nam. Qua đây đoàn tụ thấy tâm tánh đứa con trai buồn quá... Nó mua Hamburger hai cái ngồi ăn, chúng cho đứa em trai mới qua, mình gửi bộ đến gần “cho mẹ xin chút xiu thõn xem ha” nó vênh mặt trả lời “con ăn còn chưa đến có đâu tới phiên mẹ”. Có lần nó ngồi vặn đài tivi tình cờ đang xem chiếu chiếu tranh Việt Nam, mình lại gần nói “Việt Nam mình khổ lắm con, như con còn các dì các cậu rất nghèo,” nó đến mặt tắt tivi hét lên “Ngu ngốc, tại sao không trốn đi!” Hết tiền tiêu nó đòi, ông chưa kịp cho, nó chửi ông, thấy nó tiêu xài dữ quá. Tắt mình xin \$50 gửi về cho ngoại, nó không cho lạnh lòng nói “Con đâu biết mấy người đó là ai” mình chỉ biết thõn dài không làm sao dạy dỗ nó được.

Bạn tôi mở tiệm làm ăn quá bận rộn ngày đêm nơi tiệm, con đi học bị đám học trò dụ hút ma túy, bạn khổ trầm điếu. Mỗi lần tôi ghé tiệm thăm, bạn than thõn và nhìn tôi nói “Mi đừng có con nghe chưa, Phật đã nói “con là nợ”, “tao nợ triền miên theo nó.”

Sao lạ quá, người nói ngược, khổ nói xuôi, tình thõn tôi đã bị xáo trộn không ổn định, tôi chỉ muốn nghe giáo lý nhà Phật để xoa dịu bớt cuộc sống tâm thõn đang rối loạn. Công việc bận rộn giúp tôi bớt suy nghĩ về sự bất hạnh của mình.

Tin tức mỗi tối ngồi ăn cơm xem tivi nghe được: Bà người Liên Xô xin con nuôi khoảng bảy tuổi, một hôm nó nghịch phá thứ gì quan trọng lắm, mẹ nuôi giận quá chửi đánh một cái, gặp lúc đứa bé lên cơn suyễn thì không được bị tụt hơi chút, mẹ nuôi phẫn vào tù. Chuyện khác: con nuôi lớn lên hư hỏng về tra khảo, đánh đập cha mẹ lấy tiền. Chuyện nọ: con nuôi giết mẹ... v.v... những chuyện xấu về con nuôi khiến tôi lo âu sợ hãi. Có chú em sinh hoạt trên chùa làm việc nơi xã hội diện adoption muốn giúp, nhưng tôi bị nhập tâm các tin tức xấu về con nuôi, nên một mõi từ từ.

Dần dần tôi càng gắng trốn tránh ảnh hưởng qua giáo lý nhà Phật, “khiếp trước mình gieo ác không thích trả thơ, nên kiếp này trời không cho. Thôi thì kiếp này càng gắng tu tập, gieo nhiều nghiệp thiện, nếu kiếp sau được tái sinh làm người sẽ gặp nghiệp tốt.” Tôi suy nghĩ những người tu đã buông bỏ hạnh phúc niềm vui của thế gian tìm vào chốn thiền môn, sống kham khổ chay tịnh, tìm chân lý tuyệt mỹ của đạo qua Tứ Diệu Đế, Bát Chánh Đạo ngày ngày truy cập đạt đại chúng giúp người bớt khổ, thanh thoi sống khỏe sống vui. Nhìn xuống thêm nữa là những người tàn tật, bại liệt, mù loà vốn là một kiếp người. Tôi cảm thấy thẹn vì mình đã chấp cái tôi, nghĩ đến “cái tôi” của mình tham quá và tự nhủ lòng đời là vô thường, không có thứ gì là của mình, hãy buông bỏ để rèn luyện “Khổ, Tập, Diệt, Đạo.”

Từ đó tôi cảm thấy nhẹ nhàng tinh thần hơn, càng gắng quên đi những việc tốt, càng gắng giữ thân, khẩu, ý thanh tịnh. Tôi liên lạc với Sư Bà Minh Tú, chùa Đức Sơn ở Huế nuôi cô nhi, liên lạc với Sư Cô Liên Bình thân mật. May mắn bạn bè, chị em trong gia đình đã ủy nhiệm cho tôi việc gửi tiền giúp cô nhi cũng như hội người mù, nhờ Sư Cô đảm trách. Nhận những tấm hình các trẻ ngồi ăn, đi học, sinh hoạt vui chơi từ cô Liên Bình, hoặc hội người mù tập họp nhận tiền, truy cập cho tôi cảm giác thật ấm áp và niềm vui vô tận.

Nhưng rồi tôi lại có bệnh mất ngủ, hằng khoảng từ 2 giờ đêm trở về sáng tôi thường hay thức giấc. Đêm là bóng tối tôi dễ chịu nhất

khi tôi ngồi đối diện khung cửa sổ nhìn ra vườn. Mùa đông bóng đêm dày đặc, mùa hè in lá cây loang loáng hoặc sáng hơn dưới ánh trăng xuyên qua cành lá, và hình như mùa nào cũng có màn sương mờ mờ bao phủ. Tôi bày thơ Đường luật ra học, tập làm các thể khó như Ngũ Độ Thanh, Song Thanh, Song Điệp, Toán Thi, Sốc Thi, Tập Danh, Tung Hoàn Trục Khoán, v.v... rồi gia nhập các hội thơ chơi xướng họa, hoặc viết theo ngẫun rung của các thể thơ Song Thất Lục Bát, Trường Thiên Tứ Tuyệt.

Khoảng 4 giờ sáng tôi ngồi lại để lấy sức đi cày, rồi lâu ngày thành thói quen, tôi tìm ra sự dễ chịu bù đắp cảm giác cô đơn. Rồi thì tôi lên sang viết văn, nó là người bạn hiền giúp tôi được nói, được bày tỏ buồn vui, có phải đó là món quà của Thượng Đế dành tặng ngài bút cho những kẻ muốn viết. Khi cái Không có sẽ cho Có, cái mất sẽ cho bù. Tha hồ khóc cười theo cảm xúc, sống với những nhân vật có thật, chuyện có thật rồi đi theo họ tới chân trời góc bể, chia buồn chung khổ. Một thể giới bao la nhiều nhân vật vây quanh, chân thành dễ chịu, an ủi như những người bạn tri âm tri kỷ tôi được gặp qua màn sương đêm ngoài khung cửa. Dù không phải là nhà văn, nhưng viết cũng là lối thoát giúp rèn luyện trí nhớ, giải tỏa nỗi niềm riêng

Duyên Nợ

Có phải anh ơi chuyện chúng mình

Duyên hòa với nợ kết đời xinh

Đau nhòa sự hóm cài câu nghĩa

Khó đem nhà đơn náu chữ tình

Lặng lẽ từng thu chờ ánh nắng

Âm thầm những hạ đợi bình minh

Tàn đêm lệ tẩm niềm mơ ước

Cố vịn dìu nhau bóng cạnh hình.

Giờ đây chỉ có bóng thời gian đã vụt nhanh, chúng tôi nghẹn hờ. Hằng ngày trộm nhìn mái tóc pha sương của nhau, đón bệnh vặt từ thuốc và thi nhau uống. Chẳng tôi đón bệnh Parkinson, tôi bao dàn việc nhà, cả hai cùng có dấu hiệu Alzheimer's. (nhớ nhớ quên quên). Dù người bệnh chăm sóc người bệnh, nhưng chúng tôi cố gắng vui từng ngày, tham gia những sinh hoạt cộng đồng, đi chùa, ghi lớp học Phật Pháp trên Zoom, dự tiệc cơm chay, v.v.v...

Dẫu sao tôi vẫn cảm ơn những đêm mất ngủ, thức dậy đối diện với màn sương đêm ngoài khung cửa kính, tôi được viết văn làm thơ với niềm đam mê, ví như đang cố gắng trồng những bông hoa thật đẹp cho cuộc đời, cho mình...

Minh Thúy Thành Nội

**THƠ SONG NGŨ: ANH VÀ ĐÂY CỦA
TRẦN KIÊM ĐOÀN & THANH-THANH.**

ANH VỀ ĐÂY

Anh đã về
Sau hơn ba mươi năm xa quê
Mẹ vắng bóng, con đường xưa mất hút
Cô bé xóm Kên
Mắt mờ tóc bạc
Chuyện chúng mình
Nhớ nhớ quên quên

Anh đã về
Con đường cũ thay tên
Cầm tay em
Như ngày xưa hò hẹn
Bàn tay run
Thuở ấy vì tình bây giờ vì lạnh
Nắng hoàng hôn không ấm nổi sương chiều

Quê hương mình
Mẹ và em
Đều thay đổi quá nhiều
Duy chỉ có
Chiếc loa đầu đường
Thì vẫn thế
Sau gần bốn mươi năm
Loa loa loa; mồm loa mép dài
Vẫn phát hoài
Tiếng nói Việt Nam
Dân chủ, Tự do
Chỉ nói không làm

HERE I HAVE COME BACK

Back here I have come
After over thirty years home away from.
Mom absent, the old way lost in the whirl.
The once Ken Hamlet girl
With dim eyes and grey hair,
About her personal affair
Remembered and forgot in confusion.

Back here I have come. No illusion.
The former street has changed its name.
I held your hands all the same
Like I did those days we were on a date;
Your hands shook blate
In the past by love but now by cold, true,
The setting sun couldn't warm the dusk dew.

Our fatherland land:
Have had too many changes to stand
Mother and sister.
Except that the blister
The street corner's loud speaker
Is the same as always a squeaker.
After nearly forty years
Garrulous, loquacious, verbose to all ears,
Still broadcast forever, never calm,
The Voice of Vietnam.
Democracy, Liberty: none!
Only said never done.

Anh đã về
Như cây gỗ gió xoang trầm
Chút vồ vể những mảnh trời khai phóng
Em nghe anh...
Mím cười trông ngóng:
Làm được gì ngoài bán mộng tay không

Dân chủ - Tự do
Đả đảo hoan hô
Hàng quốc cấm
Chỉ được nhìn ngắm
Không được sờ, không được đụng
Giờ nón chào ca tụng bằng quơ
Muốn độc lập
Phải có tự do
Muốn tự do
Phải có dân chủ
Muốn dân chủ
Phải hóa sinh thân xác cũ
Chờ bao năm
Xác ướp có linh hồn

Anh về đây em
Đường tự tình quê hương yêu dấu
Chí lớn mang về chẳng từ Mỹ từ Âu
Trong tim em
Khát vọng dấy từ lâu
Như giông bão
Đang nằm sâu trong đất

Chờ đợi bao năm nên em cúi mặt
Ngước lên nhìn!
Triệu ánh mắt:
Tìm nhau
Đừng đợi mãi bên cầu

I have come back to make good.
As an old tree catching wind of agarwood
Dabbling a little in bits of liberated life
You listened to me while evil is rife
Smiled, looking forward with a gleam...
Empty-handed to act: to sell one's dream!

Democracy! Liberty! (blah)
Down with! Long live! Hurrah!
Forbidden merchandise
Only to look, contemplate, for one's eyes
Not allowed to touch let alone to hold.
Hats off for a salutation vague and cold.
Independent to be
You must be free.
To be free (not hypocrisy)
There must be democracy.
To be democrat
You must renovate the old life flat.
How many years to expect in whole
For a mummified body to have a soul?

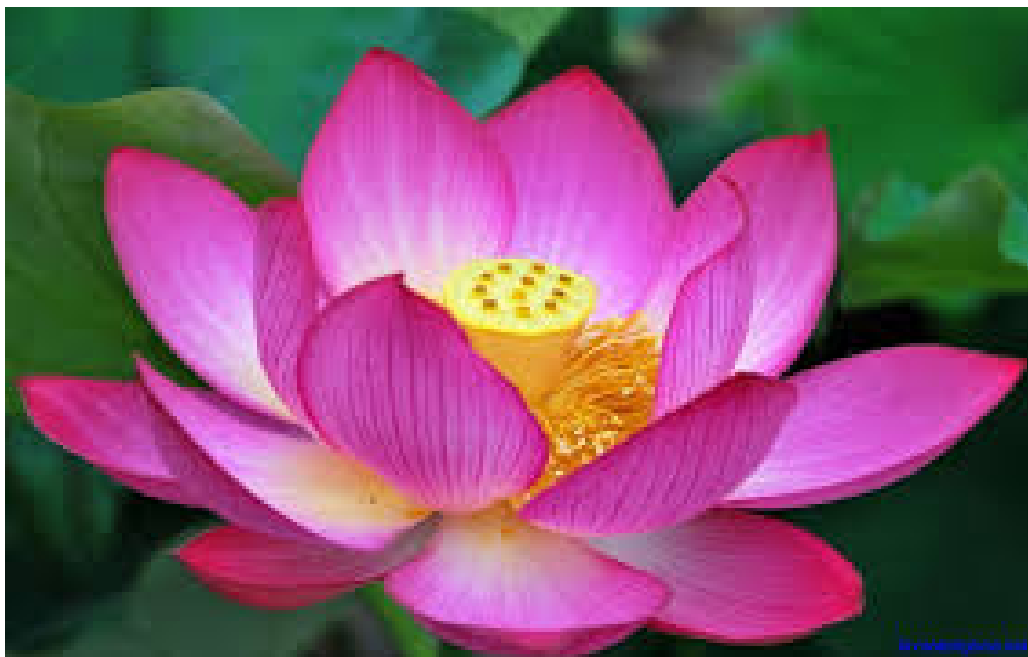
Back here I have come
With deep feelings for our country glum.
Just cause is not from US or Europe smart,
But it does exist in your very heart.
Aspiration so far arisen urging to perform
Like a storm
Has been lying in the earth profound.

So long in wait to stoop you were bound.
Now, raise your head, look up to see
Millions of eyes in glee
Are seeking one another in a world wider:
Start off! No longer remain an outsider!

TRẦN KIÊM ĐOÀN

Translation by THANH-THANH

VĂN CAO MỸ NHÂN – “QUỐC HOA”

“QUỐC HOA”. CAO MỸ NHÂN

Mặc dầu hoa sen mang nhiều phẩm chất quý giá, nào là màu sắc đẹp, trong thanh khiết, vàng rực rỡ, xanh lá non lợt dịu dàng, hay hương cánh sen đặc biệt chỉ có ở hoa sen...vv, với hương thơm ngào ngạt chỉ lúc hoa tươi lên khi đã được ướp trà, xới khô...

Hoa sen mọc trên sinh lý, ao hồ chỉng được thường xuyên vét rữa, thay nước ...nên mùi tanh từ cái bùn phung phất xông lên, song không thể nào phá tan được hương ngát nhụy hoa đầm thắm của loài hoa tự tôn, tự trọng đó.

Vì thế cho nên, hoa sen còn được ví như biểu tượng của người trong sạch, cao quý, quân tử...

Đã vậy, hoa sen còn không bị bướm, ong là 2 loài sinh vật bay trong không gian, đi tìm hương hoa để hút mật.

Nên, một lần nữa đặc tính hoa sen lại được tôn sùng tính chất thiêng liêng, đạo hạnh, đã khiến người dân VN phải khiêm tốn (là bản tự kiêu) rằng:

Trong đầm gì đẹp bằng sen

Lá xanh bông trắng lại chen nhị vàng

Nhị vàng bông trắng lá xanh

Gần bùn mà chẳng hôi tanh mùi bùn

(ca dao)

Ca tụng phẩm chất của hoa sen như vậy, để thừa với quý vị là, tôi chẳng biết ngày xưa dân tộc ta có định lấy hoa sen làm biểu tượng cho đất nước VN, hay hoa gì khác .

Nhưng mới đây tôi đọc được điếu VN đã đưa hình ảnh hoa sen lên làm " Quốc Hoa " .

Tôi đang ngẫm nghĩ, chúng ta đã thường đề cập tới những danh xưng như : quốc kỳ, quốc ca, quốc huy, quốc hiệu, quốc túy , quốc hân, quốc lễ , quốc tang, nay thêm quốc hoa cũng chẳng có gì làm lạ, hay mới mẻ gì.

Thậm chí cũng không hoàn toàn đặc biệt, vì trong bản danh sách quốc hoa trên thế giới, cũng đã có một nước châu Á chọn hoa sen làm quốc hoa là Ấn Độ.

Tôi chỉ chú ý tới mấy quốc hoa đặc biệt và gần gũi với sự tìm kiếm của tôi là :

Hoa hồng (đỏ) Quốc hoa của Hoa Kỳ

Hoa anh đào Q/hoa của Nhật Bản

Hoa sen (màu hồng cánh sen) Q/hoa VN

Có một điếu đặc biệt loại hoa thuộc phiện, tên văn hoa là hoa Anh Túc, thì có tới 5,6 nước trên thế giới chọn làm quốc hoa của họ .

Sắp xếp nước dùng hoa anh túc (màu tùy theo mỗi nước) , là mấy quốc gia lựa hoa tuy líp làm quốc hoa, cũng không thấy nói màu sắc thế nào .

Như vậy quý vị đã biết từ nay, cứ thấy ở đâu có cái nhãn bông hoa sen, màu cánh sen nào toàn vẹn, ấy là dấu hiệu quốc hoa VN, cũng có nghĩa là địa phận, cơ sở, sản phẩm, công trình vv...có in hình hoa sen nào màu cánh sen, chính là của người VN vậy.

Bình thường hoa nào cũng đẹp, như phụ nữ nào cũng không xấu, chu chóa xin phép kể cớ ...tui. Chẳng khác nhau là đẹp nhiều hay đẹp ít thôi, nên cần trang điểm cho đẹp thêm vậy.

Nếu hoa không tự vươn ra trang điểm cho mình, tức hoa, nên mặc nhiên người ta hay liên tưởng, hình dung loài hoa ấy được người đời áp cho một ý nghĩa gì, thí dụ hoa chung thủy, hoa bất tử, hoa trường sinh, hoa đừng quên tôi vv...kèm theo màu sắc thế nào

Chẳng hạn hoa hồng bạch như anh vốn tặng cho mình, là muốn mình, người được tặng, hãy luôn làm đẹp cho cuộc tình thanh khiết, thanh cao...

Nhưng nếu anh gửi cho mình đóa hoa hồng vàng, là muốn người được tặng mãi đắm say trong yêu thương lặn ngoài sự nghiệp, tròn vẹn tình thân, vật chất ...

Hay là bông hồng màu da cam công danh, mơ mộng.

Nhưng nếu hồng màu đỏ thắm, ấy là yêu đương cuồng nhiệt, cùng lúc với sự quyết thắng trong vinh quang vv...

Khi nói chuyện về hoa, thì lập tức tôi bị méo mó nghẹn nghiệp công tác xã hội của tôi ngày xưa trước 30 -4 - 1975 ngay, ấy là chúng tôi ở trong hoàn cảnh chiến tranh, thiếu thốn nhiều, có thể nói đúng còn không trồng nổi lúa khoai rau đậu, làm sao có dư dả đất đai trừ phú dũ vỡ đất trồng hoa ?

Nhưng chúng tôi vẫn duy trì sự việc thực hiện những vòng hoa chiến thắng choàng lên các chiến sĩ trở về từ mặt trận, đúng thời cũng cố gắng mang những bó hoa ân nghĩa đặt bên tử sĩ đã hy sinh vì tổ quốc VNCH thân yêu.

Trong tiến trình xây dựng niềm thông cảm, chia sẻ nơi gian lao

trên đường hành quân, báo vệ chính nghĩa quốc gia ... hều như quân nhân các cấp QL/VNCH luôn nhớ và nhau từng gói cơm xôi tới bông hoa rừng chan chứa tình thương.

Trung Tướng Nguyễn Vĩnh Nghi, khi ông mang cấp Đại Tá, làm Tham Mưu Trường Bộ Tư Lệnh QĐI /QKI của ...tôi, ông cứ luôn luôn chỉ thị chúng tôi lo phần việc nêu trên , không nên

và không được quên công ơn chiến sĩ VNCH .

Có trong ngoại giao cũng vậy, chúng tôi phải lo hoa hoét đón chào các phái đoàn quân đồng minh, khi có việc biếu lộ tình thân lìa đạn ...

Do đó có lần chúng tôi phải chia nhau đi tìm hoa nơi các nhà tư để thực hiện hoa mừng chiến thắng cho vui và đơn vị, bởi ngoài chợ Hàn giá rét, hoa đã không còn một cành nữa .

Quốc hoa ? Có lẽ vì thế mà đoạn phim " chơi " trên mạng X đã chiếu một cảnh phái đoàn tổng thống Hoa Kỳ mới nhứt tới sân bay Đà Nẵng, dù ông tổng thống Mỹ này còn đang chu du nơi khác cũng châu Á như thông báo...

Người làm phim " chơi " đã thực hiện nhiều tình tiết như chèn một nhân vật lớn như CSVN nào ở địa phương được tới sát phái đoàn dù chỉ 1 m, vì hàng trăm mật vụ Mỹ cần bước đi tránh không bị vv...

Thì hồi ơi, một cô hoa hậu cơ sở,, được vinh hạnh ôm bó Quốc Hoa với dự trù dâng lên Tổng Thống Hoa Kỳ, là chục đoá sen chưa nở, tím ngát, có lẽ chờ lâu, đã héo quẹo, gục xuống một lượt .

Tôi không có ý khôi hài quốc hoa VN hiện nay, là những bông hoa sen thơm ngát, dạt dào tình quê hương dân tộc , vì hoa đã vô hình chung hiện diện ở hầu hết các nơi thờ phượng , đã là những sản phẩm quý giá như trà sen, bánh hạt sen vv...mà tôi rất mến chuộng .

Như tôi đã trình bày, là tôi chỉ thấy sao kỳ vậy .

Đang "thao thao" bìa trên bàn phím về một loài hoa chứa chan tình nghĩa, hương sắc vẹn toàn là Sen, thì nhận được cái "túp" anh gửi kèm cho mình vào lúc 12 giờ khuya nay 8 qua 9 – 11 – 2017, phái đoàn Tổng Thống Hoa Kỳ đang bước vô đại lộ của Trung Cộng bành trướng, với biết bao hân hoan bởi sự đón tiếp dènh dang của Trung cộng, không thấy hoa hoét gì cả.

Trung cộng mà tiên thân là Trung Hoa phong kiến kia, với số dân chiếm 1/4 tổng số dân trên thế giới, thì họ chỉ có nguyên liệu "người" là chính.

Nên tất cả những lễ nghi tiếp đón là công trình biểu diễn tài nghệ của những người và người ...dân họ.

Nhưng dù Tự Do như Phái Đoàn Tổng Thống Hoa Kỳ, hay cộng sản như Trung Quốc hiện nay, qua video của HẢI NGOẠI PHIÊM ĐÀM mà anh đã gửi cho mình, thì mình cũng thấy được sự kiện "Hoành tráng, vĩ đại" về những nước lớn, mới có phương tiện biểu diễn được, để lại thế dài nhớ tới loài hoa cả giọng khiêm nhường, mà vẫn chẳng ... an tâm tư đâu, mặt nào cũng thua sút vì thói quen "nhược tiểu" rồi.

Anh sẽ an ủi mình trong suy nghĩ, rằng thôi chỉ là phù vân, dù cho phô trương khiếp đảm như đã từng phô diễn với mấy lân bang cái Thế Vận Hội, Trung cộng vẫn chỉ là phận vỉnh giã tạo đúng nghĩa. Họ, Trung cộng giống như những cái máy biết nói vậy.

Thường khán giả coi video, nghe YouTube, là muốn thấy tận mắt, nghe tận tai những gì không chỉ cãi được, kể cả những cuốn phim "chơi" như tôi nêu dẫn ra trên, rằng Tổng Thống Hoa Kỳ chưa đến Đà Nẵng mấy hôm nay, mà phim "chơi" cứ tò le cho đúng bào kiểu không biết gì như tôi tò mò.

Tuy là chuyện ngoài đường, nhưng trong lòng tôi cứ dạt dào nhớ về anh với hình ảnh sen nở kín mặt hồ Tĩnh Tâm xưa, thủa đầu tiên mình biết Huệ.

Đâu Hoa Sen có đang là quốc hoa, thì anh Thân Kính vẫn đang là nguôn hương biết tận cho tình thơ mình say đắm, ngọt ngào, để

không th_đ nào không ví anh như vị vua tình c_đm c_đa mình được
:

Hỡi vị vua tình c_đm c_đa em

Đưa tay em n_đm, bước qua th_đm

Ta xô đ_đ h_đt tường rêu c_đn

Anh d_đn em vào chơi ngự viên

(Nhịp Tim Thơ. Cao My Nhân)

Mình ng_đm câu: sen Hu_đ là sen c_đa vua, c_đa người quân t_đ ...đ_đ
tĩnh tâm trước sự th_đng bại _đ đời ...

CAO MỸ NHÂN

**TRAO ĐI YÊU THƯƠNG, NHẬN LẠI
HẠNH PHÚC**

**KI_đU MỸ DUYÊN: TRAO ĐI YÊU
THƯƠNG, NHẬN LẠI HẠNH PHÚC.**

TÁC PHẨM TỪ THÂN HỮU – Đa Dạng Sinh Học Và Con Người - Tình Tự Với Thiên Nhiên Và Cuộc Sống – Nước Và Con Người: GS THÁI CÔNG TỤNG.

Mời quý vị bấm vào mũi tên góc trái khung chữ (trên và dưới)
của trang k sau bài này – để lật trang

Abstract

This paper examines the nature, properties, place, significance, importance, and role of water in the life and culture of this planet.

1. Tổng quan

Các nhà hiền triết Hi Lạp cổ đại, từ Platon đến Socrate xem Nước là nguồn gốc của mọi nguồn gốc. Theo Phật giáo thì vũ trụ do bốn cái lớn trong vũ trụ: đất, nước, gió, lửa, còn gọi là Tứ Đại. Triết học Trung Hoa cho rằng nước là một trong năm yếu tố gọi chung là Ngũ hành: Kim, Mộc, Thủy, Hỏa, Thổ.

Nước vừa mềm mại, uyển chuyển nhưng có sức mạnh phi thường vì các địa mạo ta thường gặp như thung lũng, đèo cao, núi thềm, châu thổ v.v. đều do nước bào mòn, chuyển vận, lắng tụ, bồi tích. Sách Thánh Kinh có nói về trận hồng thủy. Thiên thoại nước ta cũng nói về Sơn Tinh, Thủy Tinh. Sách Việt nói về Lạc Long Quân. Theo giáo sư Lê Hữu Mục, thì các từ Lạc phải đọc là Đắc và chữ Đắc với thời gian trở thành Nác. Nác chính là từ của chữ Nước ta nói ngày nay. Thực vậy, nhiều vùng thôn quê ở Thanh Hóa, Nghệ, Tĩnh, Quảng Bình, Quảng Trị vẫn còn nói: uống nác (uống nước), khát nác (khát nước). Nhiều nhà

văn hoá học Việt đều cho rằng nước là một đặc trưng hình thái của tư tưởng Việt Nam hay nói tổng quát hơn, của văn hoá Việt Nam

Nước liên quan đến nhiều chức năng trong cơ thể: sự tiêu hoá, sự tuần hoàn, sự hô hấp, sự thải trừ. Các nhà khoa học dùng nước để tìm ra các hằng số quan trọng về vật lý như:

- nước đông đặc ở 0 độ

- nước sôi khi nhiệt độ là 100 độ C

- 1 lít nước cân nặng 1 kgam

- tỷ trọng của nước là 1 . Vật nào có tỷ trọng lớn hơn 1 thì chìm và vật nào có tỷ trọng nhỏ hơn 1 thì nổi . Nước có mặt ở cả ba dạng vật lý : lỏng, đặc và hơi.

Với dân số bùng nổ kéo theo một loạt nhu cầu về nước sinh hoạt, nước dùng trong kỹ nghệ v.v. nên tài nguyên nước trở thành một tài nguyên quý giá của nhân loại.

2 .Nước trong văn học Việt

Trong văn học dân gian, nhiều tục ngữ liên quan đến nước :

nước chảy đá mòn, nói lên sự kiên nhẫn; nước đổ lá môn ngụ ý nói không ai nghe;

Sống vấp gạo, bạo vấp nước, cho thấy hai nhu cầu thiết yếu của con người để duy trì sự sống. Thuyết nhân quả của nhà Phật cũng được diễn tả trong câu: Đời cha ăn mặn, đời con khát nước.

Trong công việc đồng áng thì nước rất cần thiết nên ta thường nghe ca dao:

Lạy Trời mưa xuống, Lấy nước tôi uống, Lấy ruộng tôi cày, Lấy rơm đun bếp.

Công việc trồng lúa đòi hỏi phải có nước:

Trời đông, nước đã phơi bờ

Em vùi nhùi mạ, anh bừa ruộng chiêm

Công cha nghĩa mẹ cũng dùng nước để so sánh:

Công cha như núi Thái Sơn

Nghĩa mẹ như nước trong nguồn chảy ra

Lời mẹ ru con cũng có nhiều câu có chữ nước:

Ru con con ngủ cho lành

Để mẹ gánh nước rửa bành ông voi

Muốn coi lên núi mà coi

Coi bà Triệu tướng cười coi bành vàng

-Trong văn chương bác học, nói về sắc đẹp của phụ nữ cũng dùng biểu tượng nước như nghiêng nước nghiêng thành hoặc mây thua nước tóc, tuyết nhường màu da .

Nhớ nhà , nhớ nước được diễn tả trong câu :

Buồn trông ngọn nước mới sa

Mây trôi man mác biết là về đâu (Kiều)

Thật nguy hiểm cũng dùng nước:

Còn non, còn nước, còn dài

Còn vùi còn nhớ đến người hôm nay (Kiều)

Làm gì cũng phải có kế hoạch, không đợi ‘nước đến chân mới nhảy’:

Lánh xa trước liệu tìm đường

Ngồi chờ nước đến nên đường còn quê (Kiều)

Nguyễn Khuyên t^h c^hnh ao làng vào mùa thu :

Ao thu lạnh lẽo nước trong veo

Một chiếc thuyền câu bé t^h teo

Nước trong, không ô nhiễm trong câu thơ c^ha Chinh Phụ ngâm:

Ngoài đ^u c^u nước trong như lọc

Đường bên c^u c^h mọc còn non

Nhưng vượt lên ca dao, tục ngữ, nước là một tài nguyên quan trọng vì nước là một ch^ht không th^h thi^hu được trong sự s^hng c^ha loài người, từ động vật đ^hn thực vật; là ch^ht đ^hm b^ho sự cân đ^hi c^ha những vận động tu^hn hoàn không những c^ha trái đ^ht vĩ mô mà còn c^h những chuy^hn hóa vi mô trong từng t^h bào là đơn vị nh^h nh^ht c^ha động vật và thực vật.

3. Nước trong đời s^hng.

Nước là ch^ht cơ b^hn, cái nôi c^ha sự s^hng. Nước quan trọng trong đời s^hng thực vật. Tục ngữ ta có câu: Nh^ht nước, nhì phân, tam c^hn, tứ gi^hng chứng t^h t^hm quan trọng c^ha nước. Nước hoà tan các dưỡng liệu trong đ^ht thì r^h cây mới hút được đ^h chuy^hn t^hi lên các bộ phận hoa lá trong cây . Không có nước thì không có sự quang hợp tạo ra các hydrat cacbon . Đ^h làm ra 1 kg ch^ht khô, cây b^hp c^hn 350 lít nước, khoai tây c^hn 575 lít, lúa c^hn trên 2000 lít v.v.Nước cũng quan trọng trong đời s^hng động vật. Cũng như trong thực vật, nước giúp cho sự luân lưu, cho sự trao đ^hi ch^ht: 60 đ^hn 70% trong cơ th^h con người là nước nên khát nước đ^h ch^ht hơn khát ăn. Nước cũng c^hn cho các hoạt động kỹ nghệ: s^hn xu^ht thép, s^hn xu^ht chip điện t^h, s^hn xu^ht tơ nhân tạo cũng c^hn nhi^hu nước và dĩ nhiên s^hn xu^ht bia, nước Coca, nước ngọt là từ nước . Nước cũng ^hnh hư^hng đ^hn khí hậu và là nguyên nhân tạo ra thời ti^ht như mưa, tuyết, bão. Năng lượng mặt trời s^hi ^hm không đ^hng đ^hu các đại dương đã tạo nên các dòng h^hi lưu như dòng Gulf Stream vận chuy^hn nước ^hm từ vùng nóng đ^hn B^hc Đại Tây Dương làm khí hậu các xứ

Bắc Âu ấm áp hơn .

4. Nước trên qu cầu địa cầu .

Trên hành tinh Trái Đất này, mặt trời và nước giúp duy trì cuộc sống. Hơn 70% diện tích của Trái Đất được bao phủ bởi nước (đại dương, biển kín). Chính vì vậy mà trái đất nhiều nước mặn (97%) hơn nước ngọt. Nhưng phần lớn nước ngọt lại nằm ngoài tầm tay của con người vì nằm trong các băng hà ở miền cực địa cầu (2.7%) hoặc dưới tầng đất ngầm và ẩm độ trong đất, còn lại rất ít là nước ngọt chứa trong sông, suối, hồ, ao là thực sự sử dụng được cho con người . Nói khác đi, nước ngọt là một tài nguyên có giới hạn. Ngoài ra, nước lại không được phân bố đồng đều trên Trái đất: vùng Amazonie nhận được 20% lượng mưa trên toàn thế giới chỉ cho 10 triệu người, vùng Bắc Phi và Trung Đông với 400 triệu người lại chỉ hưởng được 1,5%.

Cũng từng đó nước từ hàng ngàn năm trước, nhưng cái khác là ngày nay, dân đông hơn, cần nhiều nước hơn để sử dụng vào nhiều mục đích hơn: nước dùng trong sinh hoạt, trong kỹ nghệ (thủy điện, kỹ nghệ các loại), trong nông nghiệp để sản xuất lương thực v.v. Theo Hội đồng nước toàn cầu, tiêu thụ nước trong nông nghiệp là 66%, công nghiệp (20%), các hộ gia đình (10%) và khoảng 4% bốc hơi từ các hồ dự trữ nước nhân tạo. Tỷ bào sống hầu như 3/4 là nước và không nước, con người sẽ mau chết hơn là không ăn. Như vậy, nước là nguồn tài nguyên vô giá của con người.

Những xứ có tài nguyên nước dồi dào phải kể là những xứ như Canada, Nga, Mỹ, Bresil, Indonesia, Đông Dương còn các xứ ít có tài nguyên nước nằm các vùng sa mạc như Úc châu hoặc các xứ Sahel. Một vài vùng trên thế giới thiếu nước vừa phải là các vùng quanh bờ Địa Trung Hải như Ý, Hi Lạp, Bắc Phi, Ai Cập.

5. Chu kỳ nước.

Trong bài thơ Thôn non nước của Tản Đà, có câu: Nước trôi ra biển lại mưa về nguồn. Câu thơ này vô hình chung đã nói về chu kỳ nước trong vũ trụ : nước từ sông, hồ, biển bốc hơi lên cao,

gặp lạnh trên cao sẽ ngưng đọng lại và rơi xuống đất. Khi gặp mặt đất thì nước một phần thấm vào lòng đất qua các khe đá, lấp đầy các khe hở của đất và tạo thành nước ngầm, một phần chảy tràn đổ chảy vào sông suối rồi trôi lại ra biển .

Như vậy, nước cứ luân hồi mãi mãi, từ kiếp này sang kiếp khác, vô thủy vô chung từ lúc Trái Đất thành hình cách nay hàng ngàn triệu năm và nhờ nước mới có đời sống thực vật, rồi mới có đời sống động vật.

6. Tài nguyên nước .

Có thể phân loại tài nguyên nước thành 4 loại sau đây:

6.1.nước mưa . Có những vùng mưa nhiều, đặc biệt các vùng có khí hậu xích đới. Sau đây liệt kê vài xứ có lượng mưa nhiều nhất thế giới : Colombia (Trung Mỹ), Liberia (Phi châu), Myanmar tức Miến Điện (Á châu), Papua New Guinea, Bangladesh (Á châu) có lượng mưa trung bình hàng năm trên dưới 4000 mm

Nhưng cũng có những xứ ít mưa như Iran, Afghanistan, các xứ Ả rập ở Trung Đông. Lục địa Úc châu khô hạn chỉ 800 mm mưa mỗi năm.

Vùng Đông Nam Á nói chung và Việt Nam nói riêng , vì nằm vùng khí hậu gió mùa nên lượng mưa trung bình hàng năm khá cao: 1800 mm . Tuy nhiên cũng có những vùng khu vực gió thì mưa ít hơn như đồng bằng 3 Phan: Phan Rang, Phan Rí, Phan Thiết . Ngoài ra, nước mưa không rải đều trong năm vì chỉ tập trung vào các tháng mưa còn mùa kia thì nhiều nơi không có tí mưa, thêm vào gió Lào khô ráo, khiến nhiều vùng thiếu nước.

6.2 .nước mặt. Đây cũng là tài nguyên nước mặt có trên các sông, suối, hồ ao, kênh rạch ..Nước sông suối hồ ao được sử dụng trong nhiều đời tượng khác nhau như phục vụ sinh hoạt (nấu cơm, tắm rửa, giặt), phục vụ nông nghiệp (tưới cây, nuôi cá, chăn nuôi), phục vụ kỹ nghệ (các công nghệ chế biến, sản xuất giấy, thuộc da, phân bón..)

Nước ‘cứng’ (hard water) là nước chứa nhiều ion Calci và magnesi. Khi đun nước loại này thường bị đóng vẩn vôi, tức là một kết tủa cacbonat

calci . Nước ‘mềm’ là nước không có nhiều chất Calci và magnesi.

Nước cứng cũng không dùng để pha chế thuốc vì có thể gây kết tủa làm thay đổi thành phần của thuốc. Khi dùng nước cứng nấu thì rau, thịt khó chín; làm mất vị của nước chè. Giặt bằng nước cứng thì xà phòng do Ca^{2+} làm kết tủa gốc axit trong xà phòng và làm xà phòng không lên bọt. Nhiều công nghệ hoá học đòi hỏi nước có độ cứng nhỏ do đó nấu nước chứa nhiều Calci và magnesi thì phải làm mềm nước cứng bằng cách cho kết tủa các chất Ca và Mg với soda (Na_2CO_3) hoặc tách chúng bằng nhựa trao đổi ion (ion exchange resin). Trong nhựa trao đổi ion, những hạt mang điện tích trái dấu sẽ hút nhau như các cation sẽ hút các ion âm tức anion và ngược lại.

6.3 nước ngầm. Nước từ các nguồn nước mưa, sông, rạch, ao, hồ... một phần thấm vào đất, nhưng không thấm qua tầng đá dưới sâu nên nước tập trung nhiều ở tầng nước dưới đất. Đào giếng chính là để khai thác nước dưới đất dùng trong sinh hoạt. Tại đồng bằng sông Hồng cũng như đồng bằng sông Cửu Long, nhà nào cũng đào giếng để có nước sinh hoạt. Ngoài ra, nông dân cũng đào giếng, khoan giếng sâu để lấy nước ngọt tưới rau màu, pha loãng với nước mặn để nuôi tôm v.v. Chính vì vậy mà hiện nay mực nước ngầm hạ xuống quá sâu kéo theo một số hậu quả: mặt đất sụt lún xuống, nước mặn xâm nhập vào túi nước ngầm, chưa kể nguy cơ nhiễm độc arsen (thạch tín), ảnh hưởng lâu dài đến sức khoẻ người dân. Ngoài ra, phần chất nước ngầm cũng bị ô nhiễm do các chất ô nhiễm trên mặt đất trôi chảy xuống: nitrat, phenol, thuốc trừ sâu, phân hoá học

6.4. nước mặn. Nước mặn ngoài biển có hàm lượng muối trung bình là 35gram cho mỗi kg nước biển và gồm 6 chất: sodium (Na^+), chlorua (Cl^-), sunfat (SO_4^{2-}), magnesium (Mg^{2+}), calcium (Ca^{2+}) và potat (K^+). pH nước biển biến thiên

từ 7.5 đến 8.4: nước biển có môi trường hơi kiềm. Tuy hàm lượng muối trung bình là 3.5% (35 gram/lit), nhưng các biển kín thì nồng độ muối cao hơn:

Biển Đen, còn gọi là Hắc Hải thì vì vùng ít mưa, bốc hơi cao, ít sông ngòi chảy vào thì nồng độ muối cao hơn: 40g/l .

Biển Chết ở giữa Jordanie và Do Thái còn có độ mặn rất cao, đến 330g/lit vì là biển kín. Gọi là biển nhưng thực ra đó chỉ là một cái hồ lớn nằm ở vùng sa mạc phía Đông Nam Israel. Gọi là Biển Chết vì nước ở hồ này rất mặn, đến mức không một sinh vật nào có thể sống nổi.. Hồ này rộng 1.040 km², mặt hồ thấp hơn 400 mét so với mặt nước biển nên là điểm thấp nhất của bề mặt trái đất.

Ngoài ra, ở các cửa sông, nơi có sự hoà trộn giữa nước ngọt và nước mặn, còn gọi là vùng giáp nước thì nồng độ muối giảm nhiều : ta gọi đó là nước lợ. Nước lợ chứa từ 1 đến 10 gram muối trong mỗi lít và các loại muối trong nước lợ có những chất như CaSO₄, MgCO₃, NaCl tùy các vùng đất nước chảy qua

7.Vai trò của nước. Nước có 4 vai trò sau đây:

-cung cấp: nước cung cấp thực phẩm cho nhân loại. Nước ngọt, nước lợ, nước mặn, đều có thu hoạch, hải sản rất phong phú và đa dạng như tôm, cua, cá, ốc, ba ba, rùa .Nước giúp hoà tan các dưỡng liệu trong đất để thực vật lớn nhỏ có thể nhờ đó mà sinh trưởng.

-điều hoà khí hậu: các dòng hải lưu ngoài biển ảnh hưởng đến điều hoà khí hậu: ví dụ dòng Gulf Stream đem hơi ấm cho các vùng miền Bắc Âu Châu

-văn hoá (tâm linh, giải trí ..) Cần lưu ý là nước, ngoài khía cạnh giá trị vật chất, phải được xem có giá trị tinh thần vì hồ ao, sông suối có tác động thẩm mỹ, thông thoáng, giúp con người bớt các căng thẳng của cuộc sống xô bồ ngày nay. Thực vậy:

.tình yêu này nở bên cạnh dòng suối:

Dưới cầu nước chảy trong veo /Bên cầu tơ liễu bóng chiều thướt tha (Kiều)

.cuộc biệt ly cũng bên cạnh dòng sông:

Đưa người ta không đưa sang sông/ Sao có tiếng sóng ò trong lòng? (Thâm Tâm)

Đò chiều sông lạ tiễn đưa nhau/Gió nước từng cơn, sóng vật đầu/Hai ngả lênh đèn trời ngụt khói/Người đi, ta biết trỏ về đâu ? (Vũ Hoàng Chương)

.nhi nhớ khi nhìn con nước thảy triêu lên xuống:

Lòng quê dờn dợn vời con nước/Không khói hoàng hôn cũng nhớ nhà (Huy Cận)

.nhớ chng đi ngoài biên ải : Nước có chảy mà phiến khôn rã/Có thơm mà dạ chng khuây (Chinh Phụ Ngâm)

. thư giãn tĩnh mịch nơi chốn non xanh, nước biếc:

Côn Sơn có suối nước trong
Ta nghe suối chảy như cung đàn cốm
Côn Sơn có đá tìn vìn
Mưa tuôn đá sạch ta nằm ta chơi

(Nguyễn Trãi trong Côn Sơn ca -Bản dịch của Nguyễn Trọng Thuật)

Sông ngòi luôn luôn là nguồn cảm hứng vô tận cho thơ, văn, nhạc. Những bài thơ Đường của Lý Bạch, của Thôi Hiệu, bài Tỳ Bà Hành của Bạch Cư Dị, bản nhạc Dòng Sông Xanh đầu lấy sông làm nguồn cảm hứng.

Riêng văn học dân gian cũng có nhiều điệu hò trên sông nước. Vì sự vận chuyển hàng hoá bằng ghe thuyền đòi hỏi chèo chng khó nhọc nên để bớt vất vả khi chèo đò, nhiều loại hò ra đời với nội dung rất phong phú, phản ánh phong cảnh thiên nhiên, mối tình trai gái v.v. Cùng với mái chèo cật nhip, những lời

ca giàu tính chất trữ tình giúp các khách lớn trai chèo quên đi những nhọc nhằn, nơi lạnh lẽo tịch mịch của đêm trường. Văn học dân gian được phong phú thêm với những hò Huân, hò Quãng, hò sông Mã v.v.

Dòng sông ở Huân với nhiều điệu hò: mái nhì, mái đảy, dô hậy, đảy nôc là những thể hò dân gian trên sông nước.

Tiếng hò của mái tình ngang trái:

Nước chảy xuôi, con cá xuôi lội ngược

Nước chảy ngược, con cá vượt lội ngang

Thuyền em xuống bến Thuận An

Thuyền anh lại trảy lên ngàn anh ơi !

Câu hò mái nhì gợi nhiều rung cảm do tình yêu đôi lứa:

Nước đâu cù, khúc sâu khúc cạn

Chèo qua Ngọc Trân, đến mạn Kim Long

Sương sa gió thổi lạnh lùng

Sóng xao trăng lặn, gọi lòng nhớ thương

Trong mọi tôn giáo, từ Ấn độ giáo, Phật giáo đến Công giáo, Hồi giáo, đều dùng nước làm biểu tượng . Vì nước là căn nguyên đầu tiên của vũ trụ, nên trong mọi tôn giáo luôn luôn có nước. Ấn độ giáo thì nước sông Hằng ở đó trong nhiều lễ hội hàng chục ngàn người nhẩy xuống tắm để gạt bỏ mọi phiền não; ở Công giáo thì nước dùng trong bí tích rửa tội; ở Hồi giáo thì phải rửa tay, rửa ngón chân trước khi lạy về hướng thánh địa La Mecque; ở Phật giáo thì trong các lễ vật dâng lên cúng vái ông bà trên bàn thờ không thể thiếu chén nước .Nước cũng sử dụng trong lễ tắm Phật các ngày Phật đản. Một bộ kinh như kinh Thủy Sám có nói về nước chữa bệnh .

Nhìn những cảnh sông nước, bát ngát của đất trời, con người

chợt nhận ra sự cần thiết của im lặng, của tĩnh tại, nó giúp nhen nhúm ngọn lửa tâm lý và năng lượng này, tức tâm năng giúp chuyển hoá thành năng lượng vật lý ; nói khác đi tâm năng và động năng/thể năng có tác động thuận nghịch cũng như giữa đức tin và lý trí bổ túc cho nhau. Chúng ta cảm thấy sự buông xả cho dòng nước cuốn trôi đi mọi phiền não thật cần thiết.

Nước tượng trưng cho sự vô thường: dòng nước thay đổi liên tục vì giọt nước này tiếp nối giọt nước kia, tạo thành dòng chảy. Tâm của ta cũng vô thường như dòng sông nghĩa là chuyển động tiếp nối, khi vui khi buồn, khi nghĩ đến quá khứ, lúc nghĩ đến tương lai . Sự lưu chuyển của tâm ta như nước chảy không ngừng . Khổng Tử thấy dòng nước lũng lờ trôi cùng năm tháng: thị giả như tư phù, bất xả trú dạ (Luận - ngữ, IX, 16): cứ chảy hoài như vậy, đêm ngày không bao giờ ngừng.

Nước tượng trưng cho sự vô trụ ; nó không vướng mắc mà cứ lũng lờ chảy, biết buông xả, không chấp trách

Nước tượng trưng cho sự vô ngã, vì nó khiêm tốn, nó nhận mọi ô nhiễm.

-yếu trợ : nước giúp cho các hoạt động yếu trợ du lịch cũng như y tế. Nói về vai trò của nước trong các hoạt động du lịch, ta có thể kể du lịch biển, du lịch sông ngòi. Nói về vai trò yếu trợ trong các hoạt động y tế, có thể nói về các suối nước nóng mà xứ nào cũng có . Riêng ở Việt Nam, tại Khánh Hoà có nhiều suối nóng có nhiều chất khoáng, giúp trị bệnh . Ngoài suối nước nóng còn có nước suối lợy ở các vùng nhiều chất khoáng, cho vào chai để uống như nước khoáng Vĩnh Hảo là nước khoáng duy nhất của Việt Nam có hàm lượng Bicarbonat (HCO_3) cao. Ngoài ra, còn có một số nguyên tố vi lượng có ích khác, có tác dụng bồi bổ cơ thể rất tốt, giúp tiêu hóa và lợi tiểu, làm đẹp làn da và hỗ trợ trị bệnh đau dạ dày.

-nước tạo ra năng lượng thuỷ điện, giúp cho các hoạt động kỹ nghệ (đúc gang, bột giấy, bauxit,), chuyển vận (ghe, đò, tàu

thủy). Nước giúp cho sự tạo thành đất. Thực vậy, nước chuyên chở các trầm tích từ nhiều lưu vực đổ bồi đắp phù sa, nước bào mòn các loại đá làm đá崩 rời ra nhanh chóng, giúp cho sự phong hoá hoá học dễ dàng hơn .

8. Ô nhiễm nước . Nhiều nguồn nước bị ô nhiễm do nước thải từ các ngành kỹ nghệ khác nhau cũng như nước thải sinh hoạt không được xử lý đổ thẳng xuống sông nên nhiều loại cá tôm...trên sông ngòi chết dần.

Sau đây là các tiêu chuẩn để đánh giá nguồn nước bị ô nhiễm bởi các chất hữu cơ:

-BOD 5 tức biological oxygen demand,-nhu cầu oxy sinh học-là lượng oxy được sử dụng cho hoạt động sống của vi sinh vật để phân hủy hết các chất hữu cơ không bền vững trong 1 lít nước ($\text{mg O}_2/\text{l}$) trong 5 ngày; người ta lấy thời gian 5 ngày để xác định nhu cầu oxy sinh học và gọi là BOD5 vì thông thường sau thời gian 5 ngày ≈ 200 thì phần lớn các chất hữu cơ đã phân hủy sẽ bị phân hủy. Trong nước càng ô nhiễm nhiều (lượng chất hữu cơ nhiều) thì lượng BOD5 càng cao. Thông thường thì nước dùng cho sinh hoạt phải có BOD5 nhỏ hơn 4 mg/l ; nước dùng cho thủy sản thì BOD5 phải nhỏ hơn 10 mg/l . Nếu BOD5 lớn hơn 10 mg/l thì xem như nước bị ô nhiễm hữu cơ rõ rệt.

-COD, tức chemical oxygen demand,-nhu cầu oxy hoá học-, là lượng oxy cần thiết để phân hủy hết các chất hữu cơ có trong nước theo con đường hoá học. Nồng độ COD cho phép đi với nguồn nước mặt là COD lớn hơn 10 mg/l

Khi BOD và COD cao, điều đó có nghĩa là nồng độ oxy hoà tan trong nước bị giảm, hậu quả là tôm cá trong ao, hồ sẽ chậm phát triển hoặc chết. Ngoài ra, trong các điều kiện kỵ khí, yếm khí, các chất hữu cơ phân hủy sinh ra mùi hôi thối; thực vậy mùi bùn hôi tanh (hoa sen 'gợn bùn mà chẳng hôi tanh mùi bùn') là do sự phân hủy các chất hữu cơ.

-DO, tức dissolved oxygen,-nồng độ oxy hoà tan- là lượng oxy tự do ở dạng hoà tan trong nước. DO trong nước uống không

được nhỏ hơn 6 mg/l. Lượng oxy trong nước là yếu tố quan trọng của nước để tự làm sạch nhờ hoạt động các vi sinh vật hiếu khí. Khi BOD và COD quá cao sẽ làm giảm DO và nếu DO giảm sẽ tạo điều kiện cho các vi sinh vật kỵ khí hoạt động, gây ra mùi hôi H_2S tạo mùi hôi thối cho các vùng bị ô nhiễm.

9. Nước và phát triển bền vững. Nước đóng góp rất lớn vào mọi khía cạnh của nền kinh tế, đặc biệt là nước ngọt vì từ nông nghiệp đến kỹ nghệ đều cần loại nước này: tưới cây, chế biến trong kỹ nghệ thực phẩm, sản xuất trong hầm mỏ, kỹ nghệ giấy. Thiếu nước sẽ làm tê liệt các ngành hoạt động trên. Sự gia tăng dân số, sự phát triển kỹ nghệ sẽ ngày càng tác động mạnh đến môi trường nước (dân số tăng lên một lần, nhu cầu nước tăng lên ba lần), do đó tài nguyên nước phải cung ứng nhiều hơn cho dân số tăng không những về lượng mà còn về phẩm. Muốn thế, phải tăng sự tái chế biến nước (water recycling) và tiết kiệm tài nguyên này, nghĩa là không xài phung phí nước. Nước tái chế biến là nước thải trong các công cộng nhưng đã được xử lý vớt bỏ các chất cứng và vài chất lơ lửng lại trong tưới cây, tưới vườn, tưới sân golf, xe chữa lửa v.v. Tiết kiệm nước có thể là theo tuấn tự: rửa mặt- giặt giũ- rửa chân tay, cuối cùng mới dùng cho nhà vệ sinh. Từ đó lượng nước sử dụng đã giảm một nửa. Tiết kiệm nước tưới trong nông nghiệp như sử dụng nước nhỏ giọt (drip irrigation), tưới đúng chỗ, đúng kỳ, như tráng xi măng trên các đường dân nước, như vậy vừa bớt hư hao nước, vừa bớt cỏ dại ven đường. Một công nghệ tái chế biến nước càng ngày càng ứng dụng (như ở thành phố Luân Đôn và Singapur) là thẩm thấu ngược (reverse osmosis). Thẩm thấu là một hiện tượng tự nhiên: nước bao giờ cũng chuyển dịch từ nơi có nồng độ muối khoáng thấp đến nơi có nồng độ cao hơn và quá trình diễn ra đến khi nồng độ muối khoáng từ 2 nơi này cân bằng. Trong thẩm thấu ngược, người ta phải dùng một áp lực để đẩy ngược nước từ nơi có hàm lượng muối cao 'thẩm' qua một loại màng đặc biệt để đến nơi có ít muối khoáng hơn.

Ngoài ra, bảo vệ tài nguyên nước cũng bao hàm phải chú trọng các vùng núi non hiểm trở vì chính các vùng này là nguồn phát

sinh ra nước cõa dòng sông: đó là những thác nước đưa nước vĩa miẽn hạ lưu . Bĩa vệ như không phá rừng đũa nguẽn mà trái lại lo làm giàu thêm như tĩa chức du lịch sinh thái, bĩa tĩa đũa đai chĩa xĩa lĩa, giúp phát triẽn kinh tĩa các bộ tộc sinh sĩa . Cũng cĩa lưu ý là xĩa lý ô nhiếm phĩa làm trên toàn lưu vực một dòng sông vì nĩa chĩa thực hiện chĩa ô nhiếm nước thĩa các nhà máy ĩa hạ nguẽn mà trên thượng nguẽn, nước ô nhiếm vĩa chĩa vĩa thì xem như vô ích.

Đĩa tóm lược, nước là một tài nguyên con người phĩa trân quý, không đĩa các dòng sông từ từ chĩa mòn, chĩa dĩa với các ô nhiếm vì ô nhiếm nước sẽ gây tác hại đĩa tuĩa thọ loài người. Ngoài an ninh lương thực, ta còn phĩa chú ý đĩa an ninh nguẽn nước sinh hoạt, vì vĩa lâu vĩa dài, dân sĩa đông, nhu cĩa nước nhiĩa, nĩa không kiếm soát được ô nhiếm nước thì sẽ gây gánh nặng y tĩa như ung thư, dịch tĩa v.v.

10 . Tuyên ngôn vĩa nước

Như trên đã viĩa, nước ngọt đóng nhiĩa vai trò cực kỳ quan trọng trong sinh hoạt, trong an ninh lương thực, trong sĩa xuĩa kinh tĩa . Tuy nhiên nhiĩa dĩa hiệu cho thĩa nước ngọt càng ngày càng hiếm có thĩa vì nhiĩa nguyên nhân: dân sĩa tăng, thĩa thoát nước trong đường chuyĩa vận, ô nhiếm nước, hạn hán và sa mạc hoá, nước mặn xâm nhập, phá rừng, nước ngĩa tụt sâu do khai thác nước giĩa quá mức .Thực vậy, vài con sĩa cho thĩa vài vĩa nạn cĩa tài nguyên nước trên thĩa giới ngày nay:

* Hơn 1/6 dân sĩa toàn cĩa thiĩa nước sinh hoạt. Phụ nữ nhĩa là ĩa Châu Phi phĩa đội các bình nước đi bộ hàng cây sĩa lĩa nước nên không thĩa tham gia vào công việc nông nghiệp, kéo thêm nạn nghèo đói .

* 2,5 tĩa người, gĩa gĩa 1 tĩa trĩa em, sĩa mà không có những điĩa kiện vệ sinh cơ bĩa, cứ 20 giây thì có một trĩa chĩa vì vệ sinh kém, nhĩa là do bệnh dịch tĩa.

* ĩa các nước đang phát triẽn, 70% chĩa thĩa công nghiệp đĩa thĩa vào nguẽn nước không qua xĩa lý.

* Mỗi ngày, một người cần 2-4 lít nước để uống nhưng cần 2.000-5.000 lít nước để sản xuất ra thực phẩm hằng ngày cho một người.

* Vào năm 2025, 1,8 tỷ người sẽ sống ở các quốc gia và các khu vực hoàn toàn thiếu nước, 2/3 dân số thế giới sẽ rơi vào tình trạng căng thẳng vì thiếu nước.

* Tiêu thụ nước không đồng đều tùy theo mức phát triển: 3000 m³/dân/năm ở các xứ Âu Châu; 10 000m³/dân/năm ở Hoa Kỳ; 200m³/dân/năm ở các xứ đang mang như Ethiopie, Angola

Riccardo Petrella, một nhà xã hội học người Ý cùng với một số thức giả khác thường được nhiều người gọi là nhóm Lisbonne (Portugal) đã ra một Tuyên Ngôn về Nước (water manifesto) trong đó minh xác nước không phải là món hàng trao đổi được mà là một di sản chung của nhân loại. Tuyên ngôn cho rằng quyền tiếp cận với nước ngọt và sạch là một quyền cơ bản của con người. Không phải người giàu có tiền mà có thể hưởng thụ tài nguyên nước nhiều hơn người nghèo. Nông nghiệp, kỹ nghệ, sinh hoạt hàng ngày đều dựa vào nước. Tuyên ngôn minh xác nước là một chất không thể thay thế được nên mọi người và mọi người đều có quyền cơ bản có nước uống có phẩm lượng cần thiết cho cuộc sống và mọi công dân trên thế giới đều có nghĩa vụ hợp tác trong quản lý tài nguyên nước, tôn trọng quyền các thể tiếp nối giữ gìn di sản chung.

11. Vài đại lượng cần biết trong thủy lợi

Tài nguyên nước bao gồm cả nước mặt do mưa rơi xuống sông, suối, ao hồ và nước ngầm. Nước ngầm cũng phụ thuộc vào lượng nước mưa rơi và tính chất thấm nước của đất đá.

Thủy lợi là khoa học tổng hợp nhằm đánh giá, khai thác sử dụng hợp lý và bảo vệ tài nguyên nước và bao gồm đánh giá và quy hoạch nguồn nước; khảo sát và thiết kế, xây dựng công trình; quản lý lưu vực; chỉnh trị sông, bờ biển.

Thủy văn (hydrologie) là lĩnh vực nghiên cứu khoa học về nước

thông qua quan trắc, phân tích và công thức hoá . Cũng là khoa học ứng dụng nhằm điểu khiển và sử dụng nước. Chế độ thủy văn dao động theo mùa về mực nước, về dòng chảy, về thành phần và nồng độ các chất hoà tan, sự thay đổi lòng sông.

Bốc thoát hơi nước là lượng nước bốc hơi từ mặt đất và thoát hơi từ cây. Do giá trị thực tế của lượng hơi nước bốc ra từ đất và từ cây rất khác nhau, tùy theo tính chất đất, hàm lượng nước, thềm cây che phủ đất nên các nhà khoa học đề nghị một lượng bốc thoát hơi nước tiềm tàng (évapotranspiration potentielle) để dễ so sánh. Bốc thoát hơi nước tiềm tàng là lượng nước tối đa thoát ra từ một thềm thực vật thấp và dày đặc đang đều không bị hạn chế và bốc hơi từ đất lên, khi lượng nước cung cấp hoàn toàn bảo đảm trong những điều kiện khí hậu thềm những nhất định.

Lưu vực sông (bassin versant; watershed) là vùng lãnh thổ mà sông nhận được nước nuôi dưỡng. Có vài sông lưu vực lớn ở Việt Nam như sông Mekong, sông Hồng v.v. Trong thủy lợi, diện tích lưu vực sông được tính từ nguồn đến vị trí công trình tính toán.. Ví dụ: sông Đà có diện tích lưu vực là 52 900 km², nhưng sông Đà ở Hoà Bình thì lưu vực là 51 800 km².

Đoạt giang (river piracy). Đầu nguồn một dòng sông có thể do xói mòn lùi ngược và đoạt nước thượng nguồn của một dòng sông thuộc lưu vực khác. Một vài sông miền Trung đã do xói mòn vào đường phân nước nên đã ăn vào phần thượng nguồn dòng sông lưu vực bên Lào .

Lưu lượng dòng sông (débit)

Lưu lượng nước là lượng nước chảy qua một mặt cắt ngang của lòng dầm hoặc ống dầm trong một đơn vị thời gian một giây. Đơn vị tính thường là m³/sec hay lit/sec.

Lưu lượng biến thiên theo thời gian:

Mùa lũ muộn đến từ Thanh Hoá đến Phan Thiết.

Mùa lũ ở Sông Chu : tháng 6- 10; sông Cù: tháng 8 -11; sông Gianh : tháng 9- 11. Từ Thừa Thiên đến Khánh Hòa: từ tháng 10 đến tháng 1 năm sau. Từ Phan Rang đến Hàm Tân (Bình Tuy/Bình Thuận), mùa lũ xuất hiện tháng 7- 12

Lưu lượng lớn nhất của con lũ phụ thuộc chủ yếu vào cường độ, thời gian mưa và đặc tính lưu vực.

Mùa cạn là lúc lưu lượng dòng chảy thấp, giảm đến đáng kể. Nhiều dòng sông nhỏ có thể lợi qua được. Sông Chu có mùa cạn từ tháng 11 đến tháng 5; sông Cù từ tháng 12 đến tháng 7; sông Gianh từ tháng 12 đến tháng 8. Từ Huế vào, mùa cạn từ tháng 2 đến tháng 8.

Nhiều tỉnh miền bắc Trung Việt như Thanh, Nghệ, Tĩnh, Bình, Trị bị thêm gió Lào nóng thổi từng cơn ác liệt vì hiện tượng foehn , sự bốc thoát hơi của đất và của cây rất mạnh; có khi hạn hán kéo dài không trồng hoa màu được ; nhiều hồ thủy điện bị khô nước.

Mật độ lưới sông là tỉ số giữa tổng số độ dài của tất cả sông suối trong hệ thống sông trên diện tích lưu vực. Trong khi miền Châu thổ sông Hồng và sông Cửu Long, kinh rạch sông ngòi chằng chịt, mật độ lưới sông rất dày (2 -4 km/km²) thì miền Trung, mật độ lưới sông thấp hơn (1.5 – 2 km/km²). Riêng các vùng có đá vôi như Phong Nha, Kẻ Bàng ở Quảng Bình thì mật độ rất thưa (0.3- 0.5 km /km²) vì đá vôi thấm nước. Mật độ lưới sông vùng Phan Rang, Phan Thiết cũng thưa thớt vì lưu vực mưa ít và bốc hơi nhiều.

Hệ số dòng chảy là tỉ số giữa lớp dòng chảy (mm) và lớp nước mưa rơi trên lưu vực (mm) tạo nên lượng dòng chảy đó.

Hệ số sử dụng nước là tỉ số giữa lượng nước thực sự sử dụng và lượng nước được cung cấp. Hệ số này phản ánh tình hình mất nước trong quá trình sử dụng. Trong một hệ thống tưới ruộng thì hệ số này cho thấy tình hình mất nước từ nguồn tới ruộng như tổn thất do ngấm, bốc hơi, rò rỉ qua các bờ kênh. Thường hệ số này từ 0.5 đến 0.8. Muốn tránh rò rỉ trên kinh tưới,

nhieu nơi dùng giói pháp bê tông hoá hoặc plastic hoá các kinh

Hệ số thấm là tốc độ thấm nước vào đất

Hệ số tưới là lượng nước tưới cho một đơn vị diện tích cây trồng trong một đơn vị thời gian. Tính bằng l/sec/ha. Ví dụ trên lúa là 1 lit/sec/ha, nhưng trên bắp thì chỉ 0.7 l/sec/ha

Hệ số nhám. Trong kinh dẫn nước có thể có thực vật phát triển, tăng độ gồ ghề của bề mặt, ảnh hưởng đến dòng chảy

Modun dòng chảy là lưu lượng nước sinh ra trung bình trên một đơn vị diện tích lưu vực trong một giây. Tính ra là lít/sec/km².

Modun dòng chảy năm lớn nhất đạt tới 70- 80lít/sec/km² tại lưu vực sông Tả Trạch (sông Hương) và nhỏ nhất chỉ có 5-10 lít/sec/km² tại lưu vực sông Lũy Phan Thiết. Môđun dòng chảy đỉnh lũ có thể đạt 20-30 m³/sec/km²

Dòng chảy bùn cát, còn gọi là dòng chảy rắn là lượng bùn cát do dòng nước vận chuyển trong lòng sông qua một mặt cắt nào đó, trong một khoảng thời gian nhất định như ngày, tháng, năm.. Sông Hồng và sông Cửu Long có dòng chảy bùn cát nhiều phù sa lơ lửng rất lớn.

Kênh dẫn nước đưa nước từ công trình đầu mui (đập, hồ, nhánh sông v.v.) vào phân phối cho hệ thống kênh điều tiết nước mặt ruộng, còn kênh tiêu (canal de drainage) dẫn nước thừa trên ruộng ra sông hoặc ra khu chứa nước tiêu

Tưới nước có nhiều phương pháp:

Tưới ngập (submersion irrigation) tạo một lớp nước trên ruộng như trên lúa. Đòi hỏi phải san bằng đất và đắp nhiều bờ để giữ nước

Tưới rãnh (furrow irrigation) hoặc tưới thấm: đưa nước chảy theo rãnh để nước thấm vào đất theo chiều ngang, giữ được đất

thông khí và xói p. Ứng dụng cho bọp đầu tròng theo hàng

Tưới nhỏ giọt (drip irrigation): cung cấp nước từng giọt trực tiếp vào gốc cây . Nước tưới được lọc sạch cặn nỏu không lỏ bị bít. Lưu lượng tưới rỏt nhỏ (thường chỉ vài lít trong một giờ) vừa đủ thấm vào đất

Tưới phun (Sprinkler irrigation): dùng máy bơm hút nước và phun lên thành hạt nhỏ như mưa . Ưu điểm là không cần đắp bờ, san bằng đất khi tưới nhưng khuyết điểm là tăng bốc hơi, tăng ỏm độ không khí có thể tạo điỏu kiện cho bệnh thỏo mộc và ngoài ra, thiết bị bơm đắt tiền

12. Các vấn nạn những dòng sông

Dòng sông vấn là một tài nguyên quý giá nhưng gặp các vấn nạn sau đây :

12.1 Lũ lụt

Vì các dòng sông miền Trung không dài, độ dốc núi non rỏt lớn, điỏi núi trọc, không cây che phủ nên nước mưa, vấn tập trung vào vài tháng trong năm, dễ gây ra lụt, nhất là từ Thanh Hoá đến Quỏng Nam. Rừng bị phá hại đã làm các quá trình địa mạo tiêu cực như xói mòn, rửa trôi, trượt lở đất xảy ra nhanh chóng .

Rừng có ỏnh hưởng đến các yếu tố thủy văn trong lưu vực: rừng hạn chỉ dòng chảy mặt, chuyển nước mặt thành nước ngầm, nhờ vậy có tác dụng điỏu tiết nguồn nước sông suối Rừng bảo vệ đất trên các triỏn lưu vực, giúp chống xói mòn. Những lưu vực có rừng che phủ thì độ ỏm không khí tăng cao, làm tăng lượng nước rơi địa hình. Chính nhờ các khả năng điỏu tiết to lớn như vậy của rừng nên sự phá rừng bừa bãi trên lưu vực đã dẫn đến những

kết quả tai hại như lũ lụt xảy ra, hạn hán tiếp diễn, xói mòn triền dốc, đem theo cát sỏi đá lớn cát bùn làm nhiều hồ chứa nước dễ bị bồi và cạn, phải nạo vét định kỳ

12.2 Hạn hán. Cũng vì phá rừng nên lượng mưa chảy tràn trên mặt (runoff) nhiều hơn lượng nước mưa thấm vào đất. Gặp mùa nắng kéo dài hoặc khi mùa mưa kết thúc sớm, lưu lượng trên sông giảm dần nên nhiều nơi thiếu nước sinh hoạt.

12.3 Mặn hoá

Do bùng nổ dân số, sinh đẻ bừa xua không kiểm soát, các đồng bằng miền Trung có diện tích đất trồng trọt được càng ngày càng nhỏ nên phải tận dụng thâm canh vào mùa khô, do đó phải bơm nước tưới ruộng, làm nước nhiễm mặn càng xâm nhập sâu. Do bơm nước, mực nước hạ thấp, cường độ thấm nước từ các sông tăng lên, làm nước mặn ngoài biển lớn vào. Vào cuối mùa nắng, khi dòng chảy cửa sông ngừng nhỏ giọt thì độ mặn lên xa trên mọi dòng sông miền Trung, gây khó khăn cho dân chúng vì nước uống cũng như vì tưới hoa màu. Cũng có chế độ hệ thống đề ngăn mặn bị vỡ khi nhiều ruộng bị mặn, không trồng trọt được.

12.4 Sạt lở bờ sông . Sự khai thác bừa bãi càng ngày càng nhiều các tài nguyên như cát, sỏi, vật liệu xây dựng trên các dòng sông để xây cất trong quá trình đô thị hoá cũng như xây kè lớn ra bờ sông làm thay đổi dòng chảy hiện có, thay đổi cấu trúc/kết cấu/ địa mạo dòng sông, gây nhiều vực sâu, đưa đến tình trạng sạt lở về lâu dài, như tình trạng các dòng sông như Thu Bồn, Trà Khúc v.v. Khiến nhiều gia đình sống nép mé bên các triền sông phải di dời hàng năm.

12.5 Bùn cát lơ lửng : nếu nhiều trong dòng nước thì các hồ chứa bị bồi đầy nhanh chóng. Sự phá rừng trên thượng nguồn làm bào mòn lưu vực và do đó, lượng phù sa lơ lửng động sẽ tăng cao lòng sông và làm giảm sự thoát lũ. Sông Hương chảy qua thành phố Huế là một ví dụ điển hình: bùn cát làm dòng sông đục ngầu, không còn xanh trong như xưa.

12.6 Thảm thực vật và sóng lớn . Các rừng ngập mặn bị phá để làm

địa nuôi tôm, nên các làng duyên hải càng bị gió ngoài khơi thổi mạnh, không có hàng rào thực vật thiên nhiên chắn đỡ, nên triều cường và sóng lớn lấn sâu vào đất liền; nhiều địa nuôi tôm, nhiều ao nuôi cá cuốn trôi ra biển. Triều cường làm nhiều vùng thấp bị ngập hư hại và làm các đê bao, đê ngăn mặn bị phá hủy. Khi thủy triều vào trong sông, độ mặn lan truyền, khuếch tán. Dưới tác dụng của dòng triều, nước biển xâm nhập vào sông, đi về hướng thượng nguồn. Chiều dài xâm nhập phụ thuộc vào cường độ của dòng triều và lượng nước trên thượng lưu đó.

12.7 Ô nhiễm nước

Nước xưa kia, nước quan trọng thì ngày nay, nước lại càng quan trọng hơn. Lý do chính là do áp lực dân số, tạo nên nhu cầu nước. Kỹ nghệ phát triển, đô thị phát triển, dân số phát triển kéo theo nhiều phế thải và nhiều ô nhiễm; nhưng vì mọi ô nhiễm dù là từ đất (bãi rác rò rỉ, thuốc sát trùng, phân bón), dù là từ không khí (từ các khu kỹ nghệ, từ khói xe) nhưng cuối cùng rồi cũng phải chảy về chỗ thấp, nghĩa là vào nước. Tóm lại, nước không những phải nhiều cho một dân số càng ngày càng tăng (Việt Nam nay đã 80 triệu dân) mà còn phải sạch để bảo đảm sức khỏe. Nước mà dơ bẩn thì vô hình gây ra một gánh nặng cho nhân y tế. Đặc biệt, trên các dòng sông miền Trung, có nhiều vận đò sông trên sông và sử dụng trực tiếp nước sông nên dịch bệnh là một ám ảnh thường xuyên. Thực vậy, phần lớn phân người từ các đô thị đi thẳng vào sông ngòi mà không được xử lý. Rác rưởi đổ thẳng vào sông, nhiều dòng sông trở nên dơ bẩn, hôi hám và lại lấy nước đó để giặt giũ!

13. Quản trị các lưu vực

Mọi vấn nạn trên đều có tương quan với nhau. Mùa mưa, nước lụt cuốn trôi nhà cửa ruộng vườn vì mưa lũ nhiều do rừng đầu nguồn bị phá; mùa nắng thì do bơm nước nhiều quá sự luân lưu của dòng chảy (nước mặt và nước ngầm) nên nước mặn xâm nhập sâu vào nội địa.

Muốn giải quyết các vấn nạn trên, sự quản trị đồng bộ của lưu vực đòi hỏi những biện pháp tổng hợp :

-trồng rừng để đầu nguồn để chuyển một phần nước mặt thành nước ngầm nhằm hạn chế nước lũ down và hạ lưu quá nhanh, kéo dài thời gian truy lũ. Rừng cây giúp giảm tốc độ dòng chảy, giảm lượng nước chảy tràn bề mặt và lượng đất bị xói mòn. Sự phát triển kinh tế và bảo vệ tài nguyên rừng không loại trừ lẫn nhau; đúng hơn, chúng phụ thuộc và hỗ trợ cho nhau . Tài nguyên rừng bảo vệ tài nguyên nước và nhờ tài nguyên nước, mới có những đập thủy điện như trên các vùng núi non, giúp nông dân thôn bản có thể giải trí nhờ truy hình, giúp xay lúa, chà gạo, giải phóng phụ nữ khỏi các việc nặng nhọc lam lũ. Các công trình thủy lợi giúp tăng tỷ lệ diện tích đất sản xuất nông nghiệp được tưới tiêu chế độ, và góp phần thúc đẩy phát triển sản xuất nông nghiệp, nâng cao chế độ lượng cuộc sống người dân, tạo ra sự chuyển biến mạnh mẽ, thay đổi diện mạo khu vực nông thôn, góp phần thanh toán nạn đồng ruộng, nước trong, chiêm khô mùa thi, tình trạng nhiễm chua mặn ở các vùng ven biển, mở rộng diện tích khai hoang lấn biển, phòng chống hạn hán, góp phần tăng năng suất, chế độ lượng sản phẩm nông nghiệp.

-xây dựng các hồ chứa đầu nguồn để tích nước nhằm giảm mức độ của lũ. Các công trình giữ nước trên núi hay vùng gò đồi giúp điều tiết lượng nước. Có thể nuôi cá trên các hồ được đào theo hệ thống hồ bậc thang có phun nước, nhận nước và xả nước. Trên các suối, xây đập , làm hệ thống nước chảy tự động từ suối vào vườn để tưới cây ruộng.

-xây dựng các đập tức là những công trình chặn ngang dòng chảy, ngăn nước hoặc tạo thành hồ chứa để điều tiết lưu lượng, bớt được lũ lụt ở hạ lưu vào mùa mưa, bổ sung nguồn nước vào mùa nông để tưới ruộng, cấp nước sinh hoạt, cải tạo môi trường đầm phá, tạo đầu nước phát thủy điện.

-phân một phần lưu lượng lũ của sông chính vào sông nhánh.

Các công trình thủy lợi nhỏ và hệ thống kênh mương tiếp tục được đầu tư nâng cấp, cải tạo, cùng với việc áp dụng khoa học công nghệ tưới tiên tiến, tiết kiệm nước đã góp phần quan trọng trong việc tái cơ cấu ngành nông nghiệp, thích ứng với biến đổi khí hậu, nhiều mô hình ứng dụng công nghệ tưới tiên tiến, tiết kiệm nước đã góp phần tăng năng suất, diện tích và khai thác hiệu quả vùng đất dốc, hình thành nên các vùng cây trồng quy mô lớn có giá trị kinh tế cao.

Và lồng ghép vào chương trình trên phải là một chương trình điếu hòa dân số, - chú trọng vào chất lượng hơn là số lượng dân -, cũng giúp cải thiện môi trường sống, vì có sự liên hệ chặt chẽ giữa dân số và môi trường .

14 .Kết luận.

Xưa kia, không ai đặt nặng vấn nạn nước vì nước trong sạch, dồi dào. Nhưng ngày nay, dân số tăng lên kéo theo một loạt nhu cầu về năng lượng, về thực phẩm, về nhà cửa, về vật tiêu dùng nên nhu cầu về nước, từ nước sinh hoạt, nước nông nghiệp, nước kỹ nghệ càng ngày càng tăng, huỷ hoại với sự biến đổi khí hậu vì khí nhà kính, sự phá rừng, sự ô nhiễm lại làm nguồn cung cấp nước bị giảm đi, số lượng lớn phẩm . Con người phải nhận thức rằng nước là một tài nguyên hữu hạn nên càng phải trân quý, nghĩa là không phá rừng vì rừng làm tăng nguồn nước, không phung phí nước mà giong tái chế biến.

□ dưới bầu trời này, mọi sự đều có lúc, mọi việc đều có thời:

một thời để chào đời, một thời để là th;

một thời để phá đổ, một thời để xây dựng;

một thời để khóc lóc, một thời để vui cười;

một thời để than van, một thời để múa nh;

một thời để xé rách, một thời để vá khâu;

một thời để làm thinh, một thời để lên tiếng (Giông Viên

3:1-4, 7-8).

Ngày nay, chính là thời để lên tiếng, kêu gọi mọi người phải có tình thương Trái Đất, tình yêu thiên nhiên. Yêu thiên nhiên là không làm tổn hại đến thiên nhiên, núi rừng, cây cỏ. Yêu thiên nhiên là không làm nguồn nước bị ô nhiễm bởi các chất độc hại khiến cho con người cũng như các động vật không bị chết dần chết mòn. Niềm yêu thiên nhiên đưa ta đến khái niệm đạo đức sinh thái, không làm tổn thương đến các hệ sinh thái vốn nuôi nấng loài người từ thuở hàng trăm ngàn năm trước, lúc loài người từ vùng Đông Phi châu bắt đầu tiến về các phương. Phong trào ăn chay hiện nay cũng đóng góp rất nhiều cho môi trường thiên nhiên. Thực vậy, ăn chay giúp tiết kiệm rất nhiều đất vì không cần dùng cỏ, không cần có thực phẩm nuôi gia súc, tiết kiệm luôn cả nước tưới. Con người đã huỷ hoại môi trường thì chính con người phải đóng góp cải tạo môi trường sống, nghĩa là bớt tiêu thụ, bảo vệ các hệ sinh thái từ rừng đến san hô biển, tạo ra một nếp sống hài hoà, sống an lạc cả Thân lẫn Tâm. Hiện nay, xu thế chung của thời đại là theo chiều hướng đó; nếu ta tiếp tay với các nhà sinh thái học bốn phương để xây lên một phong trào yêu thiên nhiên, -màu xanh cả rừng, cả biển, cả mây, cả nước- thì có lẽ trái đất này mới thoát khỏi nghèo vậy.

Thái Công Tụng

88888888

Rừng và con người

*

Abstracts

Classification of various types of forests, role of forests, forest problems in Viet Nam are discussed

1. Tổng quan.

Đại Hội Đồng Liên Hiệp Quốc đã tuyên bố năm 2011 là năm quốc tế về rừng để báo động về sự tàn phá rừng một cách đại quy mô với trung bình 350km² rừng bị mất đi mỗi ngày, làm tổn thương sự đa dạng sinh học và làm tăng thêm sự nóng toàn cầu.

Trái Đất xưa kia rất nhiều rừng; rừng che phủ mọi nơi; sự mục rữa cây cối trong những điều kiện nhất định đã tạo nên dầu hoả, than. Xưa kia, người thưa thớt, sống du mục, săn bắn. Nhưng dần dà, dân đông, nhu cầu chặt đất, nguyên liệu làm nhà cửa, để mọc nên con người khai thác rừng làm diện tích rừng thu hẹp.

Nếu có ai hỏi hãy tìm cho một cá thể duy nhất vừa bảo đảm đất giàu, vừa điều hòa được nước và lụt, vừa phát sinh hơi nước, vừa trữ cacbon, vừa thanh lọc không khí, vừa điều hòa nhiệt độ, vừa chứa động vật và thực vật, vừa làm đẹp cảnh quan thì chắc hẳn câu trả lời đó là một cây và cây lại là một phần của rừng.. Con người từ thời thượng cổ cách đây mấy trăm ngàn năm cũng phải dựa vào rừng mà sống: săn bắn, hái đất, làm nhà, thu hoạch đậu nướng vào rừng. Không rừng, con người không có nguyên liệu, không muông thú để săn bắn.. Trong bài quốc ca của Việt Nam thời trước 1945, còn gọi là Đảng Đoàn Cộng, có câu hát:

Kìa núi vàng bạc, có sách trời, sách trời định phần..

Núi vàng không phải là núi có vàng mà ý nói là núi chứa đựng nhiều tài nguyên trong đó rừng là một. Rừng chính là vàng xanh; rừng còn quý hơn vàng vì rừng ảnh hưởng đến khí hậu, đến thủy văn, đến sức khỏe con người. Quả vậy, rừng có nhiều chức năng liên hệ đến môi trường thiên nhiên và nhân văn.

2. Các loại rừng trên thế giới

Đi từ cực địa cầu đến xích đạo, có 8 loại rừng lớn như:

đông rêu đới lạnh, rừng taiga còn gọi là rừng thông phương bắc, rừng lá ôn đới, rừng Địa Trung Hải, thảo nguyên, xavan

hay rừng có đới nóng, rừng rậm nhiệt đới, rừng ngập nước.

Đới rêu đới lạnh (toundra) nằm trên các vùng có băng đóng vĩnh viễn trên mặt đất. Ngày mùa hạ rất dài . Mùa đông, đêm kéo dài hàng tháng. Do đó thực vật chủ là rêu và địa y (lichen)

Rừng taiga, còn gọi là rừng thông phương Bắc (forêt boréale de Conifères) có phía bắc giáp với vùng toundra, phía nam giáp với vùng rừng hỗn hợp lá kim và lá rộng. Rừng taiga ở phía Alaska, bắc Canada, Bắc Âu, bắc Siberia nằm thành một đới dài trên Trái Đất. Rừng taiga có những loài cây lá nhọn như thông (Pinus), linh sam (Abies), vân sam (Epicéa), thông rụng lá (Larix). Khí hậu rừng taiga lạnh, mùa đông kéo dài . Động vật thường gặp là tuần lộc (caribou), nai sừng tấm (orignal) sống và di chuyển từng đàn hàng ngàn con và các loài thú ăn thịt như gấu, chó sói, cáo ..

Rừng lá ôn đới còn gọi là rừng lá rộng hay rừng rụng lá phát triển mạnh ở Đông Canada, Đông Bắc Hoa Kỳ, Tây Âu và Đông châu Á . Đây là vùng nhiều cây phong (Acer) có lá vàng đỏ vào mùa thu. Lượng mưa vừa phải; lá rụng vào thu, tạo một lớp lá khô dày đặc trên đất. Có nhiều thú như hươu, nai...Sau đây là vài loại cây tiêu biểu của loại rừng này:

Tên latin	Tên Pháp	Tên Anh
Abies	Sapin	Firs
Acer	Erable	Maple
Aesculus	Marronnier	Horsechestnut
Betula	Bouleau	Birch
Carya	Caryier	Hickory
Crataegus	Aubépine	Hawthorn
Castanea	Chataignier	Chesnut
Catalpa	Catalpa	Catalpa
Celtis	Micocoulier	Hackberry

Fagus	Hêtre	Beech
Fraxinus	Frêne	Ash
Ginkgo	Ginkgo	Ginkgo
Juglans	Noyer	Walnut
Juniperus	Genevrier	Juniper
Larix	Mélèze	Larch
Picea	Epinette	Spruce
Pinus	Pin	Pine
Platanus	Platane	Planetree
Populus	Peuplier	Poplar
Quercus	Chêne	Oak

Rừng Địa Trung Hải thường gặp không những ở các xứ quanh bờ Địa Trung Hải mà còn có mặt ở Nam Cali (Hoa Kỳ), Nam Australia, Nam Phi. . Mùa hè nóng. Thực vật khá đa dạng vì gồm những cây như sồi xanh (*Quercus ilex*), sồi bần (*Quercus suber*), nhiều loài thông bá hương (*Cedrus*) cũng như cây bạch hà (*Eucalyptus*) trong các rừng ở Australia.

Thảo nguyên (steppe) gặp ở các xứ Trung Á và Trung Quốc

Thực vật rất nghèo, chỉ vài cây bụi nhỏ với đám cỏ thấp, có rễ rất dài ăn xuống các lớp đất sâu để hút nước. Nhiều cây mọc rất nhanh vào mùa xuân khi mặt đất còn ẩm ướt, chúng lớn lên ra hoa, tạo quả trong vòng 1 tháng rồi chết. Động vật hoang mạc có lạc đà một bướu, linh dương. Sự thích nghi của động vật với đời sống hoang mạc rất rõ nét biểu hiện ở các điểm chính cụ được với khô nóng như giảm sự tiết mồ hôi và nước tiểu, hoạt động chủ yếu vào đêm, có đời sống chui rúc trong đất.

Savan hay rừng có đới nóng như ở Mali, Niger có đặc điểm mưa ít, mùa mưa rất ngắn, mùa khô thì dài. Vào mùa khô, cây rụng lá vì thiếu nước, cỏ cũng bị khô cằn. Châu Phi có cây baobab có thân rất to. Động vật có antilope, gazelle, ngựa vằn, hươu cao cổ. Chúng thích nghi với sự vận chuyển trên đường cỏ hoang vu. Có những loài thú ăn thịt (sư tử, báo) thích nghi với sự

chạy nhanh, chúng săn bắt thú ăn cỏ, có những loại chim như đà điểu.. Có giả thuyết cho rằng người nguyên thủy là sinh sống trước kia vùng savan châu Phi vì có nhiều thú ăn cỏ, môi trường savan giúp cho thị giác loài người phát triển. Việt Nam có nhiều savan cỏ tranh (*Imperata cylindrica*)

Rừng rậm rụng lá nhiệt đới (deciduous dense forest) như ở Việt Nam, Thái Lan, Indonesia và vùng xích đạo Amazone, Phi Châu. Khí hậu nóng và ẩm. Lượng mưa lớn do đó rừng có nhiều tầng, cao, rậm rạp. Mặt trời ít khi xuyên tận mặt đất. Cây to, dưới gốc có 'bạnh' như cây bằng lăng, trên thân có phong lan,苔藓 chẳng hạn. Động vật phong phú với vượn, khỉ, sóc, chim, voi, trâu rừng, thỏ..

Rừng ngập nước (mangrove), nhiều cây đước, bần, có mặt gần cửa biển tại nhiều xứ nhiệt đới, từ Phi châu, Nam Mỹ đến Đông Nam Á. Rừng này cung cấp gỗ làm than (như than Cà Mau) và là nơi sống đa dạng cho nhiều loại động thực vật, đóng góp to lớn vào sự đa dạng sinh học trên toàn cầu.

Nhưng càng ngày loại rừng này bị phá nên các vùng duyên hải không có bức tường thiên nhiên chắn gió và làm nước mặn tiến sâu vào đất liền.

Nhận thức được tầm quan trọng của các vùng đất ngập nước, cho nên vào ngày 02/02/1971 tại thành phố Ramsar (Iran), Công ước về các vùng đất ngập nước (gọi tắt là Công ước Ramsar) đã ra đời nhằm bảo vệ loại rừng này trên thế giới.

Trên đây là nói về các loại rừng. Nhưng sự phân phối địa lý rừng thì không đồng đều:. Có 5 xứ rất giàu về rừng (Liên Bang Nga, Brasil, Canada, Hoa Kỳ và Trung Quốc) và diện tích rừng 5 xứ này đã chiếm trên nửa (53%) của diện tích rừng trên toàn thế giới. Nam Mỹ với rừng Amazonie chiếm 21% diện tích rừng trên thế giới. Trong 64 xứ từng có trên 2 triệu người thì trái lại rừng chỉ chiếm 10% của lãnh thổ. Cũng lại có nhiều xứ như khác thì hầu như toàn là rừng như đảo Dominica miền Caraibes, Guyane thuộc Pháp (98%), Suriname (95%), Seychelles (88%).

lục địa Phi châu, rừng chiếm nhiều diện tích ở Congo, Gabon, Nam Phi.

3. Vai trò của rừng trong môi trường và cuộc sống.

-rừng bảo vệ đất: Khi mưa xuống, nước mưa một phần được tàn cây ngăn chặn, một phần chảy xuống thân cây rồi cây nên tốc độ dòng chảy chậm hơn và có thì giờ thấm dần vào lớp đất sâu tới lớp nước ngầm, tạo thành dòng chảy trong đất, nhờ vậy, đất bớt xói mòn hơn. Nếu không có rừng, sự xói mòn sẽ chuyên chở các bùn cát xuống các hồ nhân tạo trữ nước trên núi, làm trữ lượng nước trong hồ bị giảm mạnh. Khác với đất trống trọt, đất rừng tự cung cấp lấy các dưỡng liệu vì nhờ rừng nên đất có thêm cỏ lá mục, cải tạo môi trường đất, có tác dụng nâng cao độ phì nhiêu của đất.

-rừng với khí quyển: rừng chuyển vào không khí nhiều oxy hơn; do quang hợp, cây rừng đã đưa vào khí quyển trung bình 16 tấn ôxi/ha rừng, giữ cân bằng nồng độ ôxi của bầu khí quyển. Đó là lý do các công viên có cây xanh rất cần trong thành phố.

-rừng chống nạn cát bay/ chặn sóng ven biển: Nhiều nơi như Quảng Bình, Quảng Trị, Thừa Thiên có nạn cát bay làm cát chiếm các đường ruộng, đường sá: mùa mưa, cát trôi thành suối cát; mùa hè, gió Lào khô nóng thổi mạnh xen kẽ với gió mùa Đông Nam gây nạn sa mạc hoá. Do đó, trồng cây chắn định các đụn cát là việc cần thiết tích cực để môi trường.

-rừng giúp cho sức khoẻ . Rừng tác động thuận lợi đến sức khoẻ loài người vì trong rừng, khí hậu trong lành, ít ô nhiễm, ít tiếng động, ít bụi bặm và nhờ vậy, tâm hồn bớt căng thẳng.

-rừng cung cấp gỗ củi: gỗ làm bàn ghế giường tủ; củi nấu ăn, nung trong lò gạch, làm than. Kỹ nghệ gỗ và nhất là kỹ nghệ bột giấy ở Canada rất phát đạt. Riêng tại tỉnh bang Quebec, cứ trong 6 công việc thì đã có 1 liên hệ đến ngành rừng như nhà máy cửa sổ, nhà máy giấy, xưởng làm đồ mộc.

-rừng cung cấp các lâm sản ngoài gỗ. Các dân tộc ít người sống

miền núi thường thu lượm, bán ch, buôn bán các sản phẩm ngoài gỗ như : nấm, mật ong, măng tre, mây, hoa lan, dược thảo, trầm...Nấm trong rừng có nhiều loại: nấm mèo đen, nấm mèo trắng, bào ngư, linh chi, hươu th v.v. Nấm mèo (*Auricularia polytricha*), còn có tên là mộc nhĩ là nấm sống trên gỗ mục. Vùng núi có nấm hương (*Agaricus rhinozerotis*) có mùi thơm, ăn ngon.. Trong rừng có tre, có nứa (*Neohouzeaua*), sậy (*Arundinaria*), luồng (*Dendrocalamus*), trúc (*Phyllostachys*) và các loài tre này dùng trong nhiều việc: dụng cụ trong nhà (làm đĩa, đan thúng, tấm, giường), dụng cụ bắt cá (lờ, rọ, còng câu ..), bẫy chuột, làm vách phân nhà, làm dụng cụ săn bắn (cung, tên), làm dụng cụ âm nhạc (sáo), làm giầy

-rừng có nhiều cây cho tinh dầu. Nhiều thực vật cho phẩm nhuộm: phẩm vàng như nghệ, hoa hòe; phẩm đỏ như lá cẩm

-rừng cung cấp thuốc trị bệnh. Xưa kia, con người nhờ các loại cây cỏ trong rừng để chữa bệnh vì cây cỏ có chất làm lành vết thương, giảm nhiệt, giảm độc, mụn nhọt, trị cảm cúm, trị ho .. Ngày nay, dù khoa học có tiến bộ nhưng rừng vẫn là nơi các thực vật cung cấp nguyên liệu để khám cứu, trích các tinh dầu.

Nạn sốt rét gây tàn phá làm chết rất nhiều sinh mạng. Cây quinquina (*Cinchona* sp) cho chất quinine và các thuốc trị sốt rét như chloroquine, quinacrine, primaquine đều từ quinine mà ra. Chất này không phải chỉ trị sốt rét mà còn dùng chữa nhiều bệnh khác nữa.

Trong gần 3 000 cây chứa các đặc tính chống ung thư thì có đến hơn 2 000 cây từ rừng nhiệt đới. Riêng Việt Nam có hàng trăm loài thực vật chứa các alkaloid khác nhau và các alkaloid có thể dùng làm nhiều loại thuốc, đáng chú ý là các alkaloid có tính chất kháng sinh và an thần.

-rừng là kho gen quý giá

Rừng là một ngân hàng tài nguyên gen to lớn vì chứa rất nhiều thực vật, động vật từ chim, thú, thực vật khác nhau nên một

khi phá rừng thì nguồn gen vĩnh viễn bị mất đi.

– rừng cho nhiều loại trái cây ăn được

Nhiều loài cây trong rừng có trái ăn được: sim, măng quân, dâu rừng, gi... ..

Đói lòng ăn mớ trái sim

Nhịn ăn khát nước đi tìm người thương

– rừng là lá phổi của hành tinh ta

Khi trái đất còn h... mang, trái đất không có cây cối. Dần dà, trái đất có cây xanh lá chứa chất diệp lục; chất này có đặc tính hấp thụ được một phần năng lượng mặt trời qua hiện tượng quang hợp. Trước kia, trái đất cũng không có oxy và cũng chính nhờ hiện tượng quang hợp này, mà có oxy: trong sự quang hợp, cây hút CO₂ và nh... ra oxy. Chính nhờ rừng hút bớt được chất CO₂ do khói nhà máy, khói xe cộ nên rừng là ‘gi...’ chứa cacbon (carbon sink).

– rừng với nước. Rừng bảo vệ nguồn nước, hạn chế thiên tai. Nếu không có rừng đầu nguồn trên lưu vực thượng lưu, sự xói mòn đất đai của thượng lưu dòng sông sẽ chuyên chở bùn cát hư hại mùa màng ở hạ lưu, khiến hoa màu bị thiệt hại. Lượng nước bốc hơi từ đất rừng thấp hơn ở nơi không cây cối vì trong rừng, nhiệt độ thấp hơn ngoài đồng trống, gió yếu, độ ẩm cao. Lớp thảm mục dưới tàn cây rừng che chắn đất bớt bốc hơi nên ẩm độ trong đất rừng cao hơn đất trống vì nước được giữ lại; nhiệt độ đất trên đất rừng thấp hơn đất trống tr...i. Khi chế độ nước khô hạn, khi nhiệt độ đất cao thì đó là các điều kiện dễ sa mạc hoá

-rừng và tâm linh: Vào rừng, đầu óc ta yên tĩnh hơn, bình lặng hơn, nó giúp ta nghiệm thấy một cái gì mới mẻ khác, vượt ra ngoài các quan niệm thông thường..Vào rừng yên tĩnh thì con người thư giãn, thoải mái hơn, vì vậy, rừng là nơi an dưỡng tinh thần ; các tu viện Thiền thường ở các vùng có rừng núi

thiên nhiên.

Tóm lại rừng cung cấp nguyên liệu cho kỹ nghệ (cưa xẻ, giấy, đồ mộc), tạo công ăn việc làm, giảm lụt lội, chống xói mòn, nơi trú ẩn cho động vật hoang dã, đóng góp rất lớn vào cải thiện khí hậu và đất đai, tạo môi trường sinh thái cho du lịch và như vậy đóng góp không nhỏ vào sức khỏe và đời sống con người.

Bên sau đây tóm tắt các dịch vụ của rừng.

Dịch vụ của rừng

Ví dụ

Cung cấp

gỗ củi
nhà, đóng bàn ghế

gỗ làm

thuốc trị bệnh
các cây thuốc

trong

kho gen thực vật
lạnh, kháng hạn

nhiều gen kháng

các lâm sản ngoài gỗ củi
cây rừng, mật ong

nhôm, trái

Điều hoà

bão vệ đê ngăn lưu vực
mòn, tăng nước ngầm

chống xói

bão vệ ven biển
căn sóng, căn gió

điều hoà khí hậu
độ ẩm trong không khí

tăng

Văn hoá

tâm linh và ngắm cảnh

thiêng

giới trí

du ngoạn

thăm mỹ

tăng vọt đẹp thiên nhiên

Yểm trợ

xã hội

cư dân miền sơn cước

tạo

th

4. Các vùn nạn của rừng Việt Nam.

Sau đây là vài vùn nạn :

-phá rừng để có đất trồng trọt. Dân số tăng nhanh, nảy sinh ra một số nhu cầu về chỗ đất, về đất trồng trọt, về gỗ xây dựng. Sự phá rừng bừa bãi, đốn cây lớn lẫn cây bé đã kéo theo xói mòn đất đai, suy thoái phì nhiêu, trảm tích các hồ chứa nước, giảm đa dạng sinh học, suy giảm lượng nước ngầm trong mùa khô, gia tăng cường độ cũng như tần suất lũ lụt trong mùa mưa.

Người miền núi vùn sống theo lối đất rừng làm nương rẫy trồng trọt vài năm sau đó khi đất mất đi sự phì nhiêu lại sang một cánh rừng khác đất rừng tiếp tục làm nương rẫy.Vì vậy, rừng càng ngày càng thoái hóa, càng diện tích lẫn số lượng các loài.

-đốn cây để có chỗ đất. Đốn cây liên tục trên những khu rừng gần các thôn bản ở các chân núi dãy Trường Sơn, làm cho rừng không còn điều kiện thuận lợi để có thể tái tạo tự nhiên khiến rừng thêm suy thoái và đất có đồi trọc rất nhiều ngày nay ở Việt Nam.

-cháy rừng: nạn cháy rừng mỗi năm làm thiệt hại rất nhiều rừng và thỏo nguyên: chỏ cỏn một đóm lửa, gặp thỏm cỏ khô mùa hạ nóng bức,

-phát triển hạ tầng: sự tạo dựng các hồ chứa nước, xỏ đường cũng làm nhiều rừng bị mất đi.

Hiện nay, nhiều vùng như vùng Tây Bắc (Sơn La, Lai Châu) rừng cỏ còn khoỏng 10% tổng diện tích đất đai tự nhiên, trong khi tỷ lệ che phủ các vùng núi cao đều nguỏn phần cao (50-70%) mới bớt được lụt lội.

Và sau đây là vài phát biểu từ trong nước trong cuộc họp về rừng ở Ban Me Thuot năm 2016:

..Lợi dụng cỏ trương giao đất, giao rừng, nhiều cán bộ công an, kiỏm lâm... đã thuê tóm đất, sang nhượng đất rừng để kiỏm lời dỏn đỏn việc rừng bị phá tan hoang

..Trong rất nhiều vụ vi phạm lâm luật có nhiều lực lượng nguỏm đứng đằng sau. Nếu không phần hợp tác hơn như công an, kiỏm lâm, chính quyỏn địa phương không cách gì phát hiện được nậu gỗ, được nậu rừng, được nậu lâm sản mà cỏ bắt được mấy ông cỏu vạ.

Những vụ phá rừng không xử lý được vì có cán bộ trong đó. Cán bộ có nhận đất, có nhận rừng, có buôn bán đất đai, có cỏ đạo bật đèn xanh cho phá rừng. Do đó nó cứ lòng nhà lòng nhùng, sang nhượng lung tung đâu xử lý được, công an cũng bó tay

5. Cải thiện môi trường rừng .

Vài biện pháp để cải thiện:

-bỏo tồn và làm giàu tài nguyên rừng: trồng cây gây rừng, trồng thâm canh ở các thung lũng hoa màu lương thực để giảm bớt sức ép trên các đất dốc; kết hợp trồng rừng và cây ăn quả; để phòng nạn cháy rừng. Nên có nông lâm kết hợp, cộng thêm các biện pháp công trình (bức thỏm, hồ) và biện pháp sinh học

(bằng cây, tròng cây họ Đậu có định được chít đậm và bởo về đất như *Pueraria phaseoloides*, *Mucuna utilis*, *Tephrosia*, *Crotalaria* ..) để giữ đất chống xói mòn.

-sử dụng các nguồn tài nguyên tái tạo được và không ô nhiễm như gió, mặt trời, nước để bớt sử dụng năng lượng từ rừng. Các khí sinh học (biogas) dùng phân thi động vật và thực vật để nấu nướng, cũng giúp giảm sức ép trên tài nguyên rừng.

6. Kết luận.

Rừng chỉ là một bộ phận của sinh quyển trong đó phải kể thêm nước và đất. Có ba yếu tố đất, nước và rừng có tương quan hữu cơ với nhau:

Rừng tác động trên đất, trên nước và trên con người . Ví dụ: phá rừng sẽ làm dòng nước chảy giảm đi, khiến nước mặn xâm nhập. Phá rừng làm xói mòn đất, giảm độ phì nhiêu của đất và tác động xấu đến an ninh lương thực. Rừng đầu nguồn bị chặt hết cây nên không còn giữ nước do đó khi mưa lớn đến là đường thiên lý quét đến.

Suy thoái đất có nhiều hậu quả quan trọng trên các môi trường có liên hệ đến đất: Đất hẹp, người đông mà nếu đất không được sử dụng hợp lý thì con người tự làm hại đến mình vì đất thoái hóa thêm, nghèo thêm sẽ ảnh hưởng xấu đến sản xuất lương thực. Nếu đất mất phì nhiêu, người dân có khuynh hướng mở mang thêm đất bằng cách khai hoang, ảnh hưởng đến quỹ đất rừng.

Cũng vậy, thiếu nước, hạn hán cũng tác động trên thực vật và động vật, làm cho độ phì vẫn bị đo lộn, làm nước mặn xâm nhập vào đất.

Với sự biến đổi khí hậu do các khí nhà kính gây nên làm trái đất nóng dần thì vai trò của rừng lại càng quan trọng hơn.

Yêu rừng, chính là yêu ta, yêu con người vậy.

Thái Công Tụng

KIỀU MỸ DUYÊN – CHƯƠNG TRÌNH CÁI NHÀ LÀ NHÀ CỦA TA.

VĂN – CAO MỸ NHÂN: “ĐOẠN ĐƯỜNG MÒN” & “QUỐC HOA” VÀ CHÙM THƠ LÍNH CAO MỸ NHÂN

ĐOẠN ĐƯỜNG MÒN. CAO MỸ NHÂN

Cuộc sống phải thế nào mới có ý nghĩa ? Buổi đó tôi đi bộ một mình trên bờ sông Rạch Bắp, đoạn đường ngắn độ 1 Km thôi ...chạy ngang yều khu tam giác sắt , mà quý quan với quân lên đường, đâu đã tới tham chiến, hành quân , hay nghe đờn thùa binh đao trước 30 – 4 – 1975.

Tôi phải dừng lại ở chõ đợi đờ, mà quen miệng dân quanh đó gọi là ” Bờ đờ “, đờ chờ đờ ngang chõ qua bên kia sông, vô địa phận Quận Củ Chi.

Cái đoạn đường 1 Km đó, trong 2 năm trời tôi thường tới lui thật vụng vù, nếu nói đúng ra là hoang vu dẽ sợ .

Một bên là sông có viền cù dại, cao tới gần đầu người , một bên là cây rừng nhiệt đới, tức cây cối tự mọc lên vô tấc chực, chẳng chịt vào nhau.

Lối mòn từ khá lâu năm, mới biến thành lối đi trơn bóng dẹt dẹt mầu hỏ phách, không một sợi cỏ chẳng qua ...

Đó là đường trong, sát bờ sông ...

Còn đường ngoài chạy song song với nó, đường trong, mặt trãi nhựa cũng từ lâu rồi, nên lầy chầy chạp . Đường ngoài này có xe hơi cộc cạch, chầy bộ máy bằng sắt thép, còn toàn bộ thùng xe bằng gỗ .

Xe chạy từ Bình Dương lên Rạch Bắp, một chuyến duy nhất trong ngày, nên ai có việc, hay không việc, hoặc rảnh việc, đều có thể chọn con đường như này tới bến qua sông ...

Đoạn đường 1 cây sáo, không gây cho bất cứ ai sự lo lắng, nên phiến buồm gì ...

Ngoài những con cuồn cuộn rừng, màu đen nhầy , có độ dài khoảng 20 phân tây, chúng đang định bò từ bờ rừng bên này...băng qua lầy mền, tới mép sông bên kia ...thì không còn sinh vật nào khác nữa ...

Thoạt đầu tôi sợ rợn rít lúm, kể tới sợ người ta, biết đâu mà lẩn, bất trắc là lẽ dĩ nhiên ...

Nhưng sau chầy thảy gì, chầy có cái bóng mình in trên lầy mền đó, băng khuâng, bơ vơ chi lạ ...

Một cây bằng lăng trổ hoa màu tím, sao tôi thấy lúc nào cũng như có hoa trên vòm lá thắp đó .

Đứng bên thân cây bằng lăng nhều lẩn đợi chờ, tôi vẫn chưa trãi lòng được thế nào cuộc đời mới có ý nghĩa cho riêng mỗi con người .

Cũng chẳng tự hỏi mình là: Sẽ ở nơi buồm bã đó tới bao lâu mới rời bến đi ...

Đoạn đường 1 Km ngầy ngô, vô tư hay đã thực sự vô cảm với người đời ...Nó, đoạn đường đau khổ, tuyệt vọng vì ai, vì đâu .

Nó thực sự vô tư, vô cảm trước hành trình tôi sắp bước vào xa ...tôi phải vào sống dưới mái nhà ấm áp của tôi, chứ sao lại ...

mãi trong ngôi nhà trên lưng chừng đồi với 7 người của 7 gia đình khác nhau, họ có là 7 chú lùn đầu mà tôi trở thành cô Bạch Tuyết .

Buổi đó là ngày cuối cùng tôi thoát trên đoạn đường 1Km, lại mòn kỉ niệm rồi ...

Đứng ở Bùn đỏ một lúc, ngó lại vật đồi chênh vênh như cuộc đời của mình ...mấy mái tranh bùn nhó ...người, đúng là một phần tâm trạng bài " Quê Nghèo " của Phạm Duy

Tôi đã thực sự sống như vậy 2 năm ở nông trường Tây Nam, Rạch Bắp, đồi trồng cây xuất khẩu " Hạt Đỉu " do chế định hậu cải tạo, không phải là nằm mơ...

Nếu có nằm mơ cũng chỉ là giấc mơ bình thường của những người nghèo khổ, bất lực, bất tài bởi nỗi khó khăn của xã hội gọi là " Xã hội Chết nghĩa."

Chiều đó nhớ tức xuống ba lá cặp Bùn, bà lái đò cất giọng nói lớn vì nghĩ chỉ trồng vũng loăng khí trời, tôi không nghe được chẳng ...

Tôi lồm lũi xuống chèo đọt lài, rồi lên đò ...

Lại cũng chỉ có mình tôi qua đò ...như trước đó mình tôi đi bộ trên lại mòn đoạn đường 1 Km .

Bà lái đò hỏi thăm: " sao hôm nay cô đi một chiếc dzây , mấy người kia đâu rồi ? " .

Tôi ngó mặt sông, nước đang dâng đầy, sóng gợn thềm thì như tiếng thét dài xót xa...

... , mấy người kia mướn công việc nông trường, tôi về thành phố mua thức ăn cho họ.

Bà đò hỏi tiếp : chiều hay mai lên ?

Tôi định trả lời không bao giờ lên nữa, nhưng sợ bà đò hỏi tiếp, tôi nói : " chưa biết " .

Quê là tôi không lên Rạch Bắp nữa, cho tới bây giờ lại càng xem như chuyện dĩ vãng tôi trãi lại đoạn đường mòn 1 Km này .

Có lẽ ở trên đời , còn rất nhiều đoạn đường mòn, ngắn hay dài tùy theo nơi cư trú của mình, nhớ hay quên tùy theo nỗi buồn vui của mình...

Kể cả những con người đâu có cạnh nhau, hay suốt kiếp chưa hề biết mặt nhau ...vẫn phải chấp nhận sự chia tay vĩnh viễn ...vì thời gian trôi là dài thê thảm , có đâu ngờ chớp mắt đã trăm năm ...

Qua sông rồi, là mệnh mông bãi hễ bom xấp lên nhau chong chọt, năm đó 1980, năm năm chưa đủ san bằng một nghịch cảnh bi thương của lịch sử ...

Đi qua cánh đồng hễ bom này, còn đầy bết trãi, nguy hiểm hơn đoạn đường mòn 1 Km trên bờ sông vừa mới đi qua ...

Bãi vùi, bom rơi, đạn bắn ... từ hồi đó, lúc chiến tranh, chưa kịp nổ, hoặc gì nó không nổ nỗi tại sao đó, ai đâu mà hồi, ngoại trừ quý ông làm ra nó, xài dụng nó, bom đạn không đủ độ sát thương nhân chúng hạn .

Bao nhiêu mộng mơ biến sạch, chỉ còn sự chết nếu sơ ý, hay tới hồi sui tận mạng, một ngòi nổ nào tự tháo gỡ , nổ tung lên ...thì là xong, là hết ...

Tôi không dám đi cho tìm thức ăn vì ai , vì đâu, những cánh chim bay soái cánh mịt mù sông nước ...

Mà , mắt phải dán chặt vào con đường gấp gành trước mặt để kịp thời tránh né hiểm nguy...dù vẫn biết chiến tranh là vậy, tất cả đều bình thường, chỉ có một điều bất thường, không thường ...đó là sự xấp đặt của Thượng Đế mà loài người phải biết ...đó câu nguyện thôi...

CAO MỸ NHÂN

“QUỐC HOA”. CAO MỸ NHÂN

Mặc dù hoa sen mang nhiều phẩm chất quý giá, nào là màu sắc đẹp, trong thanh khiết, vàng rực rỡ, xanh lá non lợt dịu dàng, hay hình cánh sen đặc biệt chỉ có ở hoa sen...vv, với hương thơm ngào ngạt chỉ lúc hoa tươi lên khi đã được ướp trà, xới khô...

Hoa sen mọc trên sinh lý, ao hồ chỉ được thường xuyên vét rữa, thay nước ...nên mùi tanh tưởi của bùn phảng phất xông lên, song không thể nào phá tan được hương ngát nhụy hoa đầm thắm của loài hoa tự tôn, tự trọng đó.

Vì thế cho nên, hoa sen còn được ví như biểu tượng của người trong sạch, cao quý, quân tử...

Đã vậy, hoa sen còn không bị bướm, ong là 2 loài sinh vật bay trong không gian, đi tìm hương hoa để hút mật.

Nên, một lần nữa đặc tính hoa sen lại được tôn sùng tính chất thiêng liêng, đạo hạnh, đã khiến người dân VN phải khiêm tốn (là bản tự kiêu) rằng:

Trong đầm gì đẹp bằng sen

Lá xanh bông trắng lại chen nhị vàng

Nhị vàng bông trắng lá xanh

Gần bùn mà chẳng hôi tanh mùi bùn

(ca dao)

Ca tụng phẩm chất của hoa sen như vậy, để thừa với quý vị là, tôi chỉ biết ngày xưa dân tộc ta có định lấy hoa sen làm biểu tượng cho đất nước VN, hay hoa gì khác.

Nhưng mới đây tôi đọc được điếu VN đã đưa hình ảnh hoa sen lên làm “ Quốc Hoa ”.

Tôi đang ngẫm nghĩ, chúng ta đã thường đề cập tới những danh xưng như : quốc kỳ, quốc ca, quốc huy, quốc hiệu, quốc túy ,

quốc hân, quốc lữ, quốc tang, nay thêm quốc hoa cũng chẳng có gì làm lạ, hay mới mẻ gì.

Thậm chí cũng không hoàn toàn đặc biệt, vì trong bản danh sách quốc hoa trên thế giới, cũng đã có một nước châu Á chọn hoa sen làm quốc hoa là Ấn Độ.

Tôi chỉ chú ý tới mấy quốc hoa đặc biệt và gắn liền với sự tìm kiếm của tôi là :

Hoa hồng (đỏ) Quốc hoa của Hoa Kỳ

Hoa anh đào Q/hoa của Nhật Bản

Hoa sen (màu hồng cánh sen) Q/hoa VN

Có một điều đặc biệt loại hoa thuộc phiện, tên văn hoa là hoa Anh Tú, thì có tới 5,6 nước trên thế giới chọn làm quốc hoa của họ.

Số nước dùng hoa anh tú (màu tùy theo mỗi nước), là mấy quốc gia lựa hoa tuy líp làm quốc hoa, cũng không thấy nói màu sắc thế nào.

Như vậy quý vị đã biết từ nay, cứ thấy ở đâu có cái nhãn bông hoa sen, màu cánh sen nào toàn vẹn, ấy là dấu hiệu quốc hoa VN, cũng có nghĩa là địa phận, cơ sở, sản phẩm, công trình vv...có in hình hoa sen nào màu cánh sen, chính là của người VN vậy.

Bình thường hoa nào cũng đẹp, như phụ nữ nào cũng không xấu, chu choa xin phép kể cả ...tui. Chỉ khác nhau là đẹp nhiều hay đẹp ít thôi, nên cần trang điểm cho đẹp thêm vậy.

Nếu hoa không thể tự vươn ra trang điểm cho mình, tức hoa, nên mặc nhiên người ta hay liên tưởng, hình dung loài hoa ấy được người đời áp cho một ý nghĩa gì, thí dụ hoa chung thủy, hoa bất tử, hoa trường sinh, hoa đừng quên tôi vv...kèm theo màu sắc thế nào

Chẳng hạn hoa hồng bạch như anh vẫn tặng cho mình, là muốn

mình, người được tặng, hãy luôn làm đẹp cho cuộc tình thanh khiết, thanh cao...

Nhưng nếu bạn anh gửi cho mình đóa hoa hồng vàng, là muốn người được tặng mãi đắm say trong yêu thương lớn ngoài sự nghiệp, tròn vẹn tình thân, vật chất ...

Hay là bông hồng màu da cam công danh, mơ mộng.

Nhưng nếu hồng màu đỏ thắm, đây là yêu đương cuồng nhiệt, cùng lúc với sự quyết tâm trong vinh quang vv...

Khi nói chuyện về hoa, thì lập tức tôi bị méo mó nghề nghiệp công tác xã hội của tôi ngày xưa trước 30 -4 - 1975 ngay, đây là chúng tôi ở trong hoàn cảnh chiến tranh, thiếu thốn nhiều, có thể nói đúng còn không trồng nổi lúa khoai rau đậu, làm sao có dư để đất đai trù phú để vỡ đất trồng hoa ?

Nhưng chúng tôi vẫn duy trì sự việc thực hiện những vòng hoa chiến thắng choàng lên các chiến sĩ trở về từ mặt trận, đúng thời cũng cần giong mang những bó hoa ân nghĩa đặt bên mộ sĩ đã hy sinh vì tổ quốc VNCH thân yêu.

Trong tiến trình xây dựng niềm thông cảm, chia sẻ nỗi gian lao trên đường hành quân, bảo vệ chính nghĩa quốc gia ... hầu như quân nhân các cấp QL/VNCH luôn nhớ về nhau từng gói cơm xôi tới bông hoa rừng chan chứa tình thương.

Trung Tướng Nguyễn Vĩnh Nghi, khi ông mang cấp Đại Tá, làm Tham Mưu Trường Bộ Tư Lệnh QĐI /QKI của ...tôi, ông cứ luôn luôn nhắc thị chúng tôi lo phần việc nêu trên, không nên

và không được quên công ơn chiến sĩ VNCH .

Còn trong ngoại giao cũng vậy, chúng tôi phải lo hoa hoét đón chào các phái đoàn quân đội mình, khi có việc biếu lộ tình thân lạ lạ ...

Do đó có lần chúng tôi phải chia nhau đi tìm hoa nơi các nhà tư để thực hiện hoa mừng chiến thắng cho vui vẻ đơn vị, bởi

ngoài chợ Hàn giá rét, hoa đã không còn một cành nhẽ .

Quốc hoa ? Có lẽ vì thế mà đoạn phim " chơi " trên mạng X đã chiếu một cảnh phái đoàn Tổng thống Hoa Kỳ mới nhứt tới sân bay Đà Nẵng, dù ông tổng thống Mỹ này còn đang chu du nơi khác cũng châu Á như thông báo...

Người làm phim " chơi " đã thực hiện nhiều tình tiết như chẽng một nhân vật lớn nhẽ CSVN nào ở địa phương được tới sát phái đoàn dù chẽ 1 m, vì hàng trăm mật vụ Mỹ cẽn bước đẽ tránh khẽng bẽ vv...

Thì hỡi ơi, một cô hoa hậu cơ sỡ,, được vinh hạnh ôm bó Quốc Hoa với dự trù dâng lên Tổng Thống Hoa Kỳ, là chục đoá sen chưa nở, tím ngỏt, có lẽ chờ lâu, đã héo quẹo, gục xuẽng một lượt .

Tôi không có ý khỡi hài quốc hoa VN hiện nay, là những bông hoa sen thơm ngát, dạt dào tình quê hương dân tộc , vì hoa đã vô hình chung hiện diện ở hầu hết các nơi thờ phượng , đã là những sản phẩm quý giá như trà sen, bánh hạt sen vv...mà tôi rất mỗn chuộng .

Như tôi đã trình bày, là tôi chẽ thỡy sao kỡ vậy .

Đang " thao thao " bẽm trên bàn phím về một loài hoa chứa chan tình nghĩa, hương sỡc vẹn toàn là Sen, thì nhận được cái " túp" anh gỡi khỡn cho mình vào lúc 12 giờ khuya nay 8 qua 9 – 11 – 2017, phái đoàn Tổng Thống Hoa Kỳ đang bước vô đại lữ cỡa Trung Cộng bành trướng, với biẽt bao hân hoan bẽi sự đón tiếp dỡnh dang cỡa Trung cộng, không thỡy hoa hoết gì cỡ.

Trung cộng mà tiẽn thân là Trung Hoa phong kiẽn kia, với sỡ dân chiẽm 1/4 tổng sỡ dân trên thỡ giới, thì họ chẽ có nguyên liệu " người " là chính.

Nên tất cỡ những lữ nghi tiếp đón là công trình biẽu diễn tài nghệ cỡa những người và người ...dân họ.

Nhưng dù Tự Do như Phái Đoàn Tổng Thống Hoa Kỳ, hay cộng sỡn

như Trung Quốc hiện nay, qua video của HỘI NGOẠI PHIÊM ĐÀM mà anh đã gửi cho mình, thì mình cũng thấy được sự kiện "Hoành tráng, vĩ đại" e chỉ những nước lớn, mới có phương tiện biên diện được, để lại thấy dài nhớ tới loài hoa cội gốc khiêm nhường, mà vẫn chững ... an ổn tâm tư đâu, mặt nào cũng thua sút vì thói quen "nhược tiếu" rồi.

Anh sẽ an ổn mình trong suy nghĩ, rằng thôi chỉ là phù vân, dù cho phô trương khiếp đảm như đã từng phô diện với mấy lữ đấng cai Thiên Vận Hội, Trung cộng vẫn chỉ là phận vinh gì tạo đúng nghĩa. Họ, Trung cộng giống như những cái máy biết nói vậy.

Thường khán giả coi video, nghe YouTube, là muốn thấy tận mắt, nghe tận tai những gì không chỉ cải được, kể cả những cuốn phim "chơi" như tôi nêu dẫn ở trên, rằng Tiếng Thêng Hoa Kỳ chưa đến Đà Nẵng mấy hôm nay, mà phim "chơi" cứ tò le cho đúng bào kiểu không biết gì như tôi tò mò.

Tuy là chuyện ngoài đường, nhưng trong lòng tôi cứ dạt dào nhớ về anh với hình ảnh sen nở kín mặt hồ Tĩnh Tâm xưa, thủa đầu tiên mình biết Huế.

Đau Hoa Sen có đang là quốc hoa, thì anh Thân Kính vẫn đang là nguôn hương bát tận cho tình thơ mình say đắm, ngọt ngào, để không thấy nào không ví anh như vị vua tình cội cội của mình được:

Hỡi vị vua tình cội cội em

Đưa tay em nắm, bước qua thềm

Ta xô đổ hết tường rêu cũn

Anh dẫn em vào chơi ngự viên

(Nhịp Tim Thơ. Cao My Nhân)

Mình ngâm câu: sen Huế là sen của vua, của người quân tử ...đĩnh tĩnh tâm trước sự thặng bại ở đời ...

CAO MỸ NHÂN

THƠ

SẮC QUÊ HƯƠNG. CAO MỸ NHÂN

Rẽ nhau đi nhặt nắng vơi

Hoa xuân chưa lặt, gió hè đang lên

Một trời bát ngát yêu em

Từng đôi chim hót êm đềm thanh trong

*

Này em, có biết gì không

Mây đang thướt xuyến cõi lòng nhân gian

Bao nhiêu tình tự chứa chan

Đường trường cớ lý vô vàn thân thương

*

Cờ vàng đẹp sắc quê hương

Rõ ràng Dân Chủ giai chương Cộng Hoà

Từ đây đất nước chúng ta

Lấy lòng Chính Nghĩa Quốc Gia muôn đời

*

Phượng hoàng đàn cánh em ơi

Quê hương quang phục tái hui thịnh hưng

Trao nhau từng chén rượu mừng

Thành xưa ăm áp, từng bừng hời sinh ...

Hawthorne 28 – 4 – 2024

CAO MỸ NHÂN

**

QUÁCH THÀNH XƯA. CAO MỸ NHÂN

Đã nhieu lòn biết cuộc đời tuyệt đẹp

Lũ chúng ta yêu trời đất cao vời

Chng bao giờ đôi vai trn nhúc mị

Bị suị nguôn tâm thức tựa ngàn khơi

*

Dù song cā hay chân mây rực rỡ

Lũ chúng ta vñ th bước phiêu du

Trên đường trường bao la non nước đó

Đất quê hương sng đẹp tự muôn thu

*

Lũ chúng ta chưa làm chi lm lị

Đi băng khuâng nhân th gọi quay v

Tháng năm rạng rỡ mừng vui dự hội

Từ đô thành tới làng xóm đng quê

*

Tuị xuân thm đừng than mùa hạ vội

Hay thu phong lửa lá đ bên rừng

Không có chi buôn sông kêu, biñ gọi

Tiếc than gì phai nhạt sắc nhan dung

*

Ôi cảnh đẹp dẫu đông sương lỗ d

Một mai kia tuyết nhuộm tóc hoang sơ

Vn đầy tình tri âm chan chứa cũ

Lũ chúng ta gìn giữ quách thành xưa ...

Hawthorne 28 -8 – 2022

CAO MỸ NHÂN

**

VIỆNG TƯỢNG ĐÀI . CAO MỸ NHÂN

Hôm nay tới hẹn " cờ vàng "

Hình anh cao ngất, tượng chàng chơi vơi

Chuyện xưa, nà thà k r

Bao câu tình tự, nhớ người chiến binh

*

Câu thơ yên ngựa hời sinh

Sắc cờ sáng rỡ bình minh tượng đài

Nụ cười hieu hợt hân ai

Không chuông chiêu mộ, chng cài hoa đăng

*

Người đi vào cõi ngàn năm

Rời thôi tột c lặng thm th gian

Nng mưa sương gió điêu tàn

Đá thêm hoang lạnh giữa làn khói bay

*

Thôi ta cách biệt thà này

Muôn sau tái ngộ tình đày xuân thu

Lặn trong thương tiếc mịt mù

Lệ rơi thếp thoáng lời ru não nùng ...

Hawthorne 15 – 8 – 2024 .

CAO MỸ NHÂN

**

MÌNH VÀ. CAO MỸ NHÂN

Mình và tựa lại cùng nhau

Trong tâm tư chứa nỗi sầu giang san

Bao nhiêu tình tự miên man

Làm sao quên được lệ than vãn người

*

Tựa nhau hoang vắng nụ cười

Mình và nhớ lại một thời lụa bình

Đã tàn cuộc lỡ tơ tình

Thương ta để lại chút tình thơ thôi

*

Mình và dệt lụa bên trời

Kiểm hoa chinh phạt chơi vơi cõi lòng

Khói sương phấp phấp non sông

Đưa tay xoá mặt trời hững đang sa

*

Mai sau tạ lịi sơn hà

Bao nhiêu tàn lịa, bọy là đạn bom

Mình vớ góc biền hoàng hôn

Chờ nghe tiếng quốc gọi hân quê hương...

CAO MỸ NHÂN

**

**PHƯƠNG HOA – Bút Ký: Nhớ Một
Bài Thơ Hay – Tôi Tập Làm
“Ngâm Sĩ”- Vớ Buối Lớ Tưong
Niệm Ngày Tiếu Tường Cầa Hoà
Thượng Thích Tuệ Sĩ.**

Phương Hoa

Vào đầu:

KÍNH DÂNG THẦY THÍCH TUỆ SỸ

(Tam khúc liên châu)

Lễ tưởng niệm Thầy buổi tối nay
Lời thơ, tiếng hát, điệu đàn bay...
Vinh danh đức cội tình thêm trọng
Kính ngưỡng ân sâu nghĩa quá dày
TUỆ SỸ dịch tào kinh thánh thánh
SƯ ÔNG truyền Đạo sấm ngày ngày
Dù cho phàm thế đã tan biến
Danh Thánh còn lưu thế giới này.

*

Thế giới này lời Phật giảng sâu
Từ bi bác ái ngự chương đầu
SƯ ÔNG đức rộng nhuần thi phú
HOÀ THƯỢNG tài cao nhụy Đạo mầu
Phàm thế bất an lòng nguyệt t
Trên tâm định in trí tươi mầu
Trước khi vĩnh biệt Người còn giảng
Đã lại dương trên những ngọc châu.

*

Những ngọc châu gồm ĐẠO, PHẬT, KINH
Hàng đêm SƯ cõng vờn mình
Hậu nhân dạy bảo nguồn trung trực
Đệ tử trao truyền cội khiết tinh
Cao cõng tâm lòng THẦY trọn nghĩa
Dày sâu tâm huyết CỤ chân tình
Tạ ơn con kính bài thơ nh
TUỆ SỸ dâng Ngài cõi Thánh linh.

*Phương Hoa – Viết trong ngày Lễ Tưởng Niệm Thầy Tuệ Sỹ – DEC
22, 2024*

Chiều nay, 22 tháng 12, 2024, một buổi lễ Tưởng Niệm Hòa
Thượng Thích Tuệ Sỹ thật là trang trọng đã diễn ra, nhân dịp
ngày Tiếu Tường của Ngài vừa qua, do nhóm Cư Sĩ Phật Tở Bắc
Calif, nhóm thân hữu Cựu Sinh Viên Sài Gòn, Vạn Hạnh, Phật Học
Viện Hải Đức Nha Trang, và Tu Viện Quảng Hương Già Lam tổ chức
tại nhà Hàng Chay Di Lạc, San Jose.

Tôi và cô bạn Minh Thúy đã đến sớm hơn một chút theo lời Thúy Nga – trưởng Ban Văn Nghệ một hội đoàn khác – và cũng là trưởng Ban Văn Nghệ của Văn Thơ Lạc Việt (VTLV) chúng tôi, để gặp anh Long nhạc sĩ phụ trách buổi văn nghệ cúng dường Thầy Tuệ Sỹ, và “dợt tông” trước chuồn bị cho những bài thơ chúng tôi sẽ diễm ngâm trong buổi lễ.

Đến sớm mà không sớm. Nhà hàng Di Lạc đã đông người từ trong ra tận ngoài cửa. Rất nhiều Phật tử, học viên trường Cao Đẳng Phật Giáo, sư thầy, ni cô, và bà con thân hữu trong cộng đồng Việt Nam ở thành phố San Jose và các vùng phụ cận. Thôi thì cánh nữ mặt hoa da phấn ngoài trang phục áo lam lại có thêm đôi màu đỏ sặc khoe duyên trong mùa Lễ. Các ông còn trang trọng hơn nữa với những bộ “đồ lớn” càng làm tăng thêm vẻ uy nghi của các “đấng anh hùng” thời VNCH xưa.

Thực ra tôi chỉ là tên “thợ” nghiệp dư, mà vì yêu thơ của thầy Tuệ Sỹ nên khi nghe Thúy Nga mời thì “xâm mình” tình nguyện hưởng ứng, theo kiểu ...thoạt chút chơi, chứ tôi đâu có rành nhạc lý chi mô mà dợt với tập, tông với nết. May mắn, anh chàng nhạc sĩ trưởng Long này rất dễ tính. Nghe tôi nói không rành nhạc lý và chỉ có thể nhận chữ “đọc” thôi, còn chữ “ngâm” xin nhường cho các vị nghệ sĩ chuyên nghiệp, thì Long nói, “Chị cứ ngâm thoải mái, em sẽ ráng...chạy theo cho, không sao đâu.”

Nói chuyện với Long xong tôi ngồi vào bàn cùng Minh Thúy, thích thú nhìn quanh. Nhà hàng được trang trí đẹp rực rỡ sáng chói ánh vàng Phật Giáo, với hai cây cờ Đạo, cờ Vàng VNCH thật lớn, băng rôn, cùng hình ảnh Phật, và chiếc bàn hương án trên sân khấu có đặt bức di ảnh của Thầy Tuệ Sỹ uy nghi. Không Quân Lê Văn Hới, anh Chín Tịch VTLV hội chúng tôi, mang thật nhiều chậu hoa Trạng Nguyên trưng để đến bày biện khắp nơi trong nhà hàng, càng làm tăng thêm phần đẹp đẽ.

Lúc này đã có mặt của những vị dân cư địa phương, cô Vân Lê Chín Tịch Học Khu East Side San Jose, tân Giám Sát Viên mới được cử Betty Dương, cùng các vị thân hào nhân sĩ quanh vùng San Jose và các nơi. Nhiều nhà báo, phóng viên truyền thông, đài

TV, và nhiều Hội đoàn với máy quay phim rộn ràng tới lui trông thật nhộn nhịp. Các món chay hấp dẫn đang được nhân viên nhà hàng Di Lạc chuẩn bị bày ra đầy bàn trông thật đẹp mắt, và tất cả quan khách đều được những Phật tử tình nguyện viên tới từng bàn mời nước mời trà với vẻ mặt đầy thân thiện hân hoan.

Ngồi cạnh tôi và Minh Thúy, là một Phật Tử, cũng là học viên trường Cao Đẳng Phật Học online của GS Tiến Sĩ Nguyễn Hồng Dũng (Như Ninh) với chúng tôi mà lần đầu tiên gặp mặt. Chị tên Thanh Hạnh, đến từ Nam Cali và đi thong tới buổi lễ không kịp ăn uống gì. Điều này cho thấy sức ảnh hưởng và sự kính quý Hòa Thượng Tuệ Sỹ vô cùng to lớn đối với cộng đồng. Thanh Hạnh ngồi xem văn nghệ mà miệng không ngớt trầm trồ, chắc cô nàng cũng có máu văn nghệ không nhầm. “Trên này sinh hoạt vui quá, ước gì em ở đây sẽ theo các chị học tập hát và ngâm thơ.”

Từ trái: TS Nguyễn Hồng Dũng, Thanh Hạnh, Phương Hoa, Hoa, Minh Thúy

Mở đầu buổi lễ, vốn là anh cựu binh VNCH Hoàng Thuồng, một anh hùng của quê xưa, cũng là trưởng Ban Nghi Lễ của VTLV – và của

các hội đoàn quanh vùng Thung Lũng Hoa Vàng – lên điếu khiên tục điếu tiên, chào cờ Mỹ, cờ VNCH và Phật Giáo Ca một cách đầy trang trọng. Cảm động nhất, là khi anh Hoàng Thuồng đọc lời trong phút mặc niệm anh linh các chiến sĩ, anh hùng, và tiển nhân VN cũng như 58 nghìn tị sĩ Hoa Kỳ đã nằm xuống tại Việt Nam. Nhớ sơ qua một chút về anh trưởng ban Nghi Lễ của VTLV chúng tôi. Anh Hoàng Thuồng là phu quân của trưởng ban Văn Nghệ Thúy Nga, nên chúng tôi thường gheo, “Hai người đều trưởng cả, thì không biết khi nào nhà ai là phó nhỉ?” Có lần tôi hỏi Thúy Nga: -Anh Hoàng Thuồng rất có tài và có tâm với TQ Quốc, hai người thật xứng đôi, làm sao mà gặp nhau hay vậy, trước 75 hay sau? – Sau 75, sau 5 năm rưỡi đi tù cải tạo. Thúy Nga trả lời. Tôi khen: – Wow! Đúng là tình nghèo! Sau khi đi tù về ai cũng trắng tay mà còn có người thương xinh đẹp thì đúng là... True Love!

Trái: Hoàng Thuýng, Trúýng ban Nghi L. Phái: Minh Thúý, Trúýng ban Văn Nghệ Thúý Nga, Phương Hoa

Đột nhiên, Minh Thúý kêu tôi và ch÷ vào một “đ÷ng hùng anh” đang đứng phía ngoài. Chúng tôi đã hẹn hôm nay sẽ gặp anh Lê Bình Định, Trúýng Ban Biên Tập của diýn đàn văn thơ “Văn Bút Tao Đàn H÷i Ngoại” mà chúng tôi mới tham gia g÷n đây. Anh Định là người San Jose, “cội nguýn g÷c r÷” của thành ph÷ biệt danh “Thung Lũng Hoa Vàng”. K÷ cũng vui và có chút hơi...h÷i hộp, khi chờ đợi người bạn “÷o” s÷p thành thật. Hai chị em cứ

mãi ngóng trông ra cửa mà không biết ai là người mình sẽ gặp, cuối cùng “người ấy” cũng xuất hiện, và đã nhận ra chúng tôi. Rất tiếc vì đông người quá khó tiếp cận nhau, nên anh đã ...lặng lẽ ra về. Nhưng chúng tôi cũng rất vui, vì ít ra buổi Lễ cũng đã “đón tiếp trong thềm lặng” một người bạn văn thơ mới của chúng tôi.

Hình trên: Tân Giám Sát Viên Betty Dương & Vân Lê đang trao tặng bằng Tương Lục cho các nhân vật có công với cộng đồng Phật Giáo vùng San Jose 50 năm qua.

Không phải chỉ mình anh Hoàng Thuởng là “người cũ”, hôm nay nơi đây còn có nhiều vị cựu công chức, học giả, nhà báo, Giáo Sư, Tiến Sĩ, cựu quân nhân VNCH mà chiến công xưa từng rất oai hùng.

Sau khi anh TS Nguyễn Hồng Dũng giới thiệu khai mạc buổi lễ xong thì một vị Sư Thầy đọc kinh Niệm Hương và dâng lời cầu nguyện Thầy. Cư Sĩ Nguyên Lợi là nhà báo Huỳnh Lương Thiện đã lên đọc tiểu sử của Hòa Thượng Thích Tuệ

Sỹ, một bản tiểu sử khiến người người xúc động, ngưỡng mộ, và yêu thương. Tiểu sử và tài năng của Thầy Tuệ Sỹ đã phổ biến khắp nơi từ trước tới giờ, ở đây tôi không cần lặp lại. Chỉ xin nhắc một chút là Thầy thông thạo nhiều ngôn ngữ, từ Hán Tự, đơn Anh ngữ, Pháp, Lào, Thái, Nhật, Tây Tạng, và còn cả ngữ Pali và Sanskrit cùng Đức ngữ, đáng khâm phục.

Khi đến dự lễ, cô Vân Lê đã mang tới rất nhiều bông Vinh Danh để cho Tân Giám Sát Viên Betty Dương thay mặt Thành Phố trao tặng cho các vị Phật Tử và thân hữu đã có công lớn trong việc giúp đỡ, phục vụ cộng đồng Phật Giáo địa phương trong gần năm chục năm qua. Mọi người hạnh phúc, lên nhận bằng khen, và vui vẻ cùng nhau chụp hình.

Xen lẫn các màn văn nghệ là quan khách được mời lên nói chuyện, và vinh danh, tư tưởng niệm vị Cao Tăng tài hoa xuất chúng của Phật Giáo Việt Nam Thế Kỷ Nhứt còn lại từ thời VNCH.

Nhóm Tuệ Đăng, Thu Nga cùng toàn ban văn nghệ, cộng thêm nhóm VTLV của Thúy Nga đã cùng nhau dâng lên Thầy những ca khúc, vọng cổ, và diễm ngâm thơ của Thầy làm cho buổi lễ thật là rộn ràng tươi vui.

Trở lại chuyện ngâm thơ. Tôi yêu thích hết các bài thơ của Thầy Tuệ Sỹ nhưng tôi không phải là nghệ sĩ ngâm thơ. Lâu nay trong các buổi họp hành hay đại hội của VTLV tôi chỉ... đọc thơ và hát Karaoke bày bạ cho vui với mọi người. Trong nhóm văn nghệ hôm nay, Thúy Nga kêu mọi người tự chọn bài thơ nào của Thầy mà mình thích rồi ghi cho cô ghi vào danh sách. Các chị em nghệ sĩ đã chọn nhiều bài thơ từng được nhiều người diễm ngâm và phổ biến khắp nơi, bài nào cũng hay không gì sánh nổi.

Riêng phần tôi, dù ngâm thơ không phải là “nghệ của nàng” nhưng tôi đã tìm được trong vô số bài thơ nổi tiếng của Thầy Tuệ Sỹ một bài thơ Hán Việt rất là xúc động. Bài thơ Đường luật Thất Ngôn Bát Cú có tựa đề là “Tự Thuật” đã làm cho tôi phải dừng lại, nghiền ngẫm, và rồi quyết định lấy xuống bài thơ đậm vị Thiển này.

TỰ THUẬT

Tam thập niên tiển học Khổng Không

Kinh hàm đôi lũy ám Tây song

Xuân hoa bất cập xuân quang lão

Thúy trúc tà phi túy mộng hân
Nhóm nhiêm trường mi thùy hoại án
Ta đà tở phát bán tàn phong
Nhứt triêu cước lạc huyên nhai hạ
Thầy bẻ Chân Không đỏi tịch hân

Hòa Thượng Thích Tuệ Sỹ

Tôi và nhà tôi đã theo học nhiều khóa Thiển, tập trường trai, và thực hành Thiển định cũng đã mấy năm. Đọc bài thơ này tôi có cảm giác như là “Cá gặp nước” như là tìm được tôn chỉ cho mình noi theo. Thầy Tuệ Sỹ dù gặp phong ba bão táp trong cuộc đời tù tội, thầy chỉ cần dùng cái thuyết “Chân Không” mà đỏi lại với những gian truân. Và thầy đã tởn tại đó trở về chùa tiếp tục theo đuổi công việc Phật Pháp cho đến cuối đời.

Sau khi nghiền ngẫm kỹ, tôi mạo muội...cần bút tạm phụng dịch và họa lại một bài:

TỰ THUẬT

(Kính tạm phụng dịch và họa y đở)

Ba chục năm từng học “Khô Không”
Kính tàng chết đởng ngập đởu song
Xuân nẻng không thưẻng xuân già cội
Trúc biẻc lơ bay bóng nỏ hân
Mẻy chẻc mi dài xòa án cũ
Nay đà tóc trẻng phẻ đỏi phong
Một ngày hụt bước rơi triẻn thẻm
Dùng thuyết “Chân Không” dịch tẻi hân.

Phương Hoa – DEC 16/2024

Không dừng lại ở đó, vì quá ngưỡng mộ bài thơ Tự Thuật của Thầy, sau khi đưa bài họa cho chàng xã nhà tôi đọc và được sự ‘vỗ tay” của chàng, gần ngày đi tôi bèn “lấy trớn” họa luôn một bài nữa theo cái thề ...vui vui tôi thường xướng họa cùng bạn thơ trên các diên đàn, “Thề Song điệp lưỡng đầu xà” mục đích để đọc dâng tặng Thầy trong ngày Lễ Tưong Niệm.

TỰ THUẬT

(Song Điệp Lưỡng Đầu Xà – Kính tạm phỏng dịch và cấn họa y điệu)

Không khờ, trường kỳ luyện “Khờ Không”

Song đầu kinh chết ngập đầu song

Cội già Xuân lỗ, Xuân già cội

Hồn não trúc lay, trúc não hồn

Án chạm mi dài, đà chạm án

Phong ngồi tóc trơng, đã ngồi phong

Sợ chân triền thềm, dù chân sợ

Hàng ánh “Chân Không” địch ánh hàng.

Phương Hoa – DEC 21, 2024

Tôi chỉ là hàng hậu học, rất ngại múa rìu qua mắt thợ, nhưng vì cảm xúc đối với bài Tự Thuật của Thầy nên mới “xâm mình” gửi mấy bài thơ họa cho cô Trưởng Ban hỏi ý kiến xem có thể dùng được cùng với bài xướng của Thầy hay không. Và khi Thúy Nga nói “Ồn lắm mà chị” tôi vui mừng in ra và rắng “tụng đi tụng lại” suốt một đêm.

Lúc được Thúy Nga gọi tên trước mọi người, tôi thực tình ...run lắm. Nhưng sau khi quay lại án thờ xá Hòa Thượng ba xá xong, nhìn đi như Người tôi như thêm sức. Tôi đã trình bày cả ba

bài thơ xướng và họa suông sã không vấp váp, và được sự cổ vũ của nhiều người lúc bước xuống chỗi ngai, thì tôi rất vui.

Nhưng rồi đến khi thưởng thức các bạn nghệ sĩ diễn ngâm những bài thơ khác của Thầy Tuệ Sỹ thì tôi thấy... rất đột quá, và biết mình còn phải học hỏi, tập luyện nhiều hơn nữa nếu muốn tiếp tục với sự thích ngâm thơ này.

Ca sĩ Thu Nga ngâm một bài, tôi đã quên một tựa đề, nhưng giọng cô trong vắt, ngân nga quá hấp dẫn mượt mà; Minh Thúy diễn ngâm giọng Huế thật ngọt ngào bài "Cho Ta Chép Nét Bài Thơ này". Nàng thơ này tính hay khiêm nhượng nên có khen cũng dấy nẩy lên không bao giờ chịu nhận, còn cự nự nữa, nên tôi "hàng thêm" khen, mà ch... v tay. Trưởng Ban Văn Nghệ Thúy Nga diễn ngâm bài "Tặng Biệt Hành" và một bài khác nữa. Đến giờ ngai ghi lại những dòng này, tai tôi như còn nghe giọng ngâm âm áp đầy truyền cảm của Thúy Nga. Những nhún nhá, những âm vang, và luyến láy nghe thật là hấp dẫn vô cùng. Thế mới

biết, nghệ thuật là phải qua tôi luyện mới có thành quả đáng kể. Không thể giống chơi.

Trong khi mọi người thưởng thức văn nghệ đồng thời cũng được nhân viên nhà hàng Di Lạc dọn ra những món ăn chay nhẹ nhàng mát ruột. Món chè giò chay đặc biệt của nhà hàng Di Lạc mà hương vị chúng tôi đã thưởng thức rất nhiều lần, ăn đến mê luôn phải thêm tào vò nhà. Ngoài ra còn có món súp nấm chay ngon tuyệt hảo, các chị ngồi gần trộm trộm nói súp này ăn giống hệt món “Súp măng cua” mà họ thường ăn ở nhà hàng đó lắm.

Họ nói không sai, vì nhà hàng Di Lạc hàng năm đều được An Toàn Thực Phẩm Thành Phố San Jose trao bằng Vinh Danh, công nhận là nhà hàng sử dụng toàn thực phẩm hữu cơ (Organic) giúp bảo vệ an toàn cho sức khỏe cộng đồng. Thật là thương người khách “viên phương” Thanh Hạnh, nàng múc một mạch là ...hết sạch sành sanh chén súp, và nói, “Món súp ...cứu mạng này ăn vào là thấy khỏe ngay, vì em nhịn đói từ lúc xuống máy bay đến giờ.” Tôi trách nàng sao không nói, vì trong xách tôi lúc nào có mấy viên “kẹo

cứu đói” để phòng ngừa những lúc bị kẹt xe.

Cuối chương trình, mọi người trong ban văn Nghệ đều được mời lên để tặng hoa, những chậu hoa Trạng Nguyên dành riêng cho mùa Giáng Sinh đón Chúa hạ trần. Thật là vui và cảm động.

Có thể nói, buổi Lễ Tưởng Niệm ngày Tiếu Tường của Hòa Thượng Thích Tuệ Sỹ thành công mỹ mãn. Tôi không phải dân “Thung Lũng Hoa Vàng” chánh hiệu, mà là khách đến từ Vùng Đông Vịnh, San Fransisco, nên xin có vài nhận xét khách quan chia sẻ cùng ban tổ chức. Nhà hàng Di Lạc tuy nhỏ nhưng đẹp, ấm cúng, thức ăn ngon, và phục vụ tận tâm tận thiện. Ban Tổ Chức buổi lễ lập chương trình rất bài bản, đúng giờ, và trang trọng; khách mời toàn những nhân vật có uy tín trong cộng đồng, và những người có công lao đối với Phật Giáo địa phương làm cho quan khách chăm chú lắng nghe và không cảm thấy lạc lõng. Đặc biệt, chương trình văn nghệ hôm nay tuy đơn giản nhưng rất tuyệt vời, nhạc hay chọn lọc, thơ của Thầy Tuệ Sỹ thì hay miễn bàn, làm cho một số khách ở lại đến giờ chót mới ra về.

Trân trọng chúc mừng và cảm ơn ban Tổ Chức đã cho nhóm VTLV chúng tôi cơ hội cùng tham gia và được thưởng thức một chương trình Lễ Tưởng Niệm Thầy Tuệ Sỹ thật là cảm động.

Phương Hoa – DEC 22, 2024

**KIỀU MỸ DUYÊN – CON VÀ THẦM
THẦY, THẦY ĐÃ RA BIỂN &
CHƯƠNG TRÌNH CÁI NHÀ LÀ NHÀ**

C□A TA.

https://www.youtube.com/watch?v=D5sbB5YZr_o&t=1s